

TRANSILVANIA

ORGANUL ASOCIAȚIUNII TRANSILVANE

PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN.

Nr. VII. Sibiu, August — Septembrie 1897. Anul XXVIII.

Nr. 351 — 1897.

Convocare.

Adunarea generală a „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”, conform §§. 14 și 21 din statutele Asociațiunii, se convoacă la Mediaș pe zilele 27 și 28 August st. nou, pe lângă următoarea

Programă:

Ședința I.

Vineri, în 27 August 1897 st. n., la oarele 11 a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea Adunării generale.
2. Raport despre activitatea comitetului în decursul anului expirat.
3. Alegerea comisiunilor de câte 3 membri:
  - a) pentru examinarea raportului;
  - b) pentru examinarea rațiociniului pro 1896 și a proiectului de budget pro 1898;
  - c) pentru încassarea taxelor de membri.
4. Raport în cauza modificării statutelor.
5. Propuneri eventuale.
6. Disertațiuni.
7. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri.

Ședința II.

Sâmbătă, în 28 August st. n. la oarele 10 a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea ședinței.
2. Verificarea procesului verbal din ședința I.
3. Rapoartele comisiunilor exmise în ședința I.
4. Disertațiuni.
5. Întregirea comitetului central.
6. Defigerea locului și timpului pentru proxima adunare generală.
7. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.
8. Încheierea Adunării generale.

Se observă, că eventualele disertațiuni au să fie prezentate presidiului Asociațiunii în scris cu 8 zile înainte de adunarea generală.

Sibiiu, din ședința comitetului Asociațiunii transilvane, ținută în 21 Iulie 1897.

I. M. Moldovan m. p.,
president.

Dr. V. Bologa m. p.,
secretar II.

Nr. 429/1897

Raport general

despre activitatea comitetului central al „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“ în decursul anului 1896.

Onorată Adunare generală!

În sensul §. 32 din statute comitetul central prezintă onoratei adunări generale următorul raport despre activitatea sa din ultimul an de gestiune și anume dela 1 Ianuarie până la 31 Decembre 1896.

I. Ședințele comitetului.

În decursul anului 1896 comitetul central a ținut 21 ședințe, 12 ordinare, 9 extraordinare. Procesele verbale din ședințele comitetului s'au publicat consecutiv în organul de publicitate al Asociațiunii.

Numerii exhibitelor în 1896 au fost: 556 (1895: 570).

Întru executarea concluzelor adunării generale din 1896, ținută în Lugos, subsemnatul comitet are onoare a prezenta următoarele rapoarte speciale cu exhibit separat și anume:

1. Relativ la autorizarea comitetului central de a publica consecutiv premii pentru tractate populare și scurte asupra materiilor, ce ating mai de aproape relațiile țărânimii române din domeniul dreptului public, administrativ și privat al statului, cari tractate să se desfacă cu un preț cât mai ieftin pentru popularizarea cunoștințelor de drept (Nr. prot. 12, p. VII.)

2. Relativ la propunerea D-lui Gavriil Pop, canonic în Blaj, de a se lua dispoziții pentru-ca să se ajutore pe viitor și școalele noastre populare din mijloacele Asociațiunii, care propunere s'a predat comitetului central pentru opinie. (Nr. prot. 12, p. VIII.)

3. Relativ la statutele modificate ale Asociațiunii, înaintate cu data 27 Martie a. c. ministeriului regesc de interne pentru prevedere cu clausula de prezentare.

În legătură cu acestea se înaintează încă onoratei adunări generale, spre competentă rezolvire, următoarele exhibite separate:

1. Raportul comitetului central pentru zidirea unei case naționale pe noul intravilan, cumpărat în nemijlocita apropiere de edificiile Asociațiunii, în scopul înființării unui muzeu istoric-etnografic, precum și întru asigurarea unui modest adăpost pentru instituțiunile noastre culturale, artistice și sociale.

2. Raportul comitetului central pentru ridicarea unui internat de băieți, cari frecventează școalele medii în Sibiiu, în sensul donațiunii de 20.000 fl., făcută Asociațiunii de institutul de credit și economii „Albina“ din Sibiiu, din incidentul iubilului seu de 25 ani, serbat în Martie a. c.

3. Propunerea comitetului central de a se fixa termen stabil pentru ținerea adunării generale ordinare a Asociațiunii la Sântă-Măria mică în 8/20 Septembre a fie-cărui an.

4. Abdicerea dlui Dr. Amos Frâncu, avocat în Sibiiu, de membru în comitetul central al Asociațiunii, dto 21 Martie 1897.

În nexul acesteia s'a luat un punct în programa actualei adunări generale pentru întregirea locurilor devenite vacante în sinul comitetului central prin abdicerea dlui *Dr. Amos Frâncu* și prin răposarea fericitului profesor și director seminarial în Sibiiu *Ioan Hannia*.

5. Renunțarea secretarului II. al Asociațiunii, Dr. Vasile Bologna, din acel post, cu finea lunei curente.

În fine se observă, că relativ la stipendiile și ajutoarele conferite dela Asociațiune, s'a susținut praxa de până aci, adecă s'au lăsat în folosința stipendiștilor, cari n'au terminat încă studiile, dar au dovedit sporiu bun și purtare corespunzătoare. Iar stipendiile vacante s'au conferit de nou pe calea concursului, în sensul literelor fundamentale. Alăturat sub **A.** se aclude consemnarea stipendiștilor Asociațiunii din timpul present cu numirea fondurilor, din cari sunt împărtășiți.

II. Școala Asociațiunii.

Școala civilă de fete cu internat și drept de publicitate a Asociațiunii se află în normală dezvoltare spre deplina mulțămire a tuturor factorilor competenți.

În anul școlar 1896/7 au fost înmatriculate 78 eleve, anume: 67 în cursurile ordinare și 11 în cursul complementar, împreună cu școala civilă, și toate au urmat cursurile regulat până la finea anului școlar.

În internatul școlii au fost adăpostite în anul amintit 52 eleve, dintre cari 4 au frecventat școala elementară a Reuniunii femeilor române din Sibiiu.

Instrucțiunea s'a provădūt între marginile planului de învățământ prin corpul didactic din anul precedent, din sînul căruia domnișoara *Eugenia Iovescu*, după praxa de un an a fost întărită definitiv în postul său de învățătoare ordinară, conform §. 9 din Statutul de organizare al școlii, cu data 29 Octobrie 1896; iar directorul provisor al școlii *Dr. Vasile Bologa*, instituit în această calitate la 11 Octobrie 1893, de asemenea a fost numit definitiv în acest post cu data 17 Iuliu a. e., și prin aceasta s'au îndeplinit întru toate dispozițiile Statutului (§. 9.) cu privire la instituirea personalului didactic al școlii.

Comitetul a exerciat dreptul său de supraveghiere prin delegații sei: Dl *Dr. Ilarion Pușcariu*, vicepreședinte, și Dl *Iosif Sterca Șuluișu*, membru al comitetului, și constată, că mersul învățământului, spiritul școlii și internatului a fost deplin mulțămitor.

Date mai amănunțite cu privire la starea școlii și internatului în decursul anului 1896/7, se cuprind în programa școlii, publicată de direcțiunea școlară, din care se alătură mai multe exemplare sub B).

B.

Rațiociniul școlii și al internatului pro 1896/7, prezentat de direcțiunea școlii, examinat și aprobat de subsemnatul comitet, se subșterne onoratei adunări generale ca aclus la rațiociniul Asociațiunii pro 1896, pentru informare.

III. Avera Asociațiunii.

C. În alăturare sub *C*) prezentăm onoratei adunări generale rațiociniul fondurilor Asociațiunii pe anul 1896, compus de cassarul Asociațiunii, examinat și aprobat de comitetul central.

Din rațiociniu se constată, că percepțiunile fondului general în 1896 au fost: 42,121 fl. 93 cr., erogațiunile: 35,675 fl. 86 cr., rezultând la finea anului un sald de: 6446 fl. 07 cr.

Avera fondului general a fost la finea anului 1896: 131,000 fl, 58 cr. și 85.000 Lei.

Întreaga avere administrată de comitetul Asociațiunii a fost: 160,543 fl. 48 cr. și 85.000 Lei.

Față de anul precedent un scădemânt de: 15.117 fl. 72 cr. în averea mobilă, ceea-ce este a se explica prin cumpărarea intravilanului din vecinătatea edificiilor Asociațiunii.

Între venitele extraordinare amintim stipendiul doamnei *Zinca Roman*, veduvă soție de avocat în Făgăraș, întemeiat în memoria fericitului seu soț *Ioan Roman*, în suma de 120 fl. pro 1897/8.

D. Dimpreună cu rațiociniul pro 1896 prezentăm onoratei adunări generale alăturat sub *D*) proiectul de budget al Asociațiunii pro 1898.

Despre fundațiunea fericitului avocat *George Filep* din Tășnad se notează și de asta-dată numai atâta, că pertractarea lăsēmântului e încă în curgere și reprezentantul Asociațiunii în această afacere este Dl Andreiu Cosma, avocat în Șimleul-Silvaniei.

IV. Donațiuni.

Din anul de gestiune de sub întrebare avem să înregistrăm următoarele donațiuni marini-moase făcute în favorul Asociațiunii și anume:

1. 20.000 floreni votate de *institutul de credit și economii „Albina“ din Sibiu*, din incidentul iubileului seu de 25 ani, cu destinațiunea de a se crea un fond pentru întemeierea unui internat de băieți în Sibiu, care sumă se pune la dis-

poziția Asociațiunii în cazul, când aceasta ar înființa internatul proiectat în decurs de 10 ani.

2. 1000 fl. votată de același institut de credit și economii pentru trebuințele curente ale școlii civile de fete și internatului Asociațiunii.

3. 400 fl., ce se vor realiza din vinderea celor 800 exemplare din broșura: *Biografia lui Avram Iancu*, compusă și tipărită pe spesele sale de Dl *Iosif Sterca Șuluțiu* și dăruită Asociațiunii cu scop de a se adauge suma realizată la remasul fericitului *Avram Iancu* și cu alte eventuale ajutoare, ce vor mai incurge, să se înființeze o fundațiune în memoria lui *Avram Iancu*, care a testat toată averea sa Asociațiunii noastre. În acest obiect, la timpul seu, se va înainta raport special.

4. 50 fl. dela *Dl Cavaler Alexandru Goian*, din *Zadova* (Bucovina), pentru școala civilă de fete a Asociațiunii, în al cărei internat a fost și fica sa adăpostită.

BCU Cluj V. Membrii Asociațiunii. library Cluj

La finea anului 1896 au fost:

1. Membri fondatori: 68 (1895: 72);
2. Membri pe viață: 181 (1895: 171);
3. Membri ordinari cu taxă anuală: 774 (1895: 668).

Consemnarea membrilor noi ai Asociațiunii, cuprinși în numărul de sus, cari s'au primit de comitetul central dela ultima adunare generală încoace și s'au provădut cu document de legitimare, se așterne sub *E.* pentru-ca să se declare membri de adunarea generală, iară sub *F.*, se așterne consemnarea membrilor răpoși în intervalul amintit, pentru exprimarea condolenței onoratei adunări generale. **E.** **F.**

VI. Biblioteca Asociațiunii.

Conform inventarului biblioteca Asociațiunii la finea anului expirat a numărat în general 3345 opuri în 9789 tomuri, 5992 broșuri și 15 harte, față cu 3306 opuri în 9773 tomuri, 5782 broșuri și 15 harte dela finea anului 1895. În special biblioteca ne presintă următorul tablou:

A) Biblioteca proprie :

Sect.		opuri	în tom.	broș.	harte.
I.	Teologie	184	214	167	
„	II. Filosofie	43	52	9	
„	III. Pedagogie	62	66	92	
„	IV. Limbă, literatură, artă	947	1115	633	
„	V. Istorie și geografie	547	1087	471	11
„	VI. Istoria specială a Românilor	248	301	206	2
„	VII. Științe naturale	118	404	228	2
„	VIII. Matematică și geometrie	28	36	14	
„	IX. Medicină	135	161	40	
„	X. Științe juridice și politice	359	492	229	
„	XI. Economie, industrie, comerț	113	76	124	
„	XII. Diverse	497	522	1260	
„	XIII. Foi periodice	43	254	—	

B) Publicațiuni menite spre vîndare, parte în favorul fondului general al Asociațiunii, parte unele în favorul școalei civile de fete a Asociațiunii și una destinată a se distribui de aici gratuit, se află în număr de 21 în 5009 tomuri și 2519 broșuri și anume :

1. Acte și date despre conferința națională ținută în Mercurea la 1869, — 86 exempl. à 50 cr.

2. Actele privitoare la urzirea și înființarea „Asociațiunii transilvane“, 159 exempl. à 50 cr.

3. Adunarea (II.) generală a „Asociațiunii transilvane“ ținută la Brașov în 1862, — 240 exemplare à 50 cr.

4. Adunarea (III.) generală a „Asociațiunii transilvane“ ținută în Blaj la 1863, — 1 ex. 50 cr.

5. Adunarea (IV.) generală a „Asociațiunii transilvane“ ținută la Hațeg în 1864, — 41 exempl. à 50 cr.

6. Adunarea (VI.) generală a „Asociațiunii transilvane“ ținută la Alba-Iulia în 1866, — 1 ex. 50 cr.

7. Analele Academiei române din biblioteca lui Simeon Mangiuca, ser. II. sect. I. tom. III—X. și XV. și ser. II. sect. II. tom. III., VII—X. și XV. (17 vol.)

8. Analele „Asociațiunii transilvane“ din 1880, fasc. I. în 371 ex. à 90 cr.

9. Baiulescu, B., Despre necesitatea promovării și protecționării meseriilor între Români. 26 exempl. à 20 cr.

10. Bergner, R., Siebenbürgen. Eine Darstellung des Landes und der Leute. 26 exemplare à 4 fl.

11. Catalogul bibliotecii „Asociațiunii transilvane“ de N. Togan. 353 exempl. à 50 cr.
12. Laurian, A. Tr. și Bălcescu, N., Magazin istoric pentru Dacia. Tom. IV. și din tom. VII. fasc. 1., în câte 3 exempl.
13. Lazarici, I., Elemente de poetica română. 18 exempl. à 30 cr.
14. Meitani, G. G., Studii asupra constituțiunii Românilor, care se dă de aici gratuit. Fasc. V. și VII.—XII. 377 broș.
15. Monografia școalei civile de fete a „Asociațiunii transilvane“. 225 exempl. à 1 fl.
16. Pop Reteganul, I., Povești din popor. 2212 exempl. à 50 cr.
17. Pușcariu, I. cav. de, Date istorice privitoare la familiile nobile române. Vol. I. în 156 exempl. à 2 fl. și vol. II. în 295 exempl. à 4 fl. la olaltă vol. I. și II. 5 fl.
18. Stoica, S., Higiena copilului dela nascere până la al 7-lea an al etății. 414 exempl. à 15 cr.
19. Șuluțiu-Cărpinișanu, A., Graiul ardelenesc în raport cu limba literară de peste Carpați. 22 exempl. à 20 cr.
20. „Transilvania“, organ. Asociațiunii, din următorii ani: 1869 (56 ex.), 1870 (42 ex.), 1871 (73 ex.), 1872 (98 ex.), 1873 (72 ex.), 1874 (108 ex.), 1875 (125 ex.), 1876 (131 ex.), 1877 (111 ex.), 1878 (191 ex.), 1882 (68 ex.), 1883 (83 ex.), 1884 (76 ex.), 1885 (267 ex.), 1886 (289 ex.), 1888 (50 ex.), 1889 (84 ex.), 1890 (104 ex.), 1891 (16 ex.), 1892 (22 ex.), 1893 (2 ex.), 1894 (82 ex.), 1895 (32 ex.) și 1896 (100 ex.), à 2 fl. v. a.
21. Indice alfabetic al publicațiunilor revistei „Transilvania“ (Anul I.—XXV), al „Actelor“ și „Analelor“ Asociațiunii transilvane. (1862—1894), de N. Togan, 200 exemplare.

La sporirea bibliotecii au contribuit și în anul expirat: Academia maghiară de științe din Budapesta, Academia română din Bucuresci, Universitatea săsească din Sibiiu, Verein für siebenbürgische Landeskunde, Biblioteca națională din Florența, Institutul geografic argentin din Buenos Aires, Direcțiunea „Enciclopediei române“, apoi dnii: G. Bogdan-Duică, S. Liuba și A. Iana, N. Nilvan, N. Petra-Petrescu, Dr. P. Pipoș, Gr. Pletos și I. Ghețe, Virg. Popescu, Dr. W. Rudow, S. P. Simon, Al. Stefulescu, Dr. P. Teodorescu, Alph. Tuor, Iul. Vuia și Dr. G. Weigand. Prin schimb s'au acuirat 28 opuri în 39 tom. și 9 broș. Prin cumperare s'a sporit biblioteca cu: „Convorbiri literare“ an. 26, 27, și 29., „Gazeta Transilvaniei“ din 1838—1847 și „Fóia pentru minte, inimă și literatură“ din 1838—1847 și 1851. În timpul din urmă s'au luat măsuri

pentru completarea colecțiunii de diare și reviste, publicându-se apel în asta privință, la care mai mulți domni generoși s'au și grăbit a răspunde, trimitând în scopul completării numeri singuratici și chiar colecțiuni întregi; numele generoșilor donatori se va înregistra în raportul viitor.

Dintre publicațiunile periodice au încurs parte gratuit, parte în schimb pentru organul Asociațiunii „Transilvania“ următoarele: „Archiva“, organul societății științifice și literare din Iași, „Biserica și Școala“ din Arad, „Controla“ din Timișoara, „Convorbiri literare“ din Bucuresci, „Dreptatea“ din Timișoara, „Economia națională“ din Bucuresci, „Familia“ din Oradea-mare, „Foaia diecesană“ din Caransebeș, „Foaia de Duminecă“ din Timișoara, „Gazeta Bucovinei“ din Cernăuț, „Gazeta Transilvaniei“ din Brașov, „Telegraful român“ și „Tribuna“ din Sibiu.

Depositul de cărți a scăzut în anul 1896 în total cu 303 tomuri și 126 broșuri, cea mai mare parte date în schimb ori dăruite pentru biblioteci populare și mai puține depuse spre vîndare.

VII. Publicațiuni literare.

Referitor la producțiunea noastră literară și la activitatea literară a Asociațiunii pro 1896/7, se presintă raportul special **G.** al secretariului I. al Asociațiunii sub *G.* în accludere.

VIII. Despărțemintele Asociațiunii.

Dintre 33 despărțeminte ale Asociațiunii, desvoaltă activitate laudabilă în sinul poporului nostru următoarele:

Abrud, Alba-Iulia, Bran, Brașov, Brad, Blaj, Cohalm, Deva, Dicio-Sân-Mărtin, Făgăraș, Hațeg, Mediaș, Murăș-Ludoș, Mureș-Oșorheiu, Năsăud, Reghin, Orăștie, Sebeșul-săsesc, Seliște, Sibiu și Șimleul-Silvaniei.

În special este de remarcant, că în unele dintre despărțemintele amintite s'au înființat deja, conform statutului și regulamentului, mai multe agenturi comunale și biblioteci populare, atât de folositoare pentru trebuințele poporului nostru.

Iar pentru promovarea și încurajarea acestei inițiative salutare, în urma cererilor întrate, s'au făcut mai multe donațiuni și din biblioteca centrală a Asociațiunii în favorul bibliotecelor noastre populare din diferite ținuturi.

Cu privire la despărțământul Gherlei se observă, că în Iunie a. c. mai mulți fruntași români din Gherla s'au adresat cu cererea să fie autorisați a convoca o conferență a fruntașilor români din acel ținut pentru pregătirea lucrărilor necesare întru activarea aceluși despărțământ, în care scop cu plăcere s'a dat autorizare D-lui *Alexandru Lemenyi*, protopop în Gherla, și sperăm că în scurt timp vom pute relata cu mulțămire, că și acest despărțământ satisface intereselor culturale ale Asociațiunii în sinul poporului român.

În timpul mai nou și în despărțământul Turdei s'au dat semne de viață și reactivare.

N'au dat însă nici un semn de viață în decursul anului 1896 următoarele despărțăminte: Agnita, Betlean, Ciachi-Gârbău, Deeș, Elisabetopole, Mociu și Trei-Scaune. Se constată însă, că unele dintre aceste despărțăminte (Elisabetopole, Trei-Scaune, ș. a.) reclamă o nouă arondare a cercurilor, mai corespunzătoare împrejurărilor actuale. În această privință se vor lua fără întârziere măsurile de lipsă, în conțelegere cu direcțiunile despărțământelor, îndată-ce va urma prevederea statutelor modificate cu clausula de prezentare.

IX. Propuneri.

Supunând acest raport apretierii onoratei adunări generale, dimpreună cu aclusele sale, rugăm onorata adunare generală să binevoească:

- a) a lua spre scire raportul general pro 1896;
- b) a declara membri ai Asociațiunii pe cei primiți de comitetul central și provăduți cu document de legitimare, după consemnarea prezentată;
- c) a da expresiune condolenței pentru membrii răposați ai Asociațiunii după consemnarea prezentată;

d) a da absolutoriu pentru rațiunile Asociațiunii pro 1896 ;

e) a aproba proiectul de budget al Asociațiunii pro 1898 ;

f) a încuviința propunerea referitoare la activitatea viitoare a Asociațiunii pe teren literar ; în fine

g) a întregi comitetul central pe restul periodului present (1895—1898), alegând doi membri ordinari în locurile devenite vacante și secretar II al Asociațiunii.

Sibiu, din ședința comitetului Asociațiunii transilvane, ținută în 12 August 1897.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
vice-președinte.

Dr. Vasile Bologa m. p.,
secretar II.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nr. 451/1897

RAPORT

despre

producțiunea literară română în Transilvania.

(1 Iulie 1896 până 1 Iulie 1897.)

Literatura națională, fiind oglinda cea mai fidelă a vieții intelectuale a unui popor și un factor însemnat al dezvoltării sale culturale, reclamă sollicitudinea deosebită a tuturor acelor instituțiuni, cari au menirea de a înlesni înaintarea lui pe calea civilizațiunii.

Pătrunsă de această convingere, Asociațiunea Transilvană, ca cea mai veche dintre societățile culturale ale Românilor din patrie, a urmărit mișcarea noastră literară în totdeauna cu atențiune deplină și — deși în organizațiunea sa actuală i-au lipsit condițiunile și mijloacele pentru a pute influența deadreptul și în mod hotărîtor asupra acestui ram al lucrării noastre naționale, — a căutat totuși, mai ales în timpul mai nou, de când existența școalei civile de fete cu internat este pe deplin asigurată și nu mai absoarbe toate resursele sale, a desvolta pe terenul literaturii noastre naționale o activitate cât mai intensivă, creând un fond cu destinațiune specială literară și inițiând și sprijinind diferite lucrări literare de ne-tăgădnită importanță.

Un nou pas în această direcțiune a fost și inițiarea rapoartelor literare, ce din an în an sunt a se presenta adunărilor generale cu scop de a crea legături cât mai intime între autorii și cetitorii români, de a nutri interesul publicului mare pentru mișcarea și produsele literaturii noastre, de a controla direcțiunea ei și a sprijini dezvoltarea ei sănătoasă.

În vederea acestui scop, și în cadrul stabilit încă în anii premergători, venim a presenta Adunării generale un scurt raport despre întreaga producțiune literară română din patrie pe anul 1896/7, arătând în liniamente generale — și fără a intra într'o aprețiare critică a singuraticelor opere — direc-

țiunea mișcării noastre literare, cercetând, dacă această direcțiune corespunde trebuințelor noastre reale, și designând în fine terenul, pe care producțiunea noastră literară este mai mult avisată la sprijin, precum și mijloacele, prin cari Asociațiunea ar pute contribui la înaintarea ei.

*

Producțiunea literară română din patrie în timpul de la 1 Iulie 1896 până la 1 Iulie 1897 a fost cu mult mai mare decât în anii premergători, și în special față cu anul 1895/6 această producțiune arată un număr aproape îndoit de opere tipărite. După datele autentice, ce — nu fără multă trudă — ni-le-am putut câștiga de la editorii de cărți românesci, putem presenta despre producțiunea anului 1896/7 următorul tablou, la a cărui compunere nu am considerat rapoartele anuale și procesele verbali ale corporațiunilor noastre bisericesci, culturale și economice, ci numai opere, ce în sine formează un întreg literar:

Opere	origi- nale	tradu- ceri	la olaltă	Exten- siunea in coale de tipar	Tiragiu total în exempl.	Preț total p. câte 1 ex.		Edi- țiuni noue	Reti- păriri din foi	Op. ilustr.
didactice și școlare	39	4	43	334	98,400	20	63	15	—	2
bisericesci	10	—	10	125	8,500	5	20	—	1	—
beletristice și popo- rale	14	3	17	135	23,300	6	30	—	4	—
istorice (și înrudite)	7	1	8	86	6,500	7	04	—	5	3
economice	5	—	5	58	3,450	3	25	—	2	2
diverse	4	4	8	55	9,800	6	60	—	5	1
Calendare	12	—	12	71	49,500	3	40	—	—	6
In total	91	12	103	864	199,950	52	45	15	17	14

Producțiunea noastră pe terenul *presei periodice* o represintă următorul tablou, care a lăsat neconsiderate 4 organe publicistice: o revistă sistată în anul curent și alte trei foi, ce urmăresc scopuri străine de ale noastre.

F o i	câte?	Nr. pe an	Tira- giu de Nr.	Prețul		Exempl. pe an
				fl.	er.	
Politice: a) ziare cotidiene	4	1092	4,750	46	—	1,314,300
2 cu ediț. popor. de Duminecă	—	(104)	3,500	3	50	183,000
b) foi săptămânale	1	52	800	3	—	41,600
c) foi săptămânale populare . . .	2	104	5,700	5	—	296,400
Bisericesci-politice	4	304	4,260	24	—	411,280
la olaltă	11	1552	19 010	81	50	2 246,580
Reviste științifice	2	34	3.400	6	—	62,000
Reviste literare	2	104	1.000	12	—	52.000
Foi umoristice	1	52	800	6	—	41,600
In total	16	1742	24,210	105	50	2,402.180

Aceste cifre deși, în comparație cu numărul populației române și cu producțiunea literară a popoarelor conlocuitoare, sunt foarte modeste, denotă totuși un progres însemnat și îmbucurător față cu anii trecuți. Mai ales dacă vom ține cont de tinereța începuturilor noastre literare, de puterile materiale foarte mărginite ale poporului nostru și de stările lui sociale, cari sunt atât de nepriincioase pentru dezvoltarea literaturii și presei noastre naționale, nu ne putem decât felicita, că în butul atâtor greutăți am putut conserva în serviciul literaturii atâtea puteri productive și am putut deschide fructelor muncii lor o cale atât de largă prin șirurile poporului nostru d'abia deșteptat din letargia sa seculară.

Pe când însă *cantitatea*, ce se produce și consumă la noi în materie de literatură, în sensul larg al cuvântului, este relativ destul de mulțămitoare, pe atunci *calitatea* operelor tipărite și de astădată, ca de un lung șir de ani, lasă încă mult de dorit.

Avem să facem această observare atât cu privire la valoarea internă a singuraticelor scrieri, cât și în general cu privire la direcțiunea, ce a luat-o mișcarea noastră literară. Căci și de astădată lipsesc în repertoriul nostru bibliografic aproape

cu totul opere de importanță generală și de valoare mai mare; de asemenea avem să ne plângem, că chiar literatura noastră *națională*, în sensul strict al cuvântului, anume literatura frumoasă și istorică română, în care se manifestă și validează mai mult, decât în ori-care alt ram literar, individualitatea *națională* a poporului nostru, nici pe departe nu arată o dezvoltare și un progres mulțămitor. Și această secetă se simte nu numai în ce privesce producțiunea de opere speciale de această materie, ci și în presa noastră periodică, care cândva a contribuit atât de mult la înaintarea literaturii noastre frumoase și la lățirea și studiarea istoriei noastre naționale, dar în timpul mai nou în mare parte a încetat a da acestor importante ramuri ale literaturii noastre atențiunea, ce li-se cuvine.

Este o notă caracteristică, dar puțin măgulitoare pentru straturile culte ale poporului nostru, că producțiunea literară a putut lua un avânt mai mare numai pe acele terenuri, unde trecerea operelor literare este o exigență a împrejurărilor date — înțelegem literatura didactică, — ori apoi unde autorii contează deadreptul la sprijinul și la trebuințele *terănimii* române, până când operele destinate pentru cercuri mai culte trec, și prin urmare se și produc, în număr cu mult mai neînsemnat.

Această împrejurare, remarcată și în raportul nostru din anul trecut, iasă la iveală în mod foarte evident din cifrele tabloului prezentat mai sus, cari arată că jumătate din cele 200.000 cărți românesci, tipărite în anul trecut, sunt manuale de învățământ, iar restul în cea mai mare parte, — (anume 50.000 calendare, și cuota preponderantă a scrierilor de literatură frumoasă, cari, după cum vom mai vedea, sunt aproape exclusiv populare), — este destinat pentru poporul de rând. În proporțiunea cea mai mică ni-se presintă cărțile scrise pentru așa-numita noastră „inteligență“ și cât de neîndestulitor este sprijinul dat literaturii române de acest strat al publicului nostru, reiasă în mod foarte evident din împrejurarea, că aproape toți autorii, cari au lucrat pe acest teren, nu au îndrăznit a-și publica operele decât numai în foilete ziarelor, ca să le poată apoi retipări și astfel să-și ușoreze sarcinile împreunate cu editarea lor.

De asemenea vedem, că și tiragiul organelor noastre publicistice populare este aproape egal cu tiragiul ziarelor și revistelor, cu toate că presa periodică la toate popoarele culte formează în măsură preponderantă lectura cercurilor înaintate în cultură și numai în proporțiune disparentă și lectura poporului dela țeară.

Cu alte cuvinte: cifrele tabloului nostru dovedesc, că publicul cult român cetesce — relativ — cu mult mai puțin și jertfesce și mai puțin pentru hrana sa spirituală, decât țărănimea română.

Această împrejurare reclamă atențiunea noastră deosebită, pentru-că chiar acel strat al publicului nostru, despre care vorbim, are rolul conducător și decizător în înaintarea culturală a poporului nostru. Nici o națiune nu s'a civilizat prin instruirea literară nemijlocită a poporului de rând, ci pretutindenea elementul mijlocitor a fost acel strat al societății, care stând în legătură continuă atât cu țărănimea cât și cu cercurile culte, s'a instruit de sus și a influențat în jos mai mult prin graiul și exemplul viu, decât prin litera moartă.

Accentuăm acestea din nou și în mod deosebit, pentru-că stau în strînsă legătură cu chiemarea și modul de lucrare al Asociațiunii noastre, cari — în urma distincțiunii greșite ce se face la noi între „popor“ și „inteligentă“, distincțiune ce substitue noțiunea „popor“ noțiunei „țărănime“, — prea des sunt interpretate unilateral și formulate în mod necorespunzător intereselor adevărate ale înaintării noastre culturale.

Înainte de a trece la examinarea ramurilor singuratice ale producțiunii noastre literare, trebuie să remarcăm deja și între aceste observări generale, că literatura noastră economică, care sub scutul instituțiunilor financiare românesce a luat în timpul mai nou un avânt relativ destul de însemnat, dar unilateral, încât nu a cultivat în destul materia agrologică, atât de importantă pentru un popor agricultor, s'a îmbogățit în anul din urmă chiar în această direcțiune cu o publicațiune valoroasă, care, formând numai începutul unei serii mai mari de opere agrologice, trebuie să ne fie cu atât mai binevenită.

Literatura didactică și școlară, formând partea principală a producțiunii literare din anul trecut, are să ne ocupe la locul întâiu.

Repertoriul publicațiunilor apărute în acest ram este următorul:

A. Manuale didactice:

- Abeedariu*, edit. VIII. Tipografia diecesană, Gherla. 79 pag. 20 cr.
- Bălan, Iosif**: *Fisica* pentru școalele populare. Tipografia diecesană, Caransebeș. 71 pag. 25 cr.
- Barbu P. Dr.**: *Manual de ist. bisericească*. Tipografia diecesană, Caransebeș. 90 pag. 35 cr.
— *Religiunea în școalele populare*. Tipografia diecesană, Caransebeș. 62 pag. 30 cr.
— *Carte de religiune*, p. II. Istoria biser. Tipografia diecesană, Caransebeș. 47 pag. 15 cr.
- Boiu, Zacharia**: *Catechism mic al bisericeii ort.-orient*. Tipografia archidiecesană, Sibiiu. 48 pag. 20 cr.
- Crișan Dr. I. și Putnoky Nic.**: „*Toldy*“, narațiune poetică. Ed. II. Tipografia archidiecesană, Sibiiu. 70 pag. 70 cr.
- Dariu Ion**: *Gramatica limbei rom.* Tipografia A. Mureșian, Brașov. 78 pag. 25 cr.
— *Curs practic de limba maghiară* pentru anul I. și II. de școală. Tipografia archidiecesană, Sibiiu. 52 pag. 16 cr.
— *Geografia patriei*. Tipografia A. Mureșian, Brașov. 96 pag. 30 cr.
- Fertișan, I. și Farkas, Tr.** (după Seihultz David): *Gramatica limbei latine*. Tipografia „Aurora“, Gherla. 280 pag. 1 fl. 50 cr.
- Goldiș, Vasile**: *Sintaxa limbei latine* pentru cl. III–IV gimn. Tipografia A. Mureșian, Brașov, ed. fond. „Coresi“. 264 pag.
— *Istoria universală* pentru școalele secundare, vol III. Evul nou. Ed. N. Ciureu, tipografia A. Mureșian, Brașov. 524 pag. 1 fl. 50 cr.
- Învățătura creșt.* sau Catechismul mic, edit. XIV. Tipografia diecesană, Gherla. 32 pag. 10 cr.
- Învățătura creșt.* sau Catechismul de mijloc, edit. VIII. Tipogr. diecesan. Gherla. 78 pag. 20 cr.
- Istoria Ungariei* pentru școalele populare, edit. IV. Tipogr. seminarului, Blaj. 63 pag. 18 cr.
- Lăpedat, Dumitru**: *Exercițiile de stil în școala poporală*, dată de Reuniunea învățătorilor gr. or. dir districtul Sibiiului. Tipografia archidiecesană, Sibiiu. 52 pag. 15 cr.
- Molnár, I.**: *Curs de limba maghiară*, p. II, edit. II. Tipogr. archid., Sibiiu. 56 pag. 20 cr.
- Nestor, S.** (după T. Cipariu): *Compendiu de gram. rom.* pentru școale prim. și secundare. edit. VII. Tipografia seminarului, Blaj. 112 pag. 35 cr.
- Nestor. Silv. și Popescu Nic.**: *Manual de gramatica germană*, pentru gimn., școale reale. preparandii și particulari, edit. III. Tipografia seminarului Blaj. 196 pag. 1 fl.
- Panțu, I. C.**: *Curs complet de corespondența comercială* pentru școale comerciale și pentru particulari. Tipografia archidiecesană, Sibiiu, cu ajutorul „Albinci“. 269 pag. 1 fl. 60 cr.
- Pișos, P. Dr.**: „*Didactica*“, edit. III. Orăștie, „Minerva“. 120 pag. 80 cr.
— „*Psihologia*“, pentru instituttele pedagogice și școalele medii, edit. I. Tipografia diecesană, Arad. 223 pag. 1 fl.
- Pop, Gavrilă**: „*Istoria biblică*“ pentru școale populare. Tipografia seminarului Blaj. 72 pag. 18 cr.
- Pop, N. Dr.**: *Geografia Ungariei*, edit. VII. H. Zeidner, Brașov. Tipografia archidiecesană, Sibiiu. 70 pag. 30 cr.
— *Istoria Ungariei*, edit. X. H. Zeidner, Brașov. Tipografia archidiecesană, Sibiiu. 56 pag. 20 cr.
- Popescu Ioan** (prelucrare de Dr. P. Șpan): *Carte de cetire II.* pentru școalele populare, edit. VI. W. Krafft, Sibiiu. 111 pag. 30 cr.
— *Carte de cetire III.* pentru școalele populare, ediția VI. W. Krafft, Sibiiu. 191 pag. 60 cr.

- Putnoky Nic.:** *Abe-dar maghiar-român*, ediț. XIV. Tipogr. archid., Sibiiu. 48 pag. 20 cr.
 – *Dicționar român-maghiar*, Lauffer, Bpesta. 312 pag. 1 fl. 80 cr.
- Sequens, Elemente din teoria muzicii.** Tipografia diecesană, Caransebeș. 87 pag. 50 cr.
- Stan, Florian Dr.:** *Conspectul limbei germane*, 50 cr.
- Szörényi, B.:** *Geografia comitatului Caraș-Severin*, pentru cl. III prim., ediț. III. Tipogr. diecesană, Caransebeș. 48 pag. 36 cr.
- Viciu, Emil:** „*Algebra*“ pentru cl. IV - VIII gimn. Tipografia seminarului Blaj. 314 pag. 2 fl.
- Voilean Mateiu și Bod Péter:** *Abe-dariu maghiar* pentru școalele elem. popor. partea I. Tipografia archidieceșană, Sibiiu. 90 pag. 25 cr.

La olaltă 34 opere, tipărite în estensiune de 274 coale de tipar, în total în 93,900 exemplare.

B. Alte cărți școlare:

- Programa gimnasiunii superior**, prepar. și școal. popor. *Blaj* pro 1896/7. (*Precup Gavriil*, „Dela Blaj la Venetia“, excursiune școlară), 24 pag. Tipografia seminarului, Blaj. 130 pag.
- Programa gimnasiunii și a școal. elem. din Beiuș**, pe 1896/7. (*Dumbrava V.:* „Ortografia română în actuala sa stare de dezvoltare“), 60 pag. Tipografia Aurora Gherla. 160 pag.
- Anuarul XXXIII al gimn.**, școal. comerc. și reale și a școal. centrale prim. din *Brașov*, pe 1896/7. (*Făgărășan D.:* „Promovarea elevilor“, conf. pedagog.), 37 pag. Tipografia A. Mureșan, Brașov. 159 pag.
- Conferențele pedagogice**, ale corpului profesoral dela școal. din *Brașov*, în 1894 -7. Cuprinde 11 conf. pedag. de prof. Onițiu, Blaga, Goldiș, Budiu, Popea și Făgărășan, notițe din istoria școal. medii din Brașov, un memoriu în chestiunea școal. comerciale, o inform. despre fondul „Coresi“ și schițe biografice ale prof. decedați Almășan și Bozocean. Edate de Virgil Onițiu director. Tipografia A. Mureșan, Brașov. 200 pag. 2 fl.
- Reportul despre gimn. superior fund. din Năsăud**, pentru 1896/7. Tipografia Csallner, Bistrița. 70 pag.
- XXI Programă gimnasiunii din Brad**, pentru 1896/7. (*Radu I. Dr.:* Plan special pentru geometrie la gimn. din Brad). Tipografia archidieceșană, Sibiiu. 52 pag.
- XIII Programă a institutului ped. teol. al archidieceșei ort. rom. Sibiiu.** (*Roșca R. Dr.:* Divorțul în biserică ort. rescr. și cea rom. cat.) 25 pag. Tipogr. archidiec. Sibiiu. 58 pag.
- XI Programă școlii civile de fete a Asociaț. transilvane în Sibiiu.** (*Petrașcu Elena:* „Educațiunea fiiclor române“). 36 pag.
- I Programă școal. civ. de fete din Beiuș.** (*Fabian Marta:* Despre feriile școlare). 93 pag.

Laolaltă 9 publicaț., tipărite în extens. de 60 coale de tipar, în total 5000 exemplare.

În fața faptului, că într'un singur an s'au tipărit la 100,000 cărți didactice și școlare, ni-se impune în primul rând întrebarea, dacă această producțiune enormă corespunde unei trebuințe reale? La această întrebare am răspuns afirmativ deja în anul trecut, când literatura didactică prevala de asemenea între publicațiunile noastre literare, și am accentuat, că o producțiune mai mare pe acest teren este reclamată și justificată deja prin împrejurarea, că noi d'aci nu putem profita de literatura didactică română din alte țeri, ci avem să ne îngrijim de manuale proprii, aprobate și admise de autoritățile noastre. Astfel, ori-cât de mare ar fi numărul acestor publicațiuni, noi

nu am avut decât motive a ne bucura, dacă *calitatea* producției pe acest teren ar ține pas cu cantitatea ei extraordinară. Judecând însă după recenziunile publicate în presa noastră, și în special în organe pedagogice, precum și după informațiunile, ce anume le-am cerut și primit dela oameni de specialitate, valoarea internă a părții mai mari a manualelor noue nici pe departe nu corespunde pretențiilor juste ale pedagogiei.

Se pare anume, că lucrarea noastră atât de intensivă pe acest teren, nu este cu totul neinfluențată de împrejurarea, că aceste publicațiuni au o trecere sigură și prin urmare oferă autorilor o recompensă bogată pentru osteneala lor. Tot acest moment pare a explica și aparițiunea stranie, că câte un autor didactic debutează nu numai cu o productivitate uimitoare, ci totodată și cu o multilateralitate frapantă, încât în timp de 2—3 ani a putut tipări manuale pentru toate ramurile științelor, dela cartea de rugăciuni până la matematică.

Nu este deci nejustificată îngrijirea noastră, ca redactarea cărților didactice să nu se facă cumva fără de priceperea și atențiunea recerută, în mod pur profesional.

Pentru a evita o asemenea deraliere a lucrării noastre literare pe o cale nesănătoasă, și mai ales pentru a paraliza efectele dăunose, ce le-ar pute exercia asupra învățământului nostru național, se impune autorităților competente datoria, de a proceda cu toată rigoarea la aprobarea și admiterea manualelor pentru școlile române.

Pe lângă aceste observări nu putem lăsa fără amintire, că — după cum se constată dela locurile cele mai competente — școalele noastre au fost înzestrate și în anul acesta cu mai multe manuale foarte prețioase. Deasemenea trebuie să remarcăm, că programele școalelor noastre prin studiile, ce le publică din an în an, se ridică la un nivel tot mai înalt și că literatura pedagogică încă poate înregistra un câștig însemnat în urma inițiativei laudabile a directorului gimnasiului din Brașov, de a publica pe viitor în edițiune specială conferențele pedagogice ale valorosului corp didactic dela școalele medii din acest oraș.

Literatura bisericească, având în sinul poporului nostru autorități proprii chimate a o conduce și ocroti, și astfel nefiind avisată la sprijinul Asociațiunii, nu formează obiect al aprepțiilor noastre; însă pentru completarea tabloului despre întreaga noastră producțiune literară lăsam să urmeze și conspectul publicațiilor apărute în această materie:

- „*Autonomia catolică în Ungaria*.” Tipografia A. Mureșian, Brașov. 55 pag.
Budu Titu: „*Viața Sântilor*.” Tipografia diecesană, Gherla. 239 pag. 50 cr.
Criste Vasile: „*Predice pentru Duminecile de preste an*”, tom. II. Tipogr. Aurora, Gherla. 168 pag. 80 cr.
Damaschin, ierodiaconul Mănăstirei Sinaia. „*Carte de rugăciuni*”, Librăria Ciurcu, Brașov. 351 pag. 65 cr.
Domide, Dr. Oct.: „*Arborele vieții*” etc. Tipografia diecesană, Gherla. 239 pag. 50 cr.
Olariu, Iul. Dr.: „*Manual de tipicul bisericeii ort. or.*” Tipografia diecesană, Caransebeș. 58 pag. 40 cr.
 „*Orologion*” (Ceslov). Tipografia diecesană, Caransebeș. 326 pag. 85 cr.
P. I.: „*Viața după moarte*”, etc. Tipografia diecesană, Gherla. 163. pag. 50 cr.
Preot rom. gr. cat.: „*Chestiuni bisericesci*”, (adm. Diec. Gherlei) retipărită din „*Tribuna*”. Tipografia, Sibiu. 41 pag.
 „*Șematismul ven. Cler al Archid. metrop. gr. cat. de Alba-Iulia-Făgăraș*”, pe 1896. Ediț. oficială. Tipografia seminarială, Blaj. 356 pag. 1 fl.
 Laolaltă 10 opere, apărute în extensiune de 125 coale de tipar, în total în 8500 exempl.

Literatura frumoașă. În acest ram eminentă național al literaturii noastre s'au publicat în anul trecut următoarele opere:

- B. A.:** „*Pîntea Viteazul*”, baladă populară. Librăria Ciureu, Brașov. 24 pag. 06 cr.
Barac Ioan: (trad. din germ) „*Halima sau 1001 de nopți*”, vol. I.—II. Librăria Ciurcu, Brașov. 239 pag. 80 cr. — 271 pag. 80 cr.
Cătană G.: „*Păcală și Tândală*”, poveste. Tipogr. Aurora, Gherla. 16 pag. 08 cr.
Coșbuc G.: „*Versuri și Prosă*”, cu portr. autorului; (Nr. 3—4 din „*Biblioteca noastră*” de E. Hodoș). Tipografia diecesană Caransebeș. 160 pag. 28 cr.
Creangă I.: „*Harap Alb*”, poveste. Librăria Ciureu, Brașov. 120 pag. 16 cr.
 „*Foite alese*”, (premiu abon. „*Revista Orăștiei*”). Tipografia Minerva, Orăștie. 48 pag.
Hodoș Enea: „*Schițe umoristice*”. Tipografia diecesană, Caransebeș. 128 pag. 1 fl.
Păcățan-Rubenescu Aurelia: „*Lilian*”, roman orig. (Retip. din „*Dreptatea*”). Administr. „*Dreptatea*”, Timișoara. 90 pag. 35 cr
Pop Ioan Nițu: (trad. după Mikszáth), „*Parapleul Sf. Petru*”, noveletă; (retipărită din „*Dreptatea*”). Adm. „*Dreptatea*”, Timișoara. 186 pag. 60 cr.
Pop Reteganul I.: „*Bocete*”, (versuri la morți). Tipografia Aurora, Gherla. 188 pag. 40 cr.
 — „*125 Chiuituri*”, (în joc). Tipografia Aurora, Gherla. 36 pag. 10 cr.
 — „*Opșaguri*”, Tipografia Aurora, Gherla. 181 pag. 40 cr.
 — „*Staroste*” (s. datine la nunțile Rom. ardeleni) Tipogr. Aurora, Gherla. 96 pag. 15 cr.
Secula Sever: „*Realități și visări*”, novelete. (Nr. 1 din „*Biblioteca noastră*” de Enea Hodoș). Tipografia Minerva, Orăștie. 79 pag. 14 cr.
Sex-Til: „*Snoave*”. Librăria Ciurcu, Brașov. 34 pag. 08 cr.

Simu George: „*Părintele Nicolae*“, schițe din viața preoților. Tipogr. Aurora, Gherla. 50 pag. 30 cr.

T. P., Dr.: (trad. după *O. Goldsmith*) „*Preotul de Wakefield*“. Tipografia archidieceesană, Sibiu. 204. pag. 60 cr.

Laolaltă 17 publicațiuni, în extensiune totală de 135 coale de tipar, tipărite în 23,300 exemplare.

Din acest conspect aflăm, că seceta îndelungată, ce caracterisează în timpul mai nou producțiunea noastră pe terenul literaturii frumoase, atât dincoace cât și dincolo de Carpați, nici pe departe n'a încetat, cu toate că în decursul anului trecut — mulțămită stăruințelor librăriilor noastre — au fost publicate cu mult mai numeroase scrieri de această materie, decât în anii premergători. Căci repertoriul nostru beletristic, deși cuprinde câteva schițe în sine destul de bune, apoi în cea mai mare parte scrieri populare, ce fără îndoială au să ne fie binevenite și merită toată bunăvoința și sprijinul nostru, totuși nu înregistrează nici o operă de valoare superioară, care ar remarca un moment de renaștere și ar pute nutri în noi speranța, că sunetul lirei române va lua în timp apropiat avântul dorit.

Causele acestei aparițiuni destul de regretabile fără îndoială au o rădăcină mai afundă, și sunt a se căuta în *vitregimea situațiunii*, în care se află poporul nostru și — poate în măsură și mai mare — în *depresiunea*, care caracterisează astăzi viața noastră publică și care este o urmare firească a escitărilor exagerate și hazardate, la cari a fost expus sentimentul nostru național în timpul din urmă.

O sanare radicală a acestei stări nu putem aștepta decât în urma unei conștiințioase acțiuni de regenerare, care după convingerea noastră nu se va pute ajunge decât numai prin muncă perseverantă și desinteresată pentru înaintarea noastră culturală. Această muncă este focul curățitor, care va alege ce este bun, va limpedi judecata noastră, va reda națiunii încrederea în forțele sale, în viitorul său și în elementele ce au să conducă destinele sale. Începuturi se fac în această direcțiune, este de dorit numai, ca cu serioșitate bărbătească și cu inimă curată să fie duse la bun sfârșit.

Înainte de a trece la alt obiect, trebuie să mai remarcăm doue acțiuni demne de toată atențiunea și de întreg concursul

nostru, cari vor pute contribuî foarte mult la dezvoltarea sănătoasă a literaturii noastre frumoase.

Am insistat deja în anul trecut asupra avantajelor, ce ni le ofer bibliotecile populare, cari nu numai că au dat ansă la o modestă producțiune nouă pe terenul literaturii, ci prin ieftinătatea și întocmirea lor îndemânatecă au de urmare o *lățire extraordinară a productelor bune* ale literaturii universale și în special și ale lucrării noastre literare. Păn'aci aceste întreprinderi, înființate toate în regatul român, au avut pentru noi mai ales acel avantaj, că prin împărtășirea productelor literare ale fraților nostri din alte țeri, scrieri, cari, ca și limba noastră, sunt un bun comun al națiunii întregi, au suplinit lacunele, ce în urma stărilor noastre susatinse s'au ivit în producțiunea literară dela noi.

În anul trecut s'a luat cu „*Biblioteca noastră*“ a Dlui Enea Hodoș, o asemenea inițiativă și în sinul nostru, care ținând cont îndeosebi de trecutul, de situațiunea și trebuințele Românilor din patrie, ne va pute oferi avantagie îndoite și prin urmare merită întreg concursul cercurilor chemate a sprijini literatura noastră și a înainta și înlesni deșteptarea poporului nostru.

A doua întreprindere, ce voim a o reîmarca, este „*Biblioteca teatrală*“ inițiată de „Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“. Acestei societăți i-s'a făcut foarte des — și poate nu fără ori-ce temei — observarea, că urmăresce un scop, ce e drept foarte frumos, dar tot atât de utopistic, pentru-că nisuesce deadreptul la crearea unei instituțiuni, pentru care ne lipsesc încă *condițiunile prealabile*. Pentru crearea și susținerea unui teatru se recer trei lucruri: un bun *repertoriu*, *actori* cualificați și *public* concentrat în număr mai mare. Toate acestea astăzi ne lipsesc încă, și de aceea a fost numai rațional, ca comitetul societății, regenerat în timpul mai nou cu puteri viguroase și valoroase, — pelângă adunarea capitaliilor necesare, care păn'acum forma unica activitate a societății, să se gândească și la crearea condițiunilor prealabile pentru înființarea teatrului român, și în special la condițiunea primordială: la asigurarea unui repertoriu bun și național. Prin începutul făcut în această direcțiune Societatea va servi nu numai scopul special ce îl urmăresce, ci totodată și interesele literaturii noastre frumoase.

Literatura istorică (și înrudită) continuă a ocupa un loc foarte modest în producțiunea noastră literară. În anul 1896/7 au apărut în acest ram următoarele publicațiuni:

- Arghirobarb:** „*Reflexiuni fug. la cap. I. al cărții Dlui Réthy: Az oldh nyelv és nemzet megalakulása*“. Tipografia diecesană, Gherla. 132 pag. 50 cr.
- Axentie Severu:** „*Respuns la cartea neagră scr. de Bar. Stef. Kemény 1849*“ (Retip. din „Gazeta Transilvanici“). Tipografia Mureșan, Brașov. 366 pag. 65 cr.
- Balan, Iosif:** „*Iancu de Hunyad*“, cu 2 ilustr. — (Nr. 2 din „Biblioteca noastră“ de E. Hodoș). Tipografia diecesană, Caransebeș. 70 pag. 14 cr.
- Cărpinișanu, Nicolau:** „*Monografia com. Rehdău*“; (retip. din „Foaia Poporului“). „Tipografia“ Sibiu. 104 pag. 25 cr.
- Contimporan, Un:** „*Reminiscențe din 1860*“. (Retip. din „Tel. Rom.“) Tipografia archidiecesană, Sibiu 38 pag.
- Franke, Heinr.:** (Traducere de C. Broșteanu), „*Istoria Imperatului Traian*“. Tipografia Uhrman, Timișoara. 582 pag. 5 fl.
- Petrișor, Teod. V.:** „*Monografia com. Alibunar*“, (Retip. din „Foaia Diecesană“). Tipogr. diecesană, Caransebeș. 30 pag.
- Șuluțiu, I. St.:** „*Biografia lui Avram Iancu*“. (Retipărită din „Transilvania“). Tipografia archidiecesană, Sibiu. 44 pag. 50 cr.

Laolaltă 8 publicațiuni, în estensiune de 86 coale de tipar, tipărite în total în 6500 exemplare.

În sine scurt, acest repertoriu va lua în ochii nostri dimensiuni și mai modeste, dacă vom considera că jumătate a publicațiunilor înșirate sunt retipăriri din foi, — o notă caracteristică pentru greutățile, cu cari au să lupte autorii nostri istoriografi, — și că abstragând dela cele 2 monografii comunale, cari strict luat nici nu aparțin acestui ram, întreaga noastră producțiune în materie istorică se reduce la doue scurte scrieri originale independente, la 3 publicațiuni polemice și la o traducere, apărută în fascicule în decurs de mai mulți ani.

Seceta continuă în producțiunea operelor istorice, și indiferența publicului față cu aceste publicațiuni, sunt după părerea noastră nota cea mai tristă a tabloului, ce ni-l oferă viața noastră spirituală, reoglindită în literatura noastră națională.

Nici când trecutul și stările actuale ale poporului român n'au fost atât de mult defăimate de adversarii sei, nici când istoria și importanța lui ca element de cultură n'a fost expusă la atâtea încercări periculoase de denaturare și falsificare, ca chiar în timpul nostru și nici când mai mult decât astăzi cunoștința și aprețierea epocelor mari, prin cari a trecut Românul pe acest pământ, și conștiința forțelor de cari dispune, n'a putut fi de o importanță mai mare și mai binefăcătoare

pentru întărirea simțemintelor noastre naționale și a încrederii în menirea și viitorul națiunii noastre; și din acest motiv trebuie să urmărim chiar acum cu atențiune deplină tot ce privește istoria noastră națională și stările noastre etnice.

Pentru a ajunge acest scop nici un mijloc nu e permis să ne fie prea dificil și scump, pentru-că *vitale* sunt pentru poporul român interesele, ce în această privință avem să le ocrotim.

Asociațiunea la rândul ei a căutat să pună bazele unei instituțiuni, care va pute contribui în mod eficace la urmărirea scopului atins și, ținând cont de primirea călduroasă ce a găsit-o idea museului național în sinul adunării generale din anul trecut, va presenta deja cu această ocaziune propuneri concrete pentru realizarea cât mai apropiată a museului istoric și etnografic al Românilor din patrie.

Literatura economică, deși în anul trecut nu se distinge prin un număr mai mare de publicațiuni noue, ne-a îmbogățit totuși cu opere de valoare deosebită.

În acest ram s'au tipărit în anul expirat:

Maior, G. Dr.: „*Agrologia sau Agricultura generală*“, cu 217 ilustr. Tipografia A. Mureșian, Brașov. 524 pag. 2 fl. 50 cr.

Moța, Ioan: *Îmbrățișați negoțul*“. (Retip. din „Revista Orăștiei“). Tipografia „Mimerva“, Orăștie. 32 pag.

Negruțiu, Ioan F.: „*Cum trebuie să cultivăm cucuruzul*“. (Retip. din „Unirea“). Tipografia seminariului, Blaj.

Petrescu, Petra: „*Monografia institutului „Albina“, 1872– 1897*“. Tipografia archidiecees. Sibiu. Ed. „Albinei“. 236 pag.

— „*Compas rom., anuar financiar pe 1896, anul IV*“, tipărit pe speșele „Albinei“. Tipografia archidieceșană, Sibiu. 138 pag. 75 cr.

La oaltă 5 publicațiuni. cu estensiune de 58 coale de tipar, apărute în 3450 exemplare.

Am amintit deja în raportul nostru din anul trecut, că lucrarea noastră în acest ram literar, — cel mai nou la noi, — sub scutul băncilor românesce a început a lua un avânt îmbucurător și că era numai de dorit ca să se estindă mai intensiv și asupra agrologiei, care pentru noi ca popor agricultor este de însemnătate primordială. Aceasta s'a și întemplat în anul trecut, în care a apărut prima noastră operă mare de agrologie, care este judecată de cercurile competente ca o lucrare foarte prețioasă și are să fie urmată de mai multe volume întregitoare. Comitetul Asociațiunii, ținând cont de directiva primită din partea adunării generale din Lugoș, și

de importanța cărții D-lui Dr. Maior, i-a acordat un ajutor amăsurat mijloacelor de cari dispunem, și prin aceasta a dat autorului posibilitatea de a pune imediat sub tipar partea a doua a lucrării sale, care tractează despre cultura plantelor și ale cărei părți de interes nemijlocit pentru agricultorii noștri se vor retipări și în mici broșuri separate, ca astfel să devină accesibile pentru cercuri cât se poate mai largi.

Scrierile de cuprins diferit, ce mai avem să le înșirăm — înainte de a trece la calendaristică și la presă periodică, — sunt următoarele :

- Diaconovich, Corn. Dr. :** (sub ausp. „Asociațiunii Transilvane“). „*Enciclopedia Română*“, fasc. I — V. (art. A. — Beu . . .) cu 3 harte și num. ilustr. W. Krafft, Sibiiu. 480 pag. 5 fl.
- Erdélyi, Stef. Dr. :** „*Manual pentru usul necrosopilor comunali*“. Tipogr. Minerva, Orăștie. 120 pag. 1 fl.
- Fava, Roberto :** „*Chestiunea rom. în Roma*“, (retipărită din „Tribuna“). Tipografia, Sibiiu. 51 pag. 20 cr.
- „*Îngrijirea copiilor în anii primi ai vieții*“. „Reun. higienică în Sibiiu.“ Tipografia, W. Krafft. 8 pag.
- Nordau, Max :** (traducere de Rosmarin) „*Naționalitatea*“, (retip. din „Tribuna“). Tipografia, Sibiiu. 35 pag. 20 cr.
- Din „*Paradoxe Sociologice*“. (Retip. din „Tribuna“). Tipografia, Sibiiu. 35 pag. 20 cr.
- Slavici, Ioan :** „*Tribuna și Tribuniștii*“, scr. polemică. Tipogr. Minerva, Orăștie. 176 pag.
- Togan, Nicolau :** „*Indice alf. al Transilvaniei 1862—1894*“. Ediț. „Asociațiunii Transilv.“ Tipografia arhidieceșană, Sibiiu. 72 pag.

Laolaltă 8 publicațiuni în estensiune de 55 coale de tipar, apărute în total în 9800 exemplare.

Despre publicațiunile, ce aparțin Asociațiunii, vom vorbi la alt loc, iar cele trei traduceri de cuprins social-politic, retipărite din „Tribuna“, precum și scrierea polemică mai sus amintită neputând forma obiectul apretierilor noastre, nu rămân de remarcat decât încă două mici publicațiuni în materie de igienă. Asociațiunea a știut apretia în totdeauna importanța mare, ce o au scrierile igienice pentru dezvoltarea poporului nostru, și pe lângă broșurile de această natură, ce le-a tipărit și lătit în popor, a asigurat și în anul trecut un ajutor destul de însemnat pentru tipărirea unui voluminos manual de dietetică poporală, care sperăm că va putea apare deja în timp apropiat. Broșurica publicată — în forma unei scrisori cătră o preoteasă — de reuniunea igienică a comitatului Sibiiu și împărțită *gratuit* în popor, deși după extensiunea sa neînsemnată poate nici nu ar fi de amintit în special ca pu-

blicațiune de sine stătătoare; obiectul însă este atât de important și exemplul dat de reuniunea editoare atât de frumos și laudabil, încât am crezut că ar fi fost o greșală a trece cu tăcere preste acest opșor, în loc de a îndemna cercuri cât mai largi la imitarea și continuarea unei lucrări atât de salutare pentru popor.

Literatura calendaristică a făcut progrese destul de însemnate. Am accentuat deja în raportul nostru din anul trecut importanța deosebită a acestor publicațiuni și am arătat în ce mare măsură și cu câtă eficacitate ar pute fi folosite ca mijloc pentru cultivarea poporului. Calendarele pe anul 1897 denotă un avânt îmbucurător atât cu privire la cuprinsul lor, cât și mai ales pentru creșterea extraordinară a producțiunii de această materie. Conspectul lor este următorul:

- „Calendar cu litere vechi“, anul 106. W. Krafft, Sibiiu. 32 pag. 22 cr.
- „Calendar pe anul comun 1897“, anul 54. Tipogr. archidiecezană, Sibiiu. 144 pag. 30 cr.
- „Amicul Poporului“, anul 37. W. Krafft, Sibiiu. Ilustr. 96 pag. 40 cr.
- „Calendar pe anul 1897“, anul 19. Tipografia diecesană, Arad. 126 pag. 30 cr.
- „Noul Calendar de casă“, anul 17. Tipografia Alexi, Brașov. 58 pag.
- „Calendarul Poporului“, anul 12. „Tipografia“, Sibiiu. Ilustr. 160 pag. 20 cr.
- „Calendarul Românilui“, anul 10. Tipografia diecesană, Caransebeș. 110 pag. 30 cr.
- „Calendarul Aurorei“, anul 9. Tipografia Aurora, Gherla. Ilustr. 78 pag. 30 cr.
- „Calendarul Săteanului“, anul 7. W. Krafft, Sibiiu. Ilustr. 42 pag. 17 cr.
- „Calendarul Plugarului“, anul 6. Tipografia A. Mureșian, Brașov. 137 pag. 25 cr.
- „Posnașul“, cal. umor., anul 2. W. Krafft, Sibiiu. Ilustr. 76 pag. 36 cr.
- „Calendarul Calicului“, (cal. umor.), Tipogr. Alexi, Brașov. Ilustrat.

Laolaltă 12 calendare tipărite în extensiune de 71 coale de tipar, în total în 49,500 exemplare.

Asociațiunea va urmări aceste publicațiuni cu toată atențiunea ce o merită și credem că deja în anul viitor va pute lua dispozițiuni concrete pentru dezvoltarea lor cât mai corespunzătoare trebuințelor noastre.

Presa periodică în deosebi la noi, cari nu dispunem de mijloace suficiente ca să putem susține organe speciale, ori chiar o literatură specială pentru fie-care ram al vieții noastre spirituale, a avut întotdeauna și are până în ziua de astăzi un rol important și din punct de vedere strict literar, nu numai mijlocit prin sprijinul, ce poate și are să-l dea literaturii în calitatea sa de organ *intermediar* între autori și cetitori, ci și deadreptul ca element literar *productiv*.

În anul trecut publicistica noastră, și în special ramul ei, care pe noi ne interesează mai mult, a făcut un mare pas înainte. S'au creat anume mai multe organe noue, o revistă literară, două organe pedagogice, (dintre cari unul a încetat deja) și un ziar cotidian, și s'au introdus mai multe îmbunătățiri la foile existente de mai înainte.

De altă parte însă nu se poate afirma, că presa, și în special ziarele noastre, ar da părții lor literare atențiunea, de care aceasta se bucura în trecut, și care i-se dă la alte popoare. Preocupați de luptele politice și — ce e cu totul regretabil — de certele noastre interne, partea preponderantă a ziarelor noastre numai în mod excepțional se mai ocupă de literatura noastră națională și de lucrarea noastră strict culturală și economică.

Ne vom convinge despre aceasta în mod destul de evident din conspectul, ce lăsăm să urmeze despre presa noastră periodică și în special despre publicațiunile ei literare:

„Biserica și școala“, foaie biser., scol. și econ.; an. XXI., 4°, 8 pag. de Nr., 52 Nri pe an; apare în fiecare Duminecă. Red. Aug. Hamsea. Tipogr. diec. Arad. fl. 5.— pe an.

În 1896 a publicat i. a.: 4 studii istorice (Bis. rom. în luptă cu protestantismul. — Bis. rom. 1691—1698. — Instituirea lui Atanasie de metropolit. — Ist. bis. gr.-or. 1810—46); 3 psihologice (de Dr. P. Pipoș); mai multe art. pedagogice (de I. Petran, Subu, Groșorean), 2 economice și în fine câte-va predice și tractate bisericesci.

„Dreptatea“, ziar politic cotidian, an. IV., fol., 4 pag. de Nr., 286 Nri pe an. Tip. Uhrmanu, Timișoara, fl. 10.— pe an. Red. P. Rotariu, A. Trif.

În 1896 a publicat: 26 poesii orig. rom. (Vioara Magdu, Mar. Baulescu, Sex-Fil, A. Ioanovici-Mathey, etc.), un vodevil în 4 acte („Țeranul în slujbă“) de N. St-n, 21 novelete și schițe orig. (Aurelia Păcățan, Emilia Lungu) și aproape tot atâte traduceri (după Björnson, J. Verne, Coppé, Marc Twain, Nordau, Suderman, Tolstoi etc.); istoria d'abia a fost atinsă (o ți istorică în viața bis. gr.-or. — gen. Doda — Svet. Miletici); în mat. științifică amintim un art. de Vinc. Babeș despre un vechiu manuscr. rom.: o legendă despre Archang. Mihail, apoi o dispută pedag. între Dr. G. Popa și I. Petran și în fine câte-va tractate de fizică.

„Familia“, foaie beletr. și socială ilustrată, an. XXXIII. 4°, 12 pag. de Nr., 52 Nri pe an; apare în Oradea-mare, la Tipogr. Lang, odată pe săptămână; fl. 8.— pe an. Red. Ios. Vulcan.

În 1896 a publicat: preste 100 poesii orig. (de P. O. Bocca, P. Dulfu, Elena din Ardeal, Ios. Stancă, Ios. Vulcan, G. Murnu, etc.), între

cari multe retipărite; numeroase credințe, strigături, doine și hore populare, vre-o 25 novele și schițe orig., (de Ascanio, Caragiale, Carmen Sylva, T. Demetrescu, Const. Hodoș, Teleor, V. A. Urechia, A. Vlăhuță, Smara, N. Rădulescu Niger și I. Vulcan, — cu multe reproduceri —,) și 18 traduceri; 45 schițe biografice cu portret, (Dima, Kalinderu. I. Lepădat, I. cav. Pușcariu, Rosetti, Ghenadie, Popovici-Bănățeanul, Creangă, Romonțai, Vlahuță, Alexandrescu, Teleor, Gion, Pan, G. Popa, Zamfirescu, Porcius, Nic. Filipescu, Weigand, A urelian); din istorie numai: Dela români din Turcia, apoi câteva articole științifice și literare (de C. Sylva, Macedonschi, Marienescu, Miron etc.) și vre-o 10 igienice (Dr. I. Poenar etc.) De valoare sunt în fine rapoartele despre societățile noastre culturale, fiind „Familia“ unica foaie, care ne ține în curent cu lucrările Academiei Române.

„Foaia de Dumineca“ foaie polit. poporală, an. IV, fol., 8 pag. de Nr., 52 Nri pe an; apare Dumineca. Ediț. ziar „Dreptatea“, Timișoara. fl. 2.— pe an.

În 1896 a publicat 15 poesii popul., 6 novelete și schițe orig. și 14 traduceri; povestiri istorice despre întâmplările mai însemnate din istor. Românilor (o serie lungă de schițe ist. în formă poporală), și vre-o 20 scurte articole economice și igienice.

„Foaia diecesană“, organ al eparchiei greco-orient. rom. a Caransebeșului, an. XII, 4°, 8 pag. de Nr., 52 Nri pe an; apare Dumineca la Tip. diecesană din Caransebeș; Red. Dr. P. Barbu, fl. 5.— pe an.

În 1896 a publicat 5—6 studii istorice (între aceste mai multe de valoare: Călug. Visarion Sarai (1744) și procesul eppului Inoc. Clain de G. B. Duică — Studiu d. Celți, de At. M. Marienescu — Petru Vancea de P. Dragalina — Monogr. com. Alibunar — etc.); 5 studii pedagogice și bisericesci, câteva predice, 2 articole economice (i. a. despre chestiunea ocupațiunilor din islazuri, de import. pentru poporul din Severin) și câte-va recenziuni.

„Foaia literară“ revistă săptămânală, an. I, 4°, 8 pag. de Nr., 52 Nri pe an; apare în Orade mare, Tip. Szigligeti; fl. 4 — pe an Ed. Dr. W. Rudow.

În anul 1896 încă n'a existat.

„Foaia Pedagogică“, revistă științifică, an. I., 8°. 16 pag. de Nr., 26 Nri pe an; apare în 1 și 15 a fiecărei luni, în Sibiu la Tipografia archidiecesană fl. 3.— pe an. Red. Dr. D. P. Barcianu.

În 1896 încă n'a existat.

„Foaia Poporului“, foaie polit. poporală ilustrată, an V., fol. 10 pag. de Nr., 52 Nri pe an, cu un adaus intitulat „Economul“. Apare Dumineca, la societ. „Tipografia“ în Sibiu, dela 1897 ilustrată; fl. 3.— pe an. Dir. Dr. E. Dăianu, Red. Silvestru Moldovan.

În 1896 a publicat: 132 poezii, (79 popor.), preste 20 schițe și povești orig., în materie istorică numai vre-o 4—5 articoli mai mari (O pagină d. ist. an. 1848/9 de C. Vancu — Cântarea României — Despre Avr. Iancu, de un bătrân cioban, — Din trecutul nostru, Mihaiu Vi-teazul și Șerban Basarab); vr'o 20 studii lit., științifice și instructive (i. alt. și câte-va informațiuni de folos mare p. popor în materie de drept: Cartea funduară — Contracte, Moștenirea — etc.) și în fine aproape 200 de împărtășiri economice în adausul „Economul“.

„Gazeta Transilvaniei“, ziar politic, an. LX, fol. 4 pag. de Nr., 286 Nri pe an; apare în Brașov, Tip. A. Mureșianu; fl. 12.— pe an. Nr. de Duminecă, cu 8 pag., sunt întocmiți pentru trebuințele poporului și se pot abona separat cu fl. 2.— pe an. Dir Dr. A. Mureșianu, Redactor Greg. Maior.

În 1896 a publicat: puține poezii (orig. de Hâncu, Ianov și Volenti, trad. de I. Prișcu), preste 30 novelete și schițe orig. (de V. R. Buticescu — „Dracul“ novelă —, I. P. Reteganul — „Susana cea ne bună“ —, Sextil — De la teatru —, P. Broșteanu — Biancha Delmonte —, D. Dogariu, P. Boeriu, etc.) și aproape 50 traduceri; în materie istorică numai „Răspunsul“ lui Axente Severu la „Cartea Neagră“ (retip. în broșură sep.) și câteva povești istorice de P. Broșteanu (Jumanca — P. Vancea etc), apoi doue monogr. comunale: Șomcuța mare (de El. Pop) și Vlădeni (de Iac. Zorca); vr'o 10 art. științifice, mai ales reproduceri și 15 economice, public. în ediția pop. de Duminecă. (Adunarea și conserv. plantelor — Nutrirea vitelor — cultura legumelor — cult. pomilor — etc.)

„Revista Oraștiei“, foaie politică, anul III. fol. 4 pag. de Nr., apare odată pe săptămână la inst. tip. „Minerva“ în Oraștie; fl. 3.— pe an. Red. Ioan M. Corvin, edit. Aur. P. Barcianu.

În 1896 a publ. preste 50 poezii (I. Moța, Elena din Ardeal, Maria Cunțan, etc.), între cari multe reproduceri, o piesă dram., „Amor bolnav“, trad. din franț. de Roma V. Lucaciu, vr'o 5—6 novelete și schițe orig. (de Sofia Nădejde, Cap. Stănilescu, — Ant. Pop, Din sbuciumul vieții — Traian, La marginea pădurii, — Gr. Sima, Daelius, etc.) și 12 traduceri (după C. Mendes, Andersen, Brentano, etc.), 4 notițe istorice (G. B. Duică: Grigoriu Maior, Programul dela 1849; — I. Oargă: Epis. din viața lui Iancu — Horia), și vre-o trei art. economice.

„Telegraful Român“, organ polit. și biser. al Metropoliei gr. or. rom. din Transilvania, anul XLV., fol. 4 pag. de Nr., 146 Nri pe an. Apare de trei ori pe săptămână în Sibiu, Tipogr. archidieceșană; fl. 8.— pe an. Redactor Gavriil Hango.

În 1896 a publicat: 8 poezii (5 poporale), schițe și novele: 10 orig. (I. Căndea, P. Petrescu etc.) și 21 traduceri; 4 studii istorice (Documente pentru limbă și istorie, publicate de Dr. Il. Pușcariu. — Bisericii vechi rom. în țara Făgărașului de I. Turcu. — Archiep. Ungro-Vlachiei de G.

Hango, Document din 1807), 14 foițe lit. și științifice (G. Lazar de Dr. E. Cristea. — Lenau de Il. Chendi. — Higiena copiilor. — Despre post, etc.) și 5 art. economice (despre asigurări. — Însemnătatea meseriilor. — Neguțătoria comună, etc.)

„Transilvania“, organul Asoc. Trans., revistă științifică, anul XXVIII, apare în 10 fasc. pe an în Sibiiu (Tipogr. Archidiecezană), 25 coale de tipar. fl. 3.— pe an. Direct. Dr. C. Diaconovich.

În 1896 a publicat (afară de publ. ofic. ale Asociațiunii) 8 art. istorice (Căsătoriile Romanilor — Continuitatea Românilor în Banat — Școal. rom. bănățene — Documente), vre-o 20 studii științifice și literare, 8 art. economice și mai multe recenzii.

„Tribuna“, ziar polit. cotidian, anul XIV. fol., 4 pag. de număr, 286 Nr. pe an, apare în Sibiiu la societ. „Tipografia“. fl. 14.— pe an. Direct. Dr. E. Dăian. Redact. T. Păcățan.

În 1896 a publicat 53 poezii orig. și 2 traduceri, o comedie: „Morbosul închipuit“, trad. d. Molière; novele și schițe: 50 orig. (de T. A. Aguletti, Dr. Dăian, Margareta Moldovan, Il. Chendi, etc.) și 7 traduceri (după Theuriet, Daudet, etc.) vre-o 30 art. științifice și literare (Pictura biser. la noi — Stringerea feciorilor la Crăciun, — Dela Marina — Dr. Weingand — Millo — Gen. Trașia — Băile dela S. Georgiu — etc.) în materie istorică: O pag. din istoria anului 1848 9 (publ. și în „Foaia Poporului“) și în fine câte-va art. economice (Russu Abrud. : Marea proprietate în România — Școale economice. etc.)

„Tribuna Poporului“, ziar politic cotidian, an. I., fol., 4 pag. de Nr., circa 230 Nri pe an; apare în Arad, Tipografia „Tribuna Poporului“, fl. 10, — pe an. Nrii de Duminecă, 8 pag., sunt întocmiți pentru treb. poporului și se pot abona separat cu fl. 1.50 pe an. Redact. I. Russu-Șirianul.

În 1896 încă n'a apărut.

„Unirea“, foaie biser. politică, anul VII, fol., 8 pag. de Nr., 52 Nri pe an apare Sâmbăta în Blaj, Tipografia semin. Redact. Dr. Vict. Smigelski, fl. 6.— pe an.

În 1896 a publicat: 4 scrieri beletristice (Ben Hur, roman de L. Wallace, — Mărgeaua Gialmarei, nov. de Laicus — Poveste de Crăciun — O cură radicală, nov. de M. Ludolf) vre-o 4 recenzii lit., iar în mat. de istorie: Relațiuni administr. și eces. în provincia Beiușului în secl. XIII—XVI — Un sas din secl. XII despre noi — Procesul ep. Clain (din F. Diecesană) și o serie de art. polemice; 12 studii bisericesci, pedag. și științifice (mai ales de fizică) și 2 tract. economice (Cum să cultivăm cucuruzul retip. în broș. separ. — și din istoria viței de vin).

„Vulturul“, foaie umoristică, anul VI, 4°, 12 pag. de Nr. 52 Nri. pe an, apare Dumineca în Oradea-mare. Tipografia Szigligeti; fl. 6.— pe an, edit. Iust. Ardelean.

Activitatea Asociațiunii pe terenul și în interesul literaturii în anul trecut a trebuit să rămână între margini foarte înguste din cauza că adaptările, ce am fost nevoiți a le face la zidirile noastre, ni-au impus în acest timp o economie extraordinară în administrarea venitelor noastre. Din aceste considerațiuni a trebuit să întrelăsăm de astădată publicarea unui nou concurs literar.

Cu toate acestea nici acest an nu a trecut fără a lăsa urme ale lucrării noastre literare.

Enciclopedia română a înaintat cu pas încet dar sigur, tipărindu-se pân'acum 5 fascicule în estensiune de 30 coale de tipar, cu circa 1000 de coloane, ce cuprind aproape 6000 articole (lit. A. și B.) cu numeroase ilustrațiuni și harte. În vederea împrejurării, că această întreprindere nu dispune de mijloace pentru a-și pute angaja puteri speciale, cari să-i consacre întreaga lor activitate, ci e lucrată și redigiată numai de puteri benevole, cari îi pot devota cel mult oarele lor libere — munca, ce a săvârșit-o biroul „Enciclopediei“ este fără îndoială mare și extraordinară, cum nu s'a mai făcut până astăzi la nici o altă întreprindere literară română.

Dacă publicul nostru cetitor va da acestei mari publicațiuni sprijinul ce i-se cuvine, ea va pute înainta cu pași repeși și în scurt timp va fi terminată.

Pentru a înlesni folosirea și exploatarea materialului bogat, publicat de organele Asociațiunii dela înființarea ei până în present, bibliotecarul nostru s'a supus sarcinei de a compune un *registru* complet — atât real cât și personal — pentru întreaga materie tractată în publicațiunile noastre. Această lucrare, ce cuprinde 72 pag. 8° mare, este un câștig prețios pentru toți aceia, cari se ocupă cu studiarea istoriei noastre și a începuturilor noastre culturale.

Afară de acestea Asociațiunea a dat, resp. a asigurat ajutoare destul de considerabile și pentru alte opere literare, prin ce a făcut posibilă continuarea publicării valorosului manual de agrologie, amintit mai sus, și tipărirea dieteticei populare, despre care de asemenea am vorbit deja.

Foaia Asociațiunii trebuind să se țină strict de cadrul bugetului nostru, care nu ne permite a-i da o extensiune mai mare

decât 25 coale de tipar pe an, și fiind destinată în primul rând pentru publicațiunile ce privesc de dreptul organizația și lucrarea Asociațiunii, a putut consacra scrierilor literare numai un loc restrins și astfel i-a lipsit posibilitatea de a face în această direcțiune progrese mai mari. Cu toate acestea a căutat să dea atențiunea cuvenită tuturor momentelor mai însemnate în lucrarea noastră culturală și astfel ne dă un tablou destul de complet al nisuițelor noastre pe acest teren.

* * *

Concluziunile, ce avem să le tragem din cele expuse până aici, se pot reasuma pe scurt în constatarea, că situațiunea pe terenul literaturii noastre este aproape aceeași, ca cea expusă în anul trecut. S'au făcut fără îndoială modeste dar reale progrese în activitatea noastră literară, cum sunt: sporiul ce ni-l arată cantitativ producțiunea noastră literară, publicațiunile noue de valoare superioară, ce le-am remarcat, înmulțirea și îmbunătățirea organelor noastre publicistice, etc., însă o schimbare mai profundă, care ne-ar dispensa de a stăruii și în viitor în direcțiunea stabilită de ultima noastră adunare generală, sau care ar indica necesitatea de a concentra de acum înainte activitatea noastră pe un alt teren nou, — nu am putut remarca.

Fiind deci situațiunea neschimbată, vom avé să continuăm cu perseveranță calea ce am apucat.

Propunerea, ce pe baza acestui raport Comitetul central o presentă adunării generale, este următoarea:

Asociațiunea transilvană, în ce privesce activitatea ei în interesul înaintării literaturii noastre naționale, va sprijini și în viitor în primul rând opere de agronomie, de istorie națională și de materii înrudite.

Consemnarea

stipendiștilor „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“ pe anul școlar 1896/7.

1. *Gavriil Todica*, student classa VII. gimnasială în Blaj, din fundațiunea „Dobâca“ . . . . . 50 fl.
2. *Alexandru Vasilie*, student cl. VIII. gimnasială în Sibiiu, din fundațiunea „Riurean“ . . . . . 40 „
3. *Leontin Drăgan*, student cl. VIII. gimnasială în Năsăud, din fundațiunea „Marinovici“ . . . . . 60 „
4. *Ioan Dămian*, student cl. V. gimnasială în Brașov, din fundațiunea „Bașota“ . . . . . 20 „
5. *Mihaiu Pop*, student cl. IV. gimnasială în Careii mari, din fundațiunea „Galliană“ . . . . . 60 „
6. *Ioan Comaniciu*, student cl. VII. gimnasială în Brașov, din fundațiunea „Roman“ . . . . . 60 „
7. *Ioan Băilă*, student cl. VI reală în Sibiiu, din fundațiunea „Roman“ . . . . . 60 „
8. *Alexandru C. Liuba*, elev la școala de belearte în München, din fondul general al Asociațiunii. . . . . 100 „

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Consemnarea

membrilor „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“, cari s'au insinuat la comitetul central dela adunarea generală din 1896 până la adunarea generală din 1897.

Mem bri pe viață.

Despărțământul Năsăud: „Fortuna“, institut de credit și economii în Rodna veche; Simion Reiter în Rodna veche.

Despărțământul Abrud: Dr. Enea Draia, avocat în Abrud; Ana Adamovici în Bucium-Poeni câte 101 fl.

Despărțământul Șimleu: Ioan Pop, proprietar în Domnin 100 fl.

Mem bri ordinar i.

Despărțământul Năsăud: Ioan Marcu, învățător în Sângeorgiu; Alexandru Halița, profesor în Năsăud; Dr. Mateiu Ileni, medic cercual în Rodna veche câte 6 fl.; Mihaiu Domide, învățător pensionat în Sângeorgiu 5 fl.

Despărțământul Abrud: George Radulescu, redactor la „Timpul“ în Bucuresci; Samuil David, comerciant în Abrud; Petru Popovici, preot în Abrud-Sat; Eva Adamovici, preoteasă în Bucium-Poeni; Nicolae David în Bucium; Dr. Stefan Banfi, medic în Bucium-Șasa; Nicolae Jurca I. Simion, proprietar în B.-Poeni; Simeon Lupu, propriet. în

B.-Poeni; Ioan Jurca a Ursului, propriet. în B.-Poeni; Ioan Jurca I. Simion, propriet. în B.-Poeni; Nicolae Lupu I. George, propriet. în B.-Poeni; Alexandru Macaveiu iun., propriet. în B. Șasa câte 6 fl.; Nicolae Macaveiu în Vihna (?) 5 fl.; Ariton Popa, preot în Bucium-Șasa 6 fl.

Despărțământul Mediaș: Filon Necșa, învățător în Mediaș; Alexandru Suci, învățător în Mediaș; Ioan Fodorean, preot în Moșna; Atanasie Popovici, comerciant în Mediaș; Vasile Isailă, preot în Biertan, câte 5 fl.

Despărțământul Șimleu: Petru Pop, preot în Babța; Vasile Mureșan în Recea; Clemente Pop, preot în Recea; Ioan Lengyel preot în Corni, câte 5 fl.; Demetriu Baican, notar în Boiu 6 fl.

Despărțământul Bran: Ioan Moșoiu, paroch în Simon-Bran; Ioan Cențu, paroch în Șirnea; Ilariu Reit, paroch în Poarta; Iosif Runccean, paroch în Măgura; Nicolau Popovici, comerciant, în Bran; Ioan Enescu, învățător în Peștera; Alexe Chițu în Poarta, câte 6 fl.

Despărțământul Sibiu: Letiția Bologa, soție de prof.; Maria Câmpean; Eugenia Moga n. Trif, prof.; Eugenia Iovescu, prof.; Maria Cioban, prof.; Victoria Joandrea, inv.; Maria Gârbacea; Petru Simtion, paroch gr. or.; Dumitru Câmpean, archiv. cons.; Ioan Vătășan, oficial la „Albina”; Nicolau Șuluțiu, oficial la „Albina”; Ioan Gârbacea, librar; Ilie Bădilă; Ioan Maftciu; Vasile Dan, cand. de adv. câte 5 fl. toți din Sibiu.

Despărțământul Sebeș: Ioan Florian, notar în Laz; George Oprița, faur în Sas-Sebeș; Dimitrie Munthiu, notar în Reciu câte 6 fl.; Rafila Onițiu, veduvă de comer. în Sas-Sebeș; Vasile Aldea, notar în Lanerăm câte 5 fl.

Despărțământul Blaj: Ioan Radu în Uifalău 6 fl.; George Pop, preot în Mihalt; Ioan Horșa, adm. prot. în Bia, câte 5 fl.

Despărțământul Seliște: Dionisiu Juga, notar în Rod 5 fl.

Despărțământul Cohalm: George Repede, paroch în Homorod; Ieronim Buzea, capelan în Stena; Ioan Bănuțiu, învățător în Cohalm; câte 6 fl.; George Spornic, paroch în Cohalm; Ioan Grancea propr. în Jibert; Ioan Bercan, preot în Merchiașa; Ioan Bârsan, inv. în Bogata olt. câte fl.

Despărțământul Reghin: Ioan Tamaș, cancelist în Reghin 5 fl.

Despărțământul M.-Ludoș: Vasile Orășan, preot în Sân-Iacob 6 fl.

Afară de despărțăminte: Georgiu Șuta, protopop în Kis-Majtény 5 fl.

Despărțământul Orăștie: Augustin Berian, forestier în Orăștie; Nicolae Micu, propr. în Cugir; Ioan Vulcu, comerc. în Orăștie.

Despărțământul Hateg: Maria Suci n. Susman în Sălășul inf. 6 fl.

Despărțământul Cluj: Nicolau Căciulă, contabil în Cluj; Alexandru Filip, contabil în Cluj; Augustin Giurgiu, controlor în Cluj; Ioan Luca, învățător în Calata mare; Ioan Lehene, preot în Dretea; Dr. Aurel Marinceș, adv. în Huedin; Mihai Marinceș, cassar în Huedin; Alexandru Sava, preot în Bedeciu; Iosif Stănescu, preot în Gyerő-Oșorheiu, câte 6 fl.

Consemnarea

membrilor „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“ cari au răposat dela adunarea generală din 1896 până la adunarea generală din 1897.

Membri fondatori: Dr. Grigoriu Silași, prof. univ. în Cluj; Alexandru Bohățiel, căpitan în pens. în Cluj; Ioan Gherman, preot în Sâmbotelek; Iosif Crișan, adv. în Abrud.

Membru pe viață: Ioan Hannia, prot. și director sem. în Sibiu.

Membri ordinari: Zacharia Bran, protopop în Sâncel; Dr. A. P. Alexi, profesor în Năsăud; Anastasia Șandor, în Cuieșd; Dimitrie Dragoș, proprietar în Ferihaz; Ioan Șandru în Sighișoara; Flaviu St. Șuluțiu în Vidraseu; Georgiu Șandor, propr. Cuieșd.

Rațiociniul

**Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura
poporului român**

BCU Cluj / Cluj University Library Cluj
pentru anul 1896.

Venite

Răciociniul

Nr. cur.		Preliminat		Incassat		+ Plus — Minus
		fl.	cr.	fl.	cr.	
I. Fondul general.						
1	Saldul casei din anul 1895 în depuneri			8120	30	
2	Taxe și prenumerațiuni . .	3000		5810	69	+ 2810.69
3	Chirii și arândă	1050		1483	30	+ 433.30
4	Interese după efecte publice .	2987	80	2999	19	+ 11.39
5	Interese după depuneri . .	150		297	78	+ 147.78
6	Taxe de administrare	240		228	—	— 12.—
7	Hârtii de valoare sorțite . .	—		—	—	—
8	Venite extraordinare și stipen- diul „Roman“	1000		1182	67	+ 182.67
9	Imprumut pentru investițiuni	—		22000	—	+22000.—
	Suma .	8427	80	42121	93	+25585.83 — 12.—
II. Fondul G. Barițiu.						
1	Saldul casei la 31 Decembrie 1895 în depuneri			4519	78	
2	Oferte benevole			60	—	
3	Cuotă dela fondul general .			—	—	
4	Interese după efecte			2	95	
5	Interese după depuneri . .			118	74	
	Suma .			4701	47	
III. Fundațiunea Bașota.						
1	Saldul casei la 31 Decembrie 1895 în depuneri			180	40	
2	Interese după efecte			25	—	
3	Interese după depuneri . .			8	63	
	Suma .			214	03	

BCU Cluj / Central University Library Cluj

pentru anul 1896

Spese

Nr. cur.		Preliminat		Erogat		+ Plus — Minus	
		fl.	cr.	fl.	cr.		
I. Fondul general.							
1	Secretarului I. remunerațiune.	400	—	400	—	—	—
2	Secretarului II. „	300	—	300	—	—	—
3	Cassarului „	200	—	200	—	—	—
4	Bibliotecarului „	120	—	120	—	—	—
5	Cancelistului „	300	—	300	—	—	—
6	Servitorului leafa „	180	—	180	—	—	—
7	Spese de cancelarie, luminat, încăldit	150	—	276	01	+	126.01
8	Dotățiunea bibliotecii	100	—	154	—	+	54.—
9	Tiparul foaiei „Transilvania .	950	—	1267	75	+	317.75
10	Conservarea și asigurarea edi- ficiilor	100	—	3249	42	+	3149.42
11	Contribuțiune, ecuival., fon- dul de pensie învătăț.	448	—	509	13	+	6113
12	La fondul de rezervă	600	—	600	—	—	—
13	Stipendiul pentru un candidat de învățător	500	—	—	—	—	500.—
14	Un stipendiu la meseria de lemnărit	100	—	100	—	—	—
15	Stipendii la internatul școlii	—	—	—	—	—	—
16	Pentru scrieri literare la fon- dul Barițiu	1000	—	—	—	+	1000.—
17	Subvențiune școlii civile de fete	1736	69	2573	22	+	836.53
18	Efecte cumpărate	—	—	—	—	—	—
19	Spese extraordinare și inve- stițiuni, stip. „Roman“	800	—	25114	03	+	24314.03
20	Interese după împrumutul de investițiuni	—	—	332	30	+	332.30
21	Saldul cassei la 31 Decembrie 1896 în depuneri	—	—	6446	07	—	—
	Suma	7984	69	42121	93	+	29191.17 — 1500.—
II. Fondul Georgiu Barițiu.							
1	Pentru colab. la „Transilvania“	—	—	400	—	—	—
2	Pentru scrieri literare	—	—	984	—	—	—
3	Taxă de administrare	—	—	33	—	—	—
4	Saldul cassei în depuneri	—	—	3284	47	—	—
	Suma	—	—	4701	47	—	—
III. Fundațiunea Bașota.							
1	Un stipendiu	—	—	20	—	—	—
2	Taxă de administrare	—	—	7	—	—	—
3	Saldul cassei la 31 Decembrie 1896, în depuneri	—	—	187	03	—	—
	Suma	—	—	214	03	—	—

Venite

Nr. cur.		Incassat	
		fl.	cr.
IV. Donațiunea Cipariu.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1895 în depuneri	160	86
2	Interese după efecte	20	—
3	Interese după depuneri	6	01
	Suma .	186	87
V. Fundațiunea Dobâca.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1895 în depuneri	336	22
2	Interese după efecte	50	—
3	Interese după depuneri	16	88
	Suma .	403	10
VI. Fundațiunea G. B. V.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1895 în depuneri	419	27
2	Interese după efecte	223	—
3	Interese după depuneri	26	50
	Suma .	668	77
VII. Fundațiunea Galliană.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1895 în depuneri	172	13
2	Interese după efecte	75	—
3	Interese după depuneri	9	29
	Suma .	256	42
VIII. Fundațiunea Marinovici.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1895 în depuneri	449	63
2	Interese după efecte	117	—
3	Interese după depuneri	22	71
	Suma .	589	34
IX. Fundațiunea Moga.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1895 în depuneri	381	54
2	Interese după efecte	43	20
3	Interese după depuneri	18	64
	Suma .	443	38

Spese

Nr. cur.		Erogat	
		fl.	cr.
IV. Donațiunea Cipariu.			
1	Competința fondului general și întregirea pro 1892	16	67
2	Transpuși fondului de teatru	170	20
	Suma .	186	87
V. Fundațiunea Dobâca.			
1	Un stipendiu	12	50
2	Taxă de administrare	14	—
3	Saldul cassei la 31 Decembrie 1896 în depuneri	376	60
	Suma .	403	10
VI. Fundațiunea G. B. V.			
1	Taxă de administrare	48	—
2	Saldul cassei la 31 Decembrie 1896 în depuneri	620	77
	Suma .	668	77
VII. Fundațiunea Galliană.			
1	Un stipendiu	60	—
2	Taxă de administrare	17	—
3	Saldul cassei la 31 Decembrie 1896 în depuneri	179	42
	Suma .	256	42
VIII. Fundațiunea Marinovicu.			
1	Un stipendiu	50	—
2	Taxă de administrare	30	—
3	Saldul cassei la 31 Decembrie 1896 în depuneri	509	34
	Suma .	589	34
IX. Fundațiunea Moga.			
1	Un stipendiu	—	—
2	Taxă de administrare	12	—
3	Saldul cassei la 31 Decembrie 1896 în depuneri	431	38
	Suma .	443	38

Venite

Nr. cur.		Încasat	
		fl.	cr.
X. Depozitul Mureșian.			
1	Saldul casei la 31 Decembre 1895 în depuneri .	748	77
2	Interese după efecte	125	—
3	Interese după depuneri	38	25
	Suma .	912	02
XI. Depozitul Oltean.			
1	Saldul casei la 31 Decembre 1895 în depuneri .	1248	31
2	Interese după depuneri . . , ...	56	79
	Suma .	1305	10
XII. Fundațiunea Pop-Maior.			
1	Saldul casei la 31 Decembre 1895 în depuneri .	350	33
2	Interese după efecte	75	—
3	Interese după depuneri	18	44
	Suma .	443	77
XIII. Fundațiunea Riurean.			
1	Saldul casei la 31 Decembre 1895 în depuneri .	411	48
2	Interese după efecte	50	—
3	Interese după depuneri	19	53
	Suma .	481	01
XIV. Fondul de rezervă.			
1	Saldul casei la 31 Decembre 1895 în depuneri .	2168	37
2	Interese după efecte	50	—
3	Interese după depuneri	100	62
4	Dela fondul general	600	—
	Suma .	2918	99
XV. Fundațiunea Filep.			
1	Din lăsămîntul G. Filep în depuneri	14500	—
	Suma .	14500	—

Sibiiu, 31 Decembre, 1896.

Leontin Simonescu m. p.,
cassar.

Revăduț și aprobat în ședința

I. St. Șuluțiu m. p.,
președinte subst.

Spese

Nr. cur.		Erogat	
		fl.	cr.
X. Depositul Mureșian.			
1	Taxă de administrare	34	—
2	Saldul casei la 31 Decembrie 1896 în depuneri .	878	02
	Suma .	912	02
XI. Depositul Oltean.			
1	Saldul casei la 31 Decembrie 1896 în depuneri .	1305	10
	Suma .	1305	10
XII. Fundațiunea Pop-Maior.			
1	Taxă de administrare	19	—
2	Saldul casei la 31 Decembrie 1896 în depuneri .	424	77
	Suma .	443	77
XIII. Fundațiunea Riurean.			
1	Un stpndiu	40	—
2	Taxă de administrare	14	—
3	Saldul casei la 31 Decembrie 1896 în depuneri .	427	01
	Suma .	481	01
XIV. Fondul de rezervă.			
1	Saldul casei la 31 Decembrie 1896 în depuneri .	2918	99
	Suma .	2918	99
XV. Fundațiunea Filep.			
1	Saldul casei la 31 Decembrie 1896 în depuneri .	14500	—
	Suma .	14500	—

Ioan Crețu m. p.,
controlor.

comitetului, ținută în Sibiiu la 12 Iulie 1897.

Dr. **Vasile Bologa** m. p.,
secretar II.

Inventariul Asociațiunii transilvane pentru literatura

Nr. cur.		fl.	cr.	fl.	cr.
	I. Fondul general.				
	Active:				
	<i>A) Realități:</i>				
	a) Casa din Sibiu, str. Morii Nr. 6	22000	—		
	b) „ „ „ „ „ „ 8	41917	45		
	c) Edificiul școlii de fete . . .	63826	45		
	d) Realitatea din Vidra	300	—	128043	90
	Depuneri:				
	B) <i>Numărari:</i> Saldul cassei . . .	6446	07	6446	07
	<i>C) Efecte:</i>				
	4 „Abrudbányai takarékpénztár“, acțiuni	200	—		
	3 „Albina“ acțiuni	300	—		
	9 „Albina“ scr. fonc. à 500, 3 à 1000	7500	—		
	4 „Arieșana“ acțiuni	200	—		
	2 „Corvineana“ acțiuni	100	—		
	1 „Economul“ acțiune	50	—		
	1 „Gesellschaftshaus“ acțiune	100	—		
	2 „Mureșana“ acțiuni	100	—		
	1 „Sebeșana“ acțiune	50	—		
	1 „Silvania“ acțiune	50	—		
	2 „Someșana“ acțiuni	200	—		
	1 „Szatmár-nagybányai vasuttárs.“ acțiune	100	—		
	4 Obligațiuni de stat din anul 1860	800	—		
	1 Obligațiune de stat din anul 1868	100	—		
	1 Obligațiune de stat desărcinarea pământului	100	—		
	73 Obligațiuni: Banca de asigurare „Transilvania“	7300	—		
	4 Vajda-hunyadi takarékpénztár, acțiuni	200	—		
	1 „Satmareana“ acțiune	100	—	17550	
	6 Renta amortibilă română . . .	l. 30000	—		
	11 Societatea de cred. fonc. rom. din București	l. 55000	—		
	D) <i>Pretensiuni de chirie restantă</i> . .	50	04	50	04
	E) <i>Mobili</i>	910	57	910	57
	Suma	l. 85000	—	153000	58
	Passive:				
	Imprumutul luat dela „Albina“ . .			22000	—
	Active pure			131000	58

română și cultura poporului român pentru anul 1896.

Nr. cur.		fl.	cr.	fl.	cr.
	II. Fondul G. Barițiu.				
1	„Iulia“ acțiune	50	—		
	Saldul cassei	3284	47	3334	47
	III. Fundațiunea Bașota.				
1	„Albina“ scris fonciar	500	—		
	Saldul cassei	187	03	687	03
	IV. Fundațiunea Dobâca.				
2	„Albina“ scris fonciar à 500	1000	—		
	Saldul cassei	376	60	1376	60
	V. Fundațiunea G. B. V.				
7	„Albina“ acțiuni	700	—		
4	„Albina“ scris. fon. 1 à 500, 3 à 1000	3500	—		
	Saldul cassei	620	77	4820	77
	VI. Fundațiunea Galliană.				
2	„Albina“ scris fonciar	1500	—		
	Saldul cassei	179	42	1679	42
	VII. Fundațiunea Marinoviciu.				
3	„Albina“ scrisuri fonciare	2500	—		
	Saldul cassei	509	34	3009	34
	VIII. Fundațiunea Moga.				
8	„Transilvania“ obligațiuni	800	—		
	Saldul cassei	431	38	1231	38
	IX. Depositul Murășan.				
3	„Albina“ scrisuri fonciare	2500	—		
	Saldul cassei	878	02	3378	02
	X. Depositul Oltean.				
	Saldul cassei (depunere)	1305	10	1305	10
	XI. Fundațiunea Pop-Maior.				
2	„Albina“ scris. fonic.	1500	—		
	Saldul cassei	424	77	1924	77

Nr. cur.		fl.	cr.	fl.	cr.
XII. Fundațiunea Riurean.					
	1 „Albina“ scris. fonc.	1000	—		
	Saldul cassei	427	01	1427	01
XIII. Fondul de rezervă.					
	1 „Albina“ scris fonc.	1000	—		
	Saldul cassei	2918	99	3918	99
XIV. Lăsămîntul Filep.					
	Saldul cassei (depunere)	1450	—	1450	—
Toate fondurile la olaltă .		fl. 160543	48	160543	48
		l. 85000	—	l. 85000	—

•Sibiiu, 31 Decembre 1896.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
*Oficiul de casă al Asociațiunii transilvane pentru literatura română
și cultura poporului român.*

Leontin Simonescu m. p.,
cassar.

Ioan Crețu m. p.,
controlor.

Revădit și aprobat în ședința comitetului central,
ținută în Sibiiu la 12 Iulie 1897.

I. St. Șuluțiu m. p.,
președ. subst.

Dr. V. Bologa m. p.,
secretar II.

Proiect de budget

pentru anul 1898.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Proiect pentru buget

Nr. cur.	Venite	Anii de observare				Proiectat pro 1898	
		1895		1896		fl.	cr.
		fl.	cr.	fl.	cr.		
	I. Fondul general.						
1	Taxe dela memb. și prenumerațiuni	5011	35	5810	69	5000	—
2	Chirii și arândă	1305	02	1483	30	2230	—
3	Interese după efecte publice:						
	a) acțiuni Abrudbányai takarékpénzt. . . . fl.		12.—				
	b) acțiuni „Albina”		36.—				
	c) „ „ „Arieșana”		12.—				
	d) „ „ „Economul”		4.—				
	e) „ „ „Gesellschaftsh.”		—.—				
	f) acț. „Mureșana”		10.—				
	g) acț. „Satmareana”		6.—				
	h) acțiuni „Silvania”		4.—				
	i) acț. „Sebeșana”		4.—				
	k) acț. „Someșana”		15.—				
	l) acț. „Vajda hunyad. takarékpénzt.”		48.—				
	m) obl. „Transilvania”		394.20				
	n) oblig. szatmár-nagy- bányai vasuttársaság		—.—				
	o) obligaț. de stat din anul 1860		32.—				
	p) obligaț. de stat din anul 1868		4.20				
	q) obligaț. de stat des- păgubit. pământ.		4.—				
	r) obligaț. rentă amor- tizabilă à 5000 lei		707.—				
	s) obligaț. I. soc. cred. f. r. Bucur. à 5000 lei		1304.—				
	t) scris. fonc. „Albina” à 1000 fl. cu 5 ^o / _o		150.—				
	u) scris. fonc. „Albina” à 500 fl. cu 5 ^o / _o		200.—				
		3079	38	2999	19	2946	40
4	Interese după depuneri	246	93	297	78	200	—
5	Taxe de administrare	222	—	228	—	234	—
6	Stipendiul Roman	—	—	120	—	120	—
7	Venite extraordinare	1314	18	23182	67	1000	—
	Suma					11730	40
	II. Fondul Georgiu Barițiu.						
1	Interese după efecte					253	—
2	Interese după depuneri					30	—
3	Dotățiune dela fondul general					1000	—
	Suma					1283	—

pe anul 1898

Nr. eur.	S p e s e	Anii de observare				Proiectat	
		1895		1896		pro 1898	
		fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
I. Fondul general.							
1	Secretarului I. remunerațiune . . .	400	—	400	—	400	—
2	Secretarului II. „	300	—	300	—	300	—
3	Cassarului „	200	—	200	—	200	—
4	Bibliotecarului „	120	—	120	—	200	—
5	Cancelistului „	300	—	300	—	300	—
6	Servitorului simbria	180	—	180	—	240	—
7	Spese de cancelarie, luminat, încălzit	336	18	276	01	300	—
8	Dotățiunea bibliotecii	341	06	154	—	100	—
9	Tiparul foaiei „Transilvania“ . . .	1057	62	1267	75	1200	—
10	Conservarea edificiilor	241	34	3249	42	500	—
11	Contribuțiune erarială și ecuivalente, fondul de pens. învățat.	420	37	509	13	600	—
12	Contribuire la fondul de rezervă	600	—	—	—	—	—
13	Dotățiune fondului G. Barițiu . . .	1000	—	—	—	1000	—
14	Stipendiul Roman	—	—	120	—	120	—
15	Stipendiu pentru un elev la meseria de lemnărit	—	—	100	—	100	—
16	Subvențiune școlii civile de fete .	1809	79	2573	22	3322	20
17	Spese extraordinare	1288	01	24994	03	500	—
18	Achitare de împrumuturi	—	—	—	—	1000	—
19	Interese după împrumuturi	—	—	332	30	1080	—
20	Capitalisare	—	—	—	—	268	20
	Suma					11730	40
II. Fondul Georgiu Barițiu.							
1	Pentru lucrări literare					1000	—
2	Taxă de administrare					30	—
3	Capitalisare					250	—
	Suma					1283	—

Nr. cur.	V e n i t e	Proiectat pro 1898	
		fl.	cr.
III. Fundațiunea Bașota.			
1	1 scris fonciar „Albina“ de 500 cu 5% . . .	25	—
2	Interese după depuneri	9	—
	Suma	34	—
IV. Fundațiunea Dobâca.			
1	2 scrisuri fonciare „Albina“ à 500 fl. cu 5% . . .	50	—
2	Interese după depuneri	16	—
	Suma	66	—
V. Fundațiunea G. B. V.			
1	7 acțiuni „Albina“	84	—
2	1 scrisuri fonciare „Albina“ de 500 cu 5% . . .	25	—
3	3 scrisuri fonciare „Albina“ de 1000 fl. cu 5%	150	—
4	Interese după depuneri	34	—
	Suma	293	—
VI. Fundațiunea Galliană.			
1	1 scris fonciar „Albina“ de 500 fl. cu 5% . . .	25	—
2	1 scris fonciar „Albina“ de 1000 fl. cu 5% . . .	50	—
3	Interese după depuneri	9	—
	Suma	84	—
VII. Fundațiunea Marinovicu.			
1	1 obligațiune de stat din anul 1868 de 1000 fl.	42	—
2	1 scris fonc. „Albina“ de 500 cu fl. cu 5% . . .	25	—
3	1 scris fonc. „Albina“ de 1000 fl. cu 5% . . .	50	—
4	Interese după depuneri	25	—
	Suma	142	—
VIII. Fundațiunea Moga.			
1	8 obligațiuni „Transilvania“	43	20
2	Interese după depuneri	23	—
	Suma	63	20
IX. Depositul Mureșan.			
1	1 scris fonciar „Albina“ de 500 fl. cu 5% . . .	25	—
2	2 scrisuri fonc. „Albina“ à 1000 fl. cu 5% . . .	100	—
3	Interese după depuneri	42	—
	Suma	167	—
X. Depositul pentru legatele Oltean.			
1	Interese după depuneri	60	—
	Suma	60	—

Nr. cur	S p e s e	Proiectat pro 1898	
		fl.	cr.
III. Fundațiunea Bașota.			
1	Un stipendiu	20	—
2	Taxă de administrare	7	—
3	Capitalisare	7	—
	Suma	34	—
IV. Fundațiunea Dobâca.			
1	Un stipendiu	50	—
2	Taxă de administrare	14	—
3	Capitalisare	2	—
	Suma	66	—
V. Fundațiunea G. B. V.			
1	Taxă de administrare	50	—
2	Capitalisare	243	—
	Suma	293	—
VI. Fundațiunea Galliană.			
1	Un stipendiu	60	—
2	Taxă de administrare	18	—
3	Capitalisare	6	—
	Suma	84	—
VII. Fundațiunea Marinovicu.			
1	Un stipendiu	60	—
2	Taxă de administrare	32	—
3	Capitalisare	50	—
	Suma	142	—
VIII. Fundațiunea Moga.			
1	Un stipendiu	40	—
2	Taxă de administrare	12	—
3	Capitalisare	1	20
	Suma	63	20
IX. Depositul Mureșan.			
1	Taxă de administrare	36	—
2	Capitalisare	131	—
	Suma	167	—
X. Depositul pentru legatele Oltean.			
1	Capitalisare	60	—
	Suma	60	—

Nr. cur.	V e n i t e	Proiectat pro 1898	
		fl.	cr.
XI. Fundațiunea Pop-Maior.			
1	1 scris fonciar „Albina“ de 500 fl. cu 5%	25	—
2	1 scris fonciar „Albina“ de 1000 fl. cu 5%	50	—
3	Interese după depuneri	21	—
	Suma	96	—
XII. Fundațiunea Riurean.			
1	1 scris fonciar „Albina“ de 1000 fl. cu 5%	50	—
2	Interese după depuneri	20	—
	Suma	70	—
XIII. Fondul de rezervă			
		—	—
XIV. Fundațiunea Filep			
		—	—

Sibiiu, 12 Iuliu, 1897.

Oficiul de casă al Asociațiunii transilvane

Leontin Simonescu m. p.,
cassar.

Revăđut și aprobat în ședința

I. M. Moldovan m. p.,
president.

Nr. cr.	S p e s e	Proiectat pro 1898	
		fl.	cr.
XI. Fundațiunea Pop-Maior.			
1	Taxă de administrare	20	—
2	Capitalisare	76	—
	Suma .	96	—
XII. Fundațiunea Riurean.			
1	Un stipendiu	40	—
2	Taxă de administrare	15	—
3	Capitalisare	15	—
	Suma .	70	—
	XIII. Fondul de rezervă	—	—
	XIV. Fundațiunea Filep	—	—

pentru literatura română și cultura poporului român.

Ioan Crețu m. p.,
controlor.

comitetului, ținută în Sibiiu, la 17 Iulie n. 1897.

Dr. C. Diaconovich.
secretar I.

Nr. 335 1897.

PROCES VERBAL

din ședința comitetului „Asociațiunii transilvane pentru literatură română și cultura poporului român“ ținută în Sibiiu la 12 Iulie 1897.

Președinte: Iosif St. Șuluțiu.

Membri prezenți: Dr. A. Brote, P. Cosma, Dr. C. Diaconovich, I. Papiu, I. V. Rusu, L. Simonescu, O. Tilea și N. Togan, bibliotecar.

Secretar: Dr. V. Bologa.

99./322.

Fabricantul Samuil Wagner cere să i-se achite restul de 55 fl. pentru *ferestriile cele noue* și să i-se extradee cauțiunea de 200 fl. și interesele aceleia de $4\frac{1}{2}\%$.

Luând în revisiune contul numitului fabricant se constată, că dînsul a calculat lucrări neprevădute pentru 26 ferestri la fațadă à 3 fl. 78 cr. pe când în faptă astfel de lucrări s'au efectuit numai la 13 ferestri și la 2 locuri de ferestri.

Rectificând greșala aceasta, care nu s'a observat la colaudare, din contul de 1749 fl. 10 cr., sunt a se desbata fl. 41.58 și sunt a se asemna în loc de 55 fl. numai fl. 13.42.

Cauțiunea cu interesele îi compete.

Se asemnează la cassă suma totală de fl. 1707.52 și cauțiunea de 200 fl. cu interesele de $4\frac{1}{2}\%$ din ziua depunerii aceleia.

100./323.

Oficiul de cassă al Asociațiunii presentă contul de fl. 136.05 pentru *instalarea luminii electrice* în locuința căpitanului Franz Fuchs.

Se asemnează la cassă spre achitare.

101./328.

Președintele substitut dl Iosif St. Șuluțiu comunică, că și pentru edificiile Asociațiunii s'a introdus dela 1 Iulie a. c. *sistemul paușal*, mai favorabil proprietarilor cu privire la computarea taxei *pentru lumina electrică*, ceea ce pentru îngustimea termenului s'a dispus pe cale presidială.

Se ia spre scire.

102./303.

Doamna *Ana Moga*, cu provocare la conlusul din 10 Iunie a. c. Nr. 207, declară cu data 2 Iulie a. c., că e învoită a ține cuartirul seu mai departe în edificiul Asociațiunii și pe lângă chiria anuală de 500 fl., dorește însă să încheie în acest sens contract pe 2—3 ani. Întreabă totodată dacă comitetul central este aplesat a-i rebonifica barem în parte spesele, ce are cu unele reparări mai mărunte în acea locuință. În sfârșit cere să se impună servitorului de curte datorințele sale din punct în punct.

Se ia spre scire. Contractul se încheie pe timp nedeterminat cu abdicere de trei luni. Se dispensează de a preda padimentul văpsit. În celelalte să se adreseze administratorului realităților.

103./306.

Oficiul de cassă al Asociațiunii presentă cu data 30 Iunie a. c. consemnarea membrilor Asociațiunii, cari și-au achitat *taxele* în cuartalul II din 1897.

Spre scire, având a se publica în organul Asociațiunii.

104./325.

Comisiunea exmisă în ședința din 15 Septembrie 1896 pentru pregătirea propunerilor referitoare la activitatea literară a Asociațiunii, raportează asupra cererii dlui Dr. *George Maior*, profesor de agricultură în București, de a i-se acorda o subvențiune pentru cartea sa „*Agrologia* sau agricultura generală“, apărută anul acesta în Brașov, ca partea I. a „Manualului complet de agricultură rațională“.

Pe basa propunerii comisiei se decide:

Comitetul, considerând valoarea științifică și practică a scrierii „*Agrologia*“ de Dr. G. Maior, decide a cumpera 100 exemplare ale acestei publicațiuni, cari se vor pune la dispoziția despărțemintelor Asociațiunii pentru a fi împărțite la preoți și învățători lipsiți de mijloace.

La cas dacă și părțile următoare ale „Manualului complet de agricultură rațională“ vor fi ținute pe acelaș nivou ca vol. I, și autorul va obține la ministerul de culte permisiunea ca acest manual să fie admis și pentru institutele de învățământ din patrie, comitetul pune în vederea autorului, că-l va sprijini și întru publicarea tomurilor următoare.

105./310.

Direcțiunea școalei civile de fete înaintează procesul verbal al conferenței corpului didactic din 3 Iunie a. c., în care

s'au luat dispozițiunile necesare din incidentul *încheierii anului școlar* 1896/7;

s'a decis pentru anul școlar viitor, că examenele de emendare se vor ține la 3 Septembrie, examenele de primire la 4 Septembrie, iar prelegerile se vor începe la 6 Septembrie;

mai departe s'a luat concludul de a ruga comitetul Asociațiunii:

a) să procure „Lexiconul Pallas“ pentru biblioteca corpului didactic, și

b) să institue la internat o a doua guvernantă, care să poseadă perfect limba română și germană.

Procesul verbal se ia spre scire. Asupra cererilor de sub a) și b) se va decide în merit când se va înainta ordinațiunea ministrului de culte referitoare la lexiconul „Pallas“, respective când se va prezenta budgetul școalei, în care scop direcțiunea să înainteze rapoarte speciale.

BCU Cluj / Central University Library Cluj 106./309.

Direcțiunea școalei civile de fete înaintează procesul verbal al corpului didactic din 22 Iunie a. c., în care s'au stabilit *clasificațiunile* pentru anul școlar 1896/7.

Au fost clasificate — ca și la finea semestrului I —

în clasa I. — 17 eleve;

” ” II. — 19 ”

” ” III. — 21 ”

” ” IV. — 10 ”

în total 67 eleve.

Judecând după notele de clasificare mersul învățământului preste tot a fost satisfăcător. Din 67 numai 3 eleve au primit note insuficiente, 2 în clasa I, iar una în clasa II. (din religieune). După studii cele mai multe note bune s'au dat din lucrul de mână, limba română și din economie, iar cele mai puține din istorie, geografie și din științele naturale.

Absențiile, al căror număr mare a fost remarcat la finea semestrului I, s'au redus în măsură destul de considerabilă;

anume: în clasa II. dela 105 la 63;

” ” III. ” 133 ” 86;

” ” IV. ” 34 ” 22;

numai în clasa I. s'au urcat dela 76 la 131, ceea-ce este a se atribui îmbolnăvirii unor eleve.

În calcul mediu absențele, cari în semestrul I au fost 5.5 de fie-care elevă, s'au redus în semestrul II la 4.5 de elevă.

Cursul complementar a fost cercetat de 10 eleve ordinare și o elevă extra-ordinară; dintre cele dintâiu au fost clasificate:

cu eminent 3, cu foarte bine 3, cu bine 3, cu îndestulitor 1.

Spre sciire.

107./326.

Bibliotecarul Asociațiunii presentă cu data 12 Iulie a. c. raportul despre noul ofert de cărți și publicațiuni trimise de dl *Emilian Micu*, preot în Ohaba sârbească, parte în schimb, parte spre cumpărare, și anume:

1. Odobescu, Istoria archeologiei	fl. 5.—
2. A délmagyarországi történelmi és régészeti társulat értesítője 1875—1896 (22 ani à 1 fl.)	„ 22.—
3. „Századok“, 1881 Nr. 8, 9 și 10; 1882 Nr. 1, 4 și 8; 1883 Nr. 6, 7, 8; Nrul à 30 cr.	„ 2.70
4. „Századok“ 1885—1892 și 1894, 9 ani întregi à 3 fl.	„ 27.—
5. Convorbiri literare an. XXVIII	„ 4.—
6. 46 Nri din „Familia“ à 5 cr.	„ 2.30
7. 4 Nri din „Observatoriul“ 1884 à 10	„ —40

Suma . fl. 63.40

Din această sumă sunt a se subtrage — după învoiala făcută — pentru:

1. „Transilvania“ din 1869—1871 à 2 fl. și 1897 (3 fl.) . fl.	9.—
2. Analele Asociațiunii transilvane	„ —.90
3. I. Pop Reteganul, Povești, 10 exempl. à 50 cr.	„ 5.—

Suma . fl. 14.90

deci ar rămâne să i-se solvească numitului domn în bani gata fl. 48.50, care sumă propune a se asemna la cassă spre achitare.

Se primesce.

108./223.

Domnul Leon Corcheșiu, pantofar în Câmpeni, înaintează cu data 15 Iunie a. c. chitanța învățacelui-meseriaș *Nicolae Leah*, devenit calfă în Martie 1896 și de atunci aplicat în Brașov, pe lângă cererea să i-se dea ajutorul și mai departe, anume rata din 1 Iulie 1896 până în 30 Iunie 1897.

Cererii nu se poate satisface, deoarece ajutoarele de sub întrebare nu sunt menite pentru învățaceii meseriași și după ce devin calfe. Chitanța se restituie.

109./219.

Domnul Dr. G. Popescu, avocat în Turda, înaintează cu data 16 Iunie a. c. sentința tribunalului regesc din Turda dto 30 Aprile a. c.

Nr. 1047, adusă în afacerea *comorilor găsite* pe teritoriul realităților Asociațiunii din lăsemântul fericitului *Auram Iancu*, din Vidra de sus.

Spre scire, având a se ține în evidență.

110./212.

Domnul *Nicolae Trimbiționiu*, învățător în Grădiște, înaintează cu data 12 Iunie a. c. în manuscris elaboratul său: „Viața și luptele lui Ioan Huniade Corvinul“ și cere un ajutor din suma preliminară pentru premiarea operelor literare, ca să se poată tipări elaboratul său pentru popor, obligându-se a da în schimb atâtea exemplare, câte se vor cere pentru acoperirea sumei votate.

Se predă comisiei numite pentru premiile literare.

111./203.

Direcțiunea *despărțământului Mureș-Ludoș* înaintează cu data 7 Iunie a. c. protocolul adunării generale a despărțământului, ținută în Iclandel la 3/15 Maiu 1897 dimpreună cu cuvântul presidial de deschidere și suma fl. 41 și anume 35 fl. taxe de membri, fl. 6 pentru 37 exemplare „Higiena copilului“.

Din cuprinsul protocolului se constată următoarele:

1. s'a votat absolutoriu comitetului și cassarului pe anul de gestiune 1896/7;
2. s'au încassat următoarele taxe:
  - a) dela 6 membri ordinari taxa pro 1897 fl. 30, dela unul pro 1896 fl. 5, suma fl. 35.—;
  - b) dela 2 membri ajutători fl. 3.—, total 38 fl., din care sumă fl. 35.— plus fl. 6.— pentru „Higiena copilului“, la oaltă fl. 41.— s'au înaintat la cassa centrală, iar fl. 3.— taxele ajutătoare, s'au reținut pentru trebuințele despărțământului;
3. se cere diplomă pentru domnul Alexandru Precup, preot în Sieusie, membru ordinar al Asociațiunii, proclamat în adunarea generală ținută în Hațeg la 1891;
4. s'au luat dispoziții pentru înființarea de agenturi comunale și pentru încassarea taxelor restante de membri.

Protocolul adunării generale se ia spre scire și se confirmă primirea sumei fl. 41.— la cassa centrală; biroul se însărcinează a expeda diploma de membru ordinar pentru dl Alexandru Precup, preot Sieusie. Direcțiunea se reacearcă a înainta pentru viitor și budgetul despărțământului.

112./226.

Direcțiunea institutului de credit și economii „*Economul*“ din Cluj recearcă comitetul central a se declara dacă din partea Asociațiunii nu se optează la emisiunea a doua de acțiuni, ca să se poată face de vânzare după trecerea termenului fixat cu 1 Iulie a. c.

Nu se reflectează la noua emisiune de acțiuni.

113./232.

Domnul Iosif St. Șuluțiu, consilier reg. de tribunal i/p., comunică cu data 1/13 Iunie a. c., că a cules mai multe date din viața fericitului *Avram Iancu*, eroul dela 1848/9, din cari a compus *biografia* lui și a tipărit-o pe spesele sale în 800 exemplare, pe cari le dăruiesce Asociațiunii transilvane cu acel scop ca prețul lor (400 fl.) să se alăture la averea remasă de Avram Iancu.

Totodată propune a se înființa din averea remasă de Iancu (3000 fl.), respective din interesele capitalului, la început trei stipendii — dacă se va zidi internatul de băieți proiectat de „Albina“, la acel internat — la din contră la alt institut. În tot cazul fundațiunea să poarte numele „Avram Iancu“.

Ofertul domnului Iosif St. Șuluțiu, făcut întru amintirea neuitatului erou al poporului român, Avram Iancu, se primesce cu mulțămită.

Propunerea pentru înființarea fundațiunii „Avram Iancu“ din remasul seu, cu scop de a se creă din interesele capitalului trei stipendii pentru trei băieți din internatul proiectat de „Albina“, se primesce în principiu și la timpul seu, când se va finalisa și vinderea realităților, se va face raport cătră adunarea generală.

114./233.

Direcțiunea școalei civile de fete a Asociațiunii, înaintează cu data 21 Iunie a. c. 50 exemplare din *programa școalei* de fete a Asociațiunii, publicată pro 1896/7.

Spre scire cu aceea, că din partea biroului s'a expedit câte un exemplar la fie-care direcțiune a despărțemintelor Asociațiunii.

115./240.

Direcțiunea *despărțemintului din Sibiu* comunică cu data 2/14 Iunie a. c., că a provocat pe membrii Asociațiunii cu taxele restante pro 1896 ca să le achite cel mult până în 5 Maiu a. c., căci la din contră se vor șterge din lista membrilor Asociațiunii. Cu toate acestea mem-

brii Dr. N. Olariu și P. Simtion n'au achitat încă taxa pro 1896. — Taxele incassate fl. 10.— se înaintează la cassa centrală.

Se confirmă primirea sumei de fl. 10.—, iar domnii Dr. N. Olariu și P. Simtion, după-ce la re-
petite provocări n'au satisfăcut obligamentului sta-
tutar privitor la achitarea taxei de membri ordinari,
în sensul concludului dto 14 Novembre 1895 Nr. 199,
se șterg din lista membrilor Asociațiunii și li-se si-
stează trimiterea foii.

116./250.

Direcțiunea *despărțământului din Mediaș* înaintează cu data 25 Iunie a. c. Nr. 10 protocoalele comitetului cercual din 15 Februarie și 27 Maiu a. c., din cari se vede că, pelângă resolvirea mai multor afaceri curente ale despărțământului, comitetul cercual a luat dispoziții și cu privire la primirea *adunării generale* a Asociațiunii, ce se va ține anul acesta în Mediaș, pentru care s'a fixat ziua de 27 August a. c., și cele următoare.

Protocoalele comitetului cercual se iau spre scire; relativ însă la terminul pentru ținerea adunării ge-
nerale a Asociațiunii se fixează pentru viitor conse-
cutiv ziua de Sântă-Măria mică, 8/20 Septembre a
fie-cărui an, cece se comunică și comitetului din
despărțământul Mediașului pentru orientare și aco-
modare.

117./327.

În legătură cu punctul precedent

Se decide, conform §§. 14 și 21 din statutele
Asociațiunii, să se convoace adunarea generală la
Mediaș pe zilele 20 și 21 Septembre a. c. stil. nou
pe lângă următoarea

Programă :

Ședința I.

Luni, în 20 Septembre 1897 st. n., la oarele 11 a. m.

Ordinea de ȳi:

1. Deschiderea Adunării generale.
2. Raport despre activitatea comitetului în decursul anului expirat.

3. Alegerea comisiunilor de câte 3 membri:
  - a) pentru examinarea raportului;
  - b) pentru examinarea raționiciului pro 1896 și a proiectului de buget pro 1898;
  - c) pentru încassarea taxelor de membri.
4. Raport în cauza modificării statutelor.
5. Propuneri eventuale.
6. Disertațiuni.
7. Raportul comisiei pentru înscrierea de membri.

Ședința II.

Marti, în 21 Septembrie st. n. la oarele 10 a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea ședinței.
2. Verificarea procesului verbal din ședința I.
3. Rapoartele comisiunilor exmise în ședința I.
4. Disertațiuni.
5. Întregirea comitetului central.
6. Defigerea locului și timpului pentru proxima adunare generală.
7. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.
8. Încheierea Adunării generale.

Se observă, că eventualele disertațiuni au să fie prezentate presidiului Asociațiunii în scris cu 8 zile înainte de adunarea generală.

118./281, 317.

Stipendiștii Asociațiunii: Leontin Drăgan, absolvent al gimnasiului din Năseud, și Alexandru Vasilie, absolvent al gimnasiului evangelic din Sibiu, legitimează sporiul în studii pro 1896/7 înaintând atestatele lor de maturitate, și mulțămesc pentru stipendiile avute, ce li s'au votat dela Asociațiune din fundațiunile „Marinovici“ și „Riurean“.

Legitimarea se ia spre scire, stipendiile se declară vacante și se decide a se publica concurs pentru conferirea lor tinerilor studenți gimnasiali cu începutul anului școlar viitor.

119./319.

Direcțiunea școalei civile de fete a Asociațiunii cere cu data 11 Iulie a. c. Nr. 83, să revină comitetul la chestiunea celor *10 stipendii anuale à 50 fl.*, din donațiunea institutului de credit „Albina“ pentru elevele adăpostite în internatul școalei civile de fete a Asociațiunii, și să publice concurs pentru conferirea lor cu începutul anului școlar viitor, ca să se înlesnească mijloacele și pentru fetițele din clasa de mijloc a

poporului spre a pute urma învățământul la școala noastră, deoarece dintre aceste eleve cele mai multe se dedică pentru cariera învățăto-rească și prin aceasta aduc bune servicii culturale în sinul poporului român.

Cererii nu se poate satisface câtă vreme Asociațiunea contribuie anual cu o subvențiune atât de considerabilă pentru acoperirea trebuințelor școalei.

120./296.

Comisiunea: I. St. Șuluțiu, P. Cosma și Dr. A. Brote, exmisă la 4 Martie a. c. Nr. 101, pentru *revisiunea rațiociniului* Asociațiunii pro 1896, înaintează raportul seu cu data 29 Iunie 1897 și propune aprobarea rațiociniului, fiind întru toate în deplină ordine și consonanță cu documentele casei.

Spre scire cu aprobare, având a se înainta rațiociniul adunării generale a Asociațiunii din anul current spre a cere absolutriu pe gestiunea anului 1896.

BCU Cluj / Central University Library Cluj 121./297.

Comisiunea compusă din domnii: I. St. Șuluțiu, P. Cosma, Dr. A. Brote și L. Simonescu, exmisă la 13 Maiu a. c. Nr. 171 pentru prezentarea unui proiect de concludus cu privire la donațiunea institutului de credit și economii „Albina“ de 20,000 fl. în scopul înființării unui *internat de băieți*, cari frecventează școalele medii din Sibiiu, înaintează raportul seu cu data 29 Iunie a. c. și propune:

1. Să se notifice institutului de credit și economii „Albina“, că comitetul central al Asociațiunii primesce cu mare mulțămită ofertul și ține de a sa datorință a conlucra din toate puterile ca internatul să fie instalat în termenul fixat de cătră marinimoșii acționari ai numitului institut.

2. În ce privesce realizarea, respective procurarea mijloacelor materiale, ce ne lipsesc încă pentru ridicarea internatului, comisiunea având în vedere împrejurarea, că comitetul Asociațiunii este deja angajat la o mare operațiune financiară în scopul zidirii unei case naționale, propune să se facă ambe aceste operațiuni în același timp, adecă să se cumuleze.

Raportul comisiunii se ia spre scire, propunerile prezentate se primesc, având a se raporta adunării generale în legătură cu raportul privitor la casa națională.

122./302.

Bibliotecarul Asociațiunii prezintă cu data 1 Iulie a. c., consemnarea opurilor întrate și încorporate la *biblioteca Asociațiunii* în semestrul I. din anul curent.

Spre scire și publicare în partea oficială a organului Asociațiunii.

123./312.

Reuniunea de cetire și cântări din Zagra mulțămescce cu data 6 Iulie a. c., pentru cărțile primite din biblioteca Asociațiunii și comunică, că în considerarea valorii cărților dăruite a înscris Asociațiunea între membrii fondatori ai Reuniunii, conform statutelor sale.

Spre scire.

124./316.

Bibliotecarul Asociațiunii, domnul N. Togan, în considerarea serviciilor prestate până acum mai mult din curat zel național relativ la aranjarea și ținerea în ordine a bibliotecii, ce s'a sporit considerabil în timpul din urmă, cere cu data 10 Iulie a. c. să se urce remunerațiunea bibliotecarului în proporția ostenelelor sale, fixându-se în bugetul anului viitor barem suma de 200 fl. v. a. și să se propună spre aprobare adunării generale din anul curent.

Se primesce și se înștiințează comisiunea bugetară.

125./321.

Direcțiunea școlii civile de fete a Asociațiunea înaintează cu data 11 Iulie 1897, Nr. 84, *rațiociniul școlii* și internatului Asociațiunii pro 1896/7 cu aclusele sale și arată, că preste feriile de vară sunt adăpostite în internatul școlii 2 eleve și anume: Stefania Scurtu din Galați (România) și Aurora Lepa din Oravița (Banat), ambele absolvente de clasa III. civilă.

Iar pentru pivnițele edificiului școlii, deoarece în primăvara anului curent în continuu au fost pline de apă, direcțiunea cere consultarea unui specialist pentru ca să se facă preste vară eventualele lucrări necesare în interesul conservării edificiului.

Rațiociniul școlii se predă comisiunii financiare, compusă din domnii: I. St. Șuluțiu, P. Cosma, Dr. A. Brote și L. Simonescu, pentru examinare și raportare. Cealaltă parte a raportului direcțiunii se ia spre scire încredințându-se administratorului realităților prezentarea unui proiect de concluds relativ la pivnițele din edificiul școlii.

126./307 și 221.

Domnul Iosif St. Șuluțiu, consilier de tribunal i/p., restituie cu data 4 Iulie a. c. conscripțiunea urbarială despre intra- și extravilanul aparținător remasului după fericitul Avram *Iancu*, și propune ca originalul conscripțiunii în limba latină să se predeie oficiului de cassă pentru păstrare în cassa wertheimiană, iar exemplarul tradus de D.Sa, la recererea acestui comitet, în limba română să se trimită comisiunii, care este însărcinată cu prețuirea realităților extravilane provocându-o totodată ca în timp de 8 zile să-și înainteze elaboratul seu.

În legătură cu acestea face încă următoarele propuneri:

1. Să se formeze câte un convolut separat din actele privitoare la remasul lui Avram Iancu și Ioan Iancu, deoarece-ce ambii frați au testat averea lor națiunii, dar cu deosebite destinațiuni;

2. Să se provoace advocații ca să restituie comitetului central fără amânare actele ce se află la ei relativ la această cauză;

3. Să se recerce tribunalul, ca să ne restituie testamentul original al lui Avram Iancu pentru păstrare în cassa wertheimiană.

4. Să se dispună licitarea realităților din rămasul lui Avram Iancu, afară de casa, în care s'a născut el, din Vidra de sus.

Propunerile prezentate se primesc, încredințându-se biroului spre executare și se dispune păstrarea originalului conscripțiunii realităților din remasul fericitului Avram Iancu în cassa wertheimiană a Asociațiunii.

127.

Verificarea acestui proces verbal

Se încredințează domnilor: Dr. A. Brote, I. V.

Rusu și I. Papiu.

Ședința se încheie.

D. u. s.

I. St. Șuluțiu m. p.,
președinte subst.

Dr. V. Bologa m. p.,
secretar II.

S'a verificat. Sibiu, 14 Iulie 1897.

I. Papiu m. p.

Dr. A. Brote m. p.

Ioan V. Rusu m. p.

Nr. 359—1897.

PROCES VERBAL

din şedinţa comitetului „Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“, ținută în Sibiiu la 17 Iulie n. 1897.

Preşedinte: I. M. Moldovan, preşedintele Asociaţiunii.

Membri prezenţi: Z. Boiu, Dr. A. Brote, P. Cosma, Dr. C. Diaconovich, G. Maxim, I. V. Rusu, L. Simonescu, I. St. Şuluţiu şi N. Togan, bibliotecar.

Secretar: Dr. V. Bologna.

128./304.

Tinerul *Mihaiu Radu*, învăţăcel de croitor în Teiuş, arată că la 28 Iulie a. e. îşi terminază cursul de învăţatură la maestru şi cere extradarea contractului reţinut la Asociaţiune, de care are trebuinţă.

Spre scire cu aceea, că contractul i-s'a expedit.

Ajutorul se declară vacant, având a se conferi deodată cu celelalte 11 ajutoare vacante.

129./110.

Se presentă cererile învăţăcelilor meseriaşi intrate în termenul deschis, în urma concursului publicat cu data 8 Aprile 1897 Nr. 110, pentru conferirea celor 11, resp. 12 *ajutoare* vacante à 25 fl. la an din subvenţiunea societăţii „Transilvania“ din Bucureşti şi anume:

Ioan Stângaciu, învăţăcel cojocar în Mureş-Oşorhei; Ilie Boiţan, învăţăcel pantofar, Sibiiu; George Tătar, cantor, M. Sângeorgiu pentru fiii sei; Victor Vlăduţ, ferar Aţel; Ioan Z. Vlad, măsar, Crihalma; Gavril Orosfaian, ferar, Turda; Iov Târnovean, măsar, Dezmir; Traian Ciotloş, croitor M. Oşorhei; Gavril Bobeş şi Iosif Chiuşdea, cismari în Braşov; Ioan Crişan, măsar, Turda; Ioanichie Mermezan, rotar, Orăştie; Pavel Dura, pantofar, Orăştie; George Morariu, pantofar Cămpeni; Petru Olariu, faur, Deva; Stefan Felezeu, măsar, Turda; Remus Balomini, comerciant şi Remus Suciu, pantofar, Orăştie; Vasile Bothanu, pantofar, Betlean; Victor Lucca, lăcătar, Reghin; Alexandru Bistrean şi Nicolae Mărginean, pantofari în Zlatna; Vasile Comşa, pantofar, Selişte; Longin Boeriu, cismar şi George Cosma, croitor în Vad; Aldea I. Aldea şi Irimie I. Muntean, croitori în Cernat; Ioan Zichişan, măsar, Bistriţa; Rubin Jeflea, pantofar, Cămpeni; Ioan Vaidean, pantofar, şi Ioan R. Balomiri, brutar în Orăştie; Ioan Barabaşiu, călciunar, Teiuş; Aurel Seceta, comerciant, Elisabetopole; Ioan Giurgiu, croitor, Cămpeni; Vasile Demian, faur, şi Artemiu Şonca, rotar în Bistriţa; Vasile Irimiaş, cojocar, Gherla; Dorofteiu Streza, cismar, Făgăraş; Florenţiu Marc, maşinist, Sibiiu; Valerie Tecónţa, cismar, Alţina; Moise Branea, cojocar, Vale; Ioan Muntean, măsar, Orăştie; Octavian

Popa, comerciant, Teiuș; Meliton Zicescu (Zsik), pantofar Crisciiori; Laurențiu Măriuțiu, cojocar, Sibiiu; Dumitru Scurtu, pantofar, Șinca veche; Ioan Anca, cojocar, Teiuș; George Țirea, cojocar, Brașov; Ioan Negru, pantofar, Cluj; Solomon N. Coroiu, faur, Abrudsat; George Popa, turnător de fier, Virgil Simu, văpsitor, George Nicoară și Nicolae Buta, cismari, toți în Sibiiu; Ioan Dat, cojocar, Vințul de jos; Constantin Căldărariu, croitor, Făgăraș; Ioan Giurca, lăcătar, Sebeșul săsesc; Nicolae Velțan, cojocar, Ioan Pinci, cojocar, Sibiiu; Ilarion Vlad, lăcătari, George Bocoș, Petru Tocaciu, Alexandru Chertes, Ioan Gila, Nicolae Josan, Petru Voina, zidari, George Olos, măsar, toți în Deva; Mihail M. Santeiu, butnar, Sebeșul săsesc; Petru Coaciu, faur, Șomcuta mare; Livie Roșeală, franzelar, Sibiiu; Iuliu Roșca, comerciant, Orăștie; Nicolae Roșca, comerciant, și Ioan Hoportean, lăcătar, Mureș-Uioara; Ioan Budușan, rotar, Cluj; Nicolae Ordian, pantofar, Sibiiu; Ludovic Ietter, rotar, Abrudsat.

Ajutoarele à 25 fl. la an, cu începutul anului 1897, din subvențiunea societății „Transilvania“, se votează următorilor tineri:

1. *Livie Roșeală*, din Cuciulata, învățăcel-franzelar în Sibiiu;

2. *George Popa*, învățăcel la turnătoarea de fier în Sibiiu;

3. *Virgil Simu*, învățăcel la văpsitul artificial în Sibiiu;

4. *Ioan Pinci*, din Hosman, învățăcel-cojocar în Sibiiu.

5. *Nicolae Buta*, din Apoldul de jos, învățăcel-cismar în Sibiiu;

6. *Mihail M. Santeiu*, învățăcel-butnar în Sebeșul săsesc;

7. *Octavian Popa*, învățăcel-comerciant în Teiuș;

8. *Iuliu Roșca*, din Uioara, învățăcel-comerciant în Orăștie;

9. *Petru Olariu*, din Dobra, învățăcel-faur în Deva.

10. *George Morariu*, învățăcel-pantofar în Câmpeni;

11. *Ioan Budușan*, din Mociu, învățăcel-rotar în Cluj;

12. *Ioan Stângaciu*, din Sântă-Mărie (cott. Târnavei mici), învățăcel-cojocar în Mureș-Oșorhei.

130./350.

Comisiunea exmisă prin concludul comitetului dto 15 Septembrie 1896, Nr. 425, pentru studiarea propunerii domnului canonic *Gavriil Pop*, prezentată adunării generale din Lugos, pentru-ca să se iee dispoziții de *a se ajutama* în viitor și *școalele* noastre populare din mijloacele Asociațiunii, transpusă de adunarea generală la comitetul central pentru opinare, — înaintează raportul seu cu data 17 Iulie 1897.

Pe baza raportului comisiunii se decide:

Prin susținerea școlii civile de fete, ale cărei binefaceri se respândesc asupra întregului popor român, Asociațiunea a adus tot sacrificiul posibil pentru învățământul popular.

În modul propus de domnul canonic Gavriil Pop nici măcar o parte neînsemnată a școlilor amenințate nu s'ar pute salvă, iar a da o subvențiune permanentă tuturor școlilor confesionale amenințate, trece preste puterile bănesci ale Asociațiunii.

Deci propunerea domnului Gavriil Pop nu se poate considera.

131./329.

Domnul Simeon Stoica, medic în Bran, arată cu data 12 Iulie 1897, că pentru tipărirea elaboratului seu „*Dietetica populară*“ i-ar trebui o sumă cu mult mai mare decât ajutorul de 300 fl. votat dela Asociațiune în acel scop cu data 21 Ianuarie 1897 Nr. 3 (concl. Nr. prot. 58 din 5 Martie 1896) și observă, că realizarea tipării numai așa-i va fi posibilă, dacă va da-o în ediția unui tipograf, ceea-ce nu i-ar succede accentuând pe suprafața opului împrejurarea, că se tipăresce cu ajutorul Asociațiunii. Prin urmare, — deși recunoasce, că acea accentuare ar da o trecere mai însemnată opului, — pentru crușarea de spese însă cere ca comitetul Asociațiunii să nu insiste pe lângă ea și să-și deie învoirea prealabil, ca să se tipărească și fără amintirea acelei împrejurări, ca nu cumva mai târziu să i-se facă dificultăți la primirea ajutorului votat.

Cererii nu se poate satisface. Iar dacă se reflectează la ajutorul Asociațiunii, să se indice pe op că este tipărit cu ajutorul „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“.

132./331.

Direcțiunea *despărțământului Mediaș*, înaintează cu data 11 Iulie 1897 Nr. 12, protocolul ședinței comitetului cercual din 24 Iunie a. c. dimpreună cu *programa* statorită în acea ședință pentru *adunarea generală a Asociațiunii* și festivitățile împreunate cu ea, pe zilele 26—29 August a. c. n.

Deoarece în ședința precedentă sub Nr. prot. 116. s'a luat concludul, să se țină pe viitor adunarea generală a Asociațiunii totdeauna la Sântă-Maria mică, 8/20 Septembrie a fie-cărui an, programa satorită de comitetul despărțământului pentru adunarea generală din acest an pe zilele 26—29 August c. se restituie comitetului cercual pentru modificare în sensul concludului amintit, ce s'a comunicat direcțiunii despărțământului cu data 12 Iulie a. c. În anul acesta însă, fiind-că înainte de Sântă-Maria mică cade o zi de Duminecă, pentru ținerea adunării generale în Mediaș se fixează zilele de Duminecă și Luni în 19 și 20 Septembrie 1897 st. n. pe lângă programa satorită în ședința precedentă, ceea ce se comunică direcțiunii despărțământului pentru acomodare.

133./333.

Direcțiunea *despărțământului din Cohalm* înaintează, cu data 13 Iulie a. c. Nr. 7, protocolul ședinței comitetului cercual din 17 Iunie a. c.

Spre scire.

134./336.

Direcțiunea financiară din Zilah comunică sentința sa dto 6 Iulie 1897 Nr. 7301, prezentată la 14 Iulie a. c., prin care se respinge recursul nostru înaintat contra pretensiunii de 10% după *donățiunea* de 200 fl. dela fericitul odinioară preot român gr. cat. în Pria, Vasiliu *Marincașiu*, pelângă dreptul de a se apela mai departe în termen de 15 zile.

Se decide să se apeleze.

135./338.

Domnul *Petru Vancu*, învățător în Maderat, trimite cu data 9 Iulie a. c., pentru muzeul Asociațiunii mai multe *monete vechi*, între cari una în amintirea „Milleniului Romei“, și ofere serviciul seu pentru Enciclopedie în partea folkloristiceii române.

Spre scire cu mulțămintă.

Secretarul II-lea, terminând referada sa, se depărtează din ședință, încredințându-se secretarului I. conducerea protocolului.

136./342.

Comisiunea financiară, exmisă în ședința din 12 Iulie 1897 Nr. prot. 125, pentru revisiunea *rațiociniului școlaei și internatului* Asociațiunii pro 1896/7, înaintează cu data 16 Iulie a. c. raportul seu, pe basa căruia se decide:

Se aproabă rațiociniul școalei civile de fete pe anul 1896/7 și se dă absolutoriu direcțiunii pentru gestiunea aceluși an. Pluserogatele, ce s'au făcut pe baza concluderilor Nr. 486, 481 și 474 din 1896 în suma de fl. 706.66, dimpreună cu suma de fl. 32.48, spesată preste budget pentru biblioteca corpului didactic, în total deci fl. 798.14 se asemează direcțiunii la Oficiul de cassă.

În fine se îndrumă direcțiunea a îngrijii, ca pe viitor toate conturile pendente să fie achitate la finea fie-cărui an, iar ce privesce taxele restante pentru întreținerea elevilor, să stărue pe lângă părinți ca acelea să fie solvite la timp, iar la cas contrar să se incasseze eventual și pe calea legii.

137./344.

Bibliotecarul Asociațiunii raportează cu data 17 Iulie a. c., că dl *Iosif St. Șuluțiu*, consilier de tribunal i/p. *donează* din biblioteca repositului seu frate *Dionisiu St. Șuluțiu* pe seama bibliotecii Asociațiunii următoarele cărți:

1. „Introductio în libros sacros N. Foederis“, manuscript autograf dela fericitul mitropolit *Alexandru St. Șuluțiu*; format 8° 447 pag. (1838).

2. O istorie bisericească, scrisă cu litere cirile de mitropolitul *Al. St. Șuluțiu*; form. 4° (lips. pag. 1—32).

3. Actele dietei ardeleni din 1863—64 și anume:

a) *Diarul stenografic*, 3 vol. folio;

b) *Protocolul dietei*, 1 vol. folio;

c) *Cartea de documente*, 1 vol. folio.

Spre scire cu mulțămită.

138./343.

Domnul *Romul Simu*, învățător în Sibiiu, cu provocare la apelul nostru Nr. 161/1897, relativ la completarea colecțiunii de reviste și ziare române, trimite cu data 16 Iulie a. c. următorii numeri:

1. „*Economul*“, Blaj, anul IV. Nr. 23, anul V. Nr. 9;

2. „*Foaia bisericească și școlastică*“, Blaj, anul III, Nr. 6 și 9;

3. „*Foaia școlastică*“, Blaj, an. V. Nr. 8 și 9, prin cari se completează numitele ziare pe patru ani.

Spre scire cu mulțămită.

139./345.

Tipografia arhidieceșană presentă contul dto 15 Iulie 1897 pr. fl. 657.66, pentru *tipărirea și expediarea „Transilvaniei“* pe semestrul I. a. c.

Se asemează.

140./346.

Tipografia archidiececană presentă contul dto 15 Iulie a. c. pr. fl. 98.17 pentru diferite *tipărituri* furnisate dela 14 August 1896 până la 13 Iulie a. c.

Se asemează.

141./356.

Comisiunea financiară exmisă în ședința din 12 Iulie a. c. presintă *proiectul de budget pro 1898.*

Se primesce și se va înainta adunării generale.

142./357.

Întru executarea concludului Nr. 39 din 4 Martie a. c. biroul înaintează propunerea să pentru *îndeplinirea definitivă a postului de director al școlii civile de fete* și recomandă spre numire la locul I pe directorul provisor Dr. V. Bologa, iar la locul II pe profesorul ordinar Ioan Popovici.

Totodată propune a enunța prealabil, că postul de director al școlii este incompatibil cu postul de secretar II al comitetului, care este referent în afacerile școlii.

Se enunță în mod prealabil, că postul de director al școlii este incompatibil cu postul de secretar II. al comitetului.

Urmând votarea Dr. V. Bologa întrunesc voturile membrilor comitetului: Iosif St. Șuluțiu, I. V. Rusu, Z. Boiu, Dr. A. Brote și P. Cosma, iar Ioan Popovici voturile membrilor: Leontin Simonescu și Dr. C. Diaconovich.

Dr. V. Bologa se declară deci numit — cu 5 contra 2 voturi — director definitiv al școlii civile de fete a Asociațiunii.

143.

Verificarea acestui proces verbal

Se încredințează domnilor: Z. Boiu, P. Cosma și Leontin Simonescu.

Ședința se încheie.

D. u. s.

I. M. Moldovan m. p.,
președinte.

Dr. C. Diaconovich m. p.,
secretar I.

S'a verificat. Sibiiu, 21 Iulie 1897.

Z. Boiu m. p.

P. Cosma m. p.

L. Simonescu m. p.

Nr. 430 — 1897.

PROCES VERBAL

din ședința comitetului „Asociațiunii transilvane pentru literatură română și cultura poporului român“, ținută în Sibiiu la 21 Iulie 1897.

Președinte: Iosif Sterca Șuluțiu, membru în comitet.

Membri prezenți: Z. Boiu, Dr. A. Brote, P. Cosma, Dr. C. Diaconovich, G. Maxim, I. Papiu, I. V. Rusu, L. Simonescu și N. Togan, bibliotecar.

Secretar: Dr. V. Bologa.

144./351.

Direcțiunea *despărțământului Mediaș* înaintează cu data 18 Iulie a. c. Nr. 15, protocolul comitetului aranjator pentru primirea adunării generale, dto 15 Iulie a. c., prin care se arată deosebitele motive locale, în urma cărora comitetul aranjator nu poate accepta termenul dela Sântă-Măria mică din 20 Septembrie a. c. n. pentru ținerea adunării generale, ci stăruie pentru termenul din 27 și 28 August a. c., n. despre care s'a luat deja notiță și în publicitate.

În considerarea motivelor aduse se fixează zilele 27 și 28 August a. c. st. n. pentru ținerea adunării generale a Asociațiunii în Mediaș pe lângă programa satorită deja în acest scop în ședința dela 12 Iulie sub nr. prot. 117 având a-se publica convocarea pe termenul indicat conform §§. 14 și 21 din statute. Iar pentru viitor să se propună adunării generale ca să fixeze din plenul seu un termen stabil pentru ținerea adunărilor generale, anume la Sântă-Măria mică în 8/20 Septembrie a fie-cărui an.

145.

Compactorul Neuzil din Sibiiu, presentă cu data 21 Iulie 1897, contul pentru diferite *cărți legate* pe seama bibliotecii cu 47 fl. 50 cr., pentru diferite lucrări pe seama cancelariei cu 24 fl. 76 cr., suma totală: 72 fl. 26 cr.

Se asemnează la cassă spre solvire.

146.

Verificarea acestui proces verbal

Se încredințează Dnilor: Dr. A. Brote, Dr. C. Diaconovich și I. Papiu.

Ședința se încheie.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțiu m. p.

Dr. V. Bologa m. p.
secretar.

S'a verificat. Sibiiu, 12 August, 1897.

I. Papiu m. p.

Dr. A. Brote m. p.

Dr. C. Diaconovich m. p.

Nr. 444—1897.

PROCES VERBAL

din ședința comitetului „Asociațiunii transilvane pentru literatură română și cultura poporului român“, ținută în Sibiiu la 12 August 1897.

Președinte: Dr. Ilarion Pușcariu, v.-preș. Asociațiunii.

Membri prezenți: Z. Boiu, Dr. A. Brote, Dr. C. Diaconovich, I. Papiu, I. V. Rusu, L. Simonescu, Iosif St. Șuluțiu și N. Togan, bibliotecar.

Secretar: Dr. V. Bologna.

147./433.

Dr. *Vasile Bologna*, profesor și director la școala civilă de fete a Asociațiunii, mulțămesc cu data 12 August a. c. pentru instituirea sa definitivă în postul de director al școalei și renunță în urma aceleia dela postul de secretar II-lea al Asociațiunii cu finea lunei curente.

Se ia spre scire și se va raporta adunării generale din anul curent pentru întregirea postului de secretar al II-lea.

148./429.

Secretarul II-lea prezintă proiectul de *raport către adunarea generală* din anul curent, despre activitatea comitetului central în anul de gestiune 1896.

Se primesce și se decide a se tipări.

147./451.

Secretarul I, prezintă proiectul de *raport* către adunarea generală, *despre publicațiunile literare* române și activitatea literară a Asociațiunii în decursul anului 1896/7.

Se primesce și se decide a se tipări ca aclus la raportul general al comitetului pro 1896.

150./431.

Bibliotecarul prezintă proiectul de *raport* către adunarea generală, *despre starea bibliotecii* Asociațiunii pro 1896.

Se primesce și aclude la raportul general al comitetului pro 1896.

151./449.

Bibliotecarul Asociațiunii propune: să se *distribue gratuit* în sinul poporului nostru mai multe exemplare din *publicațiunile Asociațiunii*:

Povești din popor și Higiena copilului, cu ocasiunea sărbătorilor adunării generale, ce se va ține anul acesta în Mediaș.

Se primesce și se decide a se distribui din publicațiunile indicate câte 150 exemplare.

152./363.

Direcțiunea *despărțământului Mediaș* înaintează cu data 24 Iulie a. c., programa stabilită de comitetul aranjator pentru sărbătorile împreunate cu adunarea generală din anul curent.

Se ia spre scire.

153.

Verificarea acestui proces verbal

Se încredințează Dlor: I. V. Rusu, Iosif Sterca
Șuluțiu și L. Simonescu.

Ședința se încheie.

D. u. s.

Dr. **II. Pușcariu** m. p.,
vicepresident.

Dr. **V. Bologa** m. p.
secretar II.

S'a verificat. Sibiiu, 14 August 1897.

I. St. Șuluțiu m. p.

I. V. Rusu m. p.

L. Simonescu m. p.

Nr 302—1897.

CONSEMNAREA

publicațiunilor intrate la biblioteca Asociațiunii transilvane în semestrul I al anului 1897.

1. Boletín del Instituto geográfico Argentino. Tom. XVI. nr. 9—12 și tom. XVII. nr. 7—12 (3 br.) Buenos Aires, 1896.
2. Enciclopedia română. Vol. I. fasc. 2—4. (3 br.) Sibiiu, 1896—97.
3. Onițiu, Virgil, Carte de cetire pentru clasa IV. gimn., reală și pentru școalele superioare de fete. Brașov, 1895.
4. Korrespondenzblatt des Vereines für siebb. Landeskunde XIX. Jahrg. Hermanstadt, 1896.
5. „Archiva“, organul societății științifice și literare din Iași. An. VII. 1896. (6 fasc.)
6. Negruț, I. F., Cum trebuie să cultivăm cucuruzul, ca să rodească mai bine? (2 exempl.) Blaj, 1896.
7. Munkácsi B., Vogul népköltési gyűjtemény. IV. köt. Budapest, 1897.

8. Andersen, Scăpărătoarea. Poveste. Sibiiu, 1889.
9. Arghir și Elena. Sibiiu, 1888.
10. Baci, I. și cons., Îndreptar practic în econom. rurală. Sibiiu, 1895.
11. Björnson, B., Taina unei vieți. Sibiiu, 1886.
12. Björnson, B., Un pețitor îndărătnic. Novelă ed. II. Sibiiu 1891.
13. Brote, E., Ținerea vitelor. Ed. II. Sibiiu, 1891.
14. Brote E., Trifoiul. Ed. II. Sibiiu, 1894.
15. Comșa, D., Prăsirea pomilor. Sibiiu, 1890.
16. Coșbuc, G., Draga mamei. Baladă. Sibiiu, 1886.
17. Coșbuc, G., Pe pământul Turcului. Ed. II. Sibiiu, 1886.
18. Coșbuc, G., Blăstēm de mamă. Legendă. Ed. II. Sibiiu, 1886.
19. Coșbuc, G., Fata craiului din cetini. Ed. II. Sibiiu, 1890.
20. Costan, Th., Aur! ... Novelă. Sibiiu, 1893.
21. Cristea N., La țintă. Meditațiune politică. Sibiiu, 1895.
22. Cugler-Poni, Matilda, Sfântul Nicolae. Ed. II. Sibiiu, 1891.
23. " " " Fata stolerului. Ed. III. Sibiiu, 1893.
24. Duică, G. B., Savitri. Povestire indică din Mahabharata. Traducere. Sibiiu, 1891.
25. Duică, G. B., Canoanele și politica. Sibiiu, 1895.
26. Dulf, P., Princesa fermecată. Poveste. Sibiiu, 1887.
27. Fava, R., Chestiunea română în Roma. Sibiiu, 1896.
28. Genevray, A., Căldărușa cu trei picioare. Trad. de Eleonora Tănăsescu. Ed. II. Sibiiu, 1886.
29. George Sand, Mica Fadetă. Sibiiu, 1887.
30. Ghislanzoni, Ant., O partidă în patru. Sibiiu, 1887.
31. Gogol, N., Strigoaica. Sibiiu, 1886.
32. " " Vecinii. Sibiiu, 1886.
33. Goldoni, C., Posacul bun de inimă. Comedie în 3 acte, trad. de domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Sibiiu, 1887.
34. Harte, B., Prietinel meu Vântura-Țeară. Novelă. Sibiiu, 1886.
35. " " Un idil în Roșeni. Novelă. Sibiiu, 1887.
36. Ispirescu, P., Jucării și jocuri de copii. Ed. II. Sibiiu, 1891.
37. Lazar, I. P., Spice de aur. Sibiiu, 1887.
38. Leonat și Dorofata. Sibiiu, 1889.
39. „Mărgineanul“, Țina-Impărăteasă și peana ei aleasă. Poveste. Sibiiu, 1886.
40. „Mărgineanul“, Nusciu-Impărat. Poveste. Sibiiu, 1886.

41. Mera I. T., Cenușotca. Poveste. Sibiiu, 1885.
42. " " Ce n'a fost și nu va fi. Poveste. Ed. III. Sibiiu, 1887.
43. " " Pipăruș Petru. Poveste. Ed. III. Sibiiu, 1891.
44. Moldovan, Silv., Indărătnicul. Poveste. Sibiiu, 1885.
45. " " Păcală și Tândală. Anecdotală. Ed. II. Sibiiu 1885.
46. " " Povestea lui Ignat. Ed. II. Sibiiu, 1886.
47. " " Lumea proștilor. Poveste. Sibiiu, 1886.
48. " " Fiica a nouă mame. Poveste. Ed. II. Sibiiu 1888.
49. Moța I., Țina mărgărelelor. Poveste după F. Schmidt. Sibiiu, 1887.
50. " " Baba iadului. Poveste. Sibiiu, 1887.
51. " " Doi copii. Poveste. Sibiiu, 1887.
52. " " Croitorul și cei trei feciori. Poveste. Sibiiu, 1887.
53. Molière, Sgărcitul. Comedie. Sibiiu, 1886.
54. Némcová, B., Bunica. Trad. de prof. Dr. Urban Jarnik. Sibiiu, 1885.
55. Nordau, Max, Naționalitatea. Trad. de Rosmarin. Sibiiu, 1897.
56. Parodi, Al., Roma învinsă. Tragedie în 5 acte, trad. de I. L. Caragiali. Sibiiu, 1887.
57. Sima, Gr. al lui Ion, Din bătrâni. Găcituri etc. Ed. II. Sibiiu, 1886.
58. " " " Vlad și Catrina. Poveste. Ed. II. Sibiiu, 1887.
59. " " " Teiu-legănat. Poveste. Ed. II. Sibiiu, 1887.
60. Simu, R., Monografia comunei Orlat. Sibiiu, 1895.
61. Slavici, I., Pădureanca. Novelă. Sibiiu, 1884.
62. " " Păcală în satul lui. Poveste, Sibiiu, 1886.
63. " " O sută de ani. Ed. II. Sibiiu, 1887.
64. Al X. proces al Țiarului „Tribuna“. Sibiiu, 1893.
65. Discursul de apărare rostit de I. Russu Șirianul în al XI. proces de presă al Țiarului „Tribuna“. Sibiiu, 1893.
66. Trimbițoniu N., Rasalin pécurarul. Poveste. Sibiiu, 1887.
67. Hodoș, E., Clara Milici. Novelă de I. Turghenev. Trad. Sibiiu, 1890.
68. Viciu, B., Colăcăritul. Ed. II. Sibiiu, 1889.
69. Chestiuni bisericesci. Cum se administrează diecesa Gherlei și a Orăzii-Mari. Sibiiu, 1896.
70. Hențescu, I., Pomologia. Bucuresci, 1871.
71. Lazurianu, Al. L., Studiu asupra creșterii arborilor (3 ex.) Bucuresci, 1891.
72. Lazurian Al. L., Seménarea și plantarea pădurilor. Conferință. (4 ex.) Bucuresci, 1889.

73. Maiorescu, T., Discursuri parlamentare. Vol. I. Bucuresti, 1897.
74. Raportul camerei de comerț și industrie din Brașov pe anul 1895.
75. Archiv des Vereines für siebb. Landeskunde. XXVII. Bd. 1. u. 2. Heft. Hermannstadt, 1896—97. (2 br.)
76. Programm des ev. Gymnasiums A. B. in Hermannstadt. 1895/6 und 1896/7 (2 br.)
77. Daae, Dr. L., Symbolae ad historiam ecclesiasticam provinciarum septentrionalium. Christianiae, 1888.
78. „Economul“. Anuar. 1896. Gherla, 1897.
79. Verhandlungs-Protokolle der General-Versammlung der sächs. Universität. 1896. Hermannstadt, 1897.
80. Quellen zur Geschichte der Stadt Kronstadt in Siebenbürgen I — III. Bd. Kronstadt, 1886, 1889 und 1896.
81. Monografia institutului „Albina“ 1872—1897, publicată de Petra-Petrescu. (2 ex.) Sibiu, 1897.
82. Documente privitoare la istoria Românilor. Vol. II. partea 5 și și vol. IX. partea I. Bucuresti, 1897.
83. „Romänische Revue“ VIII. und IX. Jahrgang. Wien, 1892. Hermannstadt, 1893.
84. M. t. Akadémia, Nyelvtud. közlemények. XXVII. köt. 1. és 2. füz. Budapest, 1897.
85. „ „ Akad. értesítő. 85—90. füz Budapest, 1897.
86. „ „ Math. és term. értesítő. XV. köt. 1. és 2. füz. Budapest, 1897.
87. „ „ Értekezések a történeti tudományok köréből. XVII. köt. 1. sz. Budapest, 1897.
88. „ „ Értekezések a társadalmi tudományok köréből. XI. 12. és XII. 1. Budapest, 1896—97.
89. „ „ Emlékbeszédék. IX. 1. Budapest, 1897.
90. Făgărășianu, D, Promovarea elevilor. Brașov, 1897.
91. Herrmann, Prof. Dr. A., Ethnologische Mitteilungen aus Ungarn. V. Bd. 1—3. Heft. (1 br.) Budapest, 1896.
92. Voci maghiare de presă despre Avram Iancu. (11 coale manuscris).

Sibiu, 1 Iulie 1897.

N. Togan m. p.,
bibliotecar.

STATUTELE ASOCIAȚIUNEI. *)

§. 1.

Titlul Asociațiunii e: „**Asociațiune pentru literatura română și cultura poporului român**“.

Titlul.

Acest titlu formeză și inscripțiunea sigilului societăței.

§. 2.

Scopul Asociațiunii este: înaintarea culturii poporului român și anume prin inițiere de studii și scrutări și editare de publicațiuni literare, științifice și artistice; înființare de biblioteci populare, muzee și alte colecțiuni; acordare de premii și stipendii pentru diferitele specialități de știință, artă și industrie; expozițiuni, producțiuni și conferințe publice; înființare eventual ajutorare de școli și internate; organizare de secțiuni științifice și designare de referenți literari în aceste secțiuni; și în fine prin ori-ce alte întreprinderi legale, cari vor pute contribui la prosperarea literaturii și culturii atât spirituale cât și economice a Românilor din patrie.

**Scopul
și
mijlocele.**

§. 3.

Limba oficială a Asociațiunii în toate afacerile ei este cea română; acei membri însă, cari nu știu românesce, se pot servi în corespondențele lor cu organele Asociațiunii și de altă limbă.

§. 4.

În adunările Asociațiunii nu se pot discuta obiecte religioase și politice.

§. 5.

Asociațiunea va susține o revistă periodică pentru publicațiunile sale oficiale și literare.

*) Cu ortografia originalului.

§. 6.

Mijlocele materiale pentru realizarea scopului Asociațiunii sunt:

1. Sumele intrate dela membrii Asociațiunii;
2. Venitele realizate din publicațiunile Asociațiunii;
3. Venitele petrecerilor, concertelor, conferențelor, loteriilor și expozițiunilor, ce se vor aranga în favorul ei;
4. Donațiuni, eredități și legate.
5. Colectele ce se vor întreprinde în favorul ei.

Întrucât arangiarea întreprinderilor numite în punctele 3 și 5 după legile și ordinațiunile existente ar fi condiționată dela concesiunea autorităților, concesiunea trebuie exoperată.

§. 7.

Fondul.

Din sumele plătite de membrii fondatori și pe viêtă, precum și din 20% a taxelor membrilor ordinari se formeză fondul general.

Din venitele acestui fond 20% se capitaliséză, iar 80% se pot folosi pentru acoperirea trebuințelor curente ale Asociațiunii.

Acest fond se pôte investi și în realități.

§. 8.

Membrii.

Membrii Asociațiunii sunt: fondatori, pe viêtă, ordinari, ajutători, corespondenți și onorari.

Membru al Asociațiunii pôte fi ori-ce corporațiune și alte persóne juridice, apoi ori-care bărbat sau femeia de pe teritoriul Corónei ungare, fără deosebire de naționalitate și religione, dacă nu va fi respins din partea comitetului central.

Nici primirea, nici respingerea nu se motivéză.

Membrii onorari și corespondenți pot fi și cetățenii altor state, însă numai cu aprobarea guvernului regesc.

§. 9.

1. Membru fondator al Asociațiunii este, care plătesce deodată cel puțin o sumă de 200 fl.

2. Membru pe viêtă, care plătesce odată pentru totdeauna 100 fl.

3. Membru ordinar, care plătesce o taxă anuală de 5 fl.

4. Membru ajutătoriu, care plătesce o taxă anuală de cel puțin 1 fl.

§. 10.

Membri corespondenți sunt aceia, cari se vor denumi prin adunarea generală în urma propunerii comitetului central.

Acești membri nu vor plăti taxe, însă se așteaptă ca dârșii să spriginescă scopul Asociațiunei.

§. 11.

Membri onorari sunt aceia, pe cari adunarea generală la propunerea comitetului central îi distinge prin alegere, pe temeiul meritelor personale față cu Asociațiunea. Ei sunt liberi de taxă.

§. 12.

Drepturile și datorințele membrilor fundatori, pe viêtă și ordinari sunt, ca ei să conlucre din tôte puterile pentru înaintarea scopului societăței, au drept în adunările generale a face propuneri în acest sens; au drept de inițiativă și vot decisiv în adunările generale; iar organul Asociațiunii îl primesc gratuit.

Membrii ajutători au vot numai în adunările despărțemintelor.

§. 13.

Fie-care membru încetă de a fi membru al Asociațiunei:

- a) prin mórte;
- b) prin repășire;
- c) dacă va înceta a plăti tacsele anuale și
- d) dacă se va eschide prin decisiunea comitetului central.

§. 14.

Comitetul central pôte eschide din calitatea de membru:

- a) pre cei condamnați pentru fapte criminale infamante;
- b) pre cei cari lucră contra intereselor Asociațiunei.

Contra eschiderei se pôte înainta recurs la proxima adunare generală.

§. 15.

Afacerile Asociațiunei le proved:

- a) Adunarea generală;
- b) Comitetul central;
- c) Funcționarii ei;
- d) Adunările și comitetele despărțemintelor;
- e) Agenturile comunale.

Organismul.

§. 16.

Adunarea generală.

Asociațiunea va ține în tot anul o adunare generală, și dacă vor cere împregiurările și mai multe. Adunarea generală va consta din membrii fondatori, pe viață și ordinari cu vot decisiv. Membrii corespondenți și onorari au numai vot consultativ. Convocarea adunării generale se va publica prin diarele române, și deodată cu publicarea se va insinua la respectiva autoritate politică.

Adunarea generală fixază din an în an locul proximei adunări, ear timpul — comitetul central.

Votul se exercită în persoană, ear dintre persoanele juridice numai societățile anonime pot fi reprezentate în adunarea generală prin mandatar.

§. 17.

Adunarea generală are drepturile și datorințele următoare :

- a) alege dintre membrii Asociațiunii pe timp de trei ani pe președintele, vice-președintele și comitetul central, care constă din 12 membri ordinari și 6 suplenți ;
- b) la propunerea comitetului alege pe secretarul I. pe baza unui concurs și pe timp nedeterminat ;
- c) designază principiile conducătoare pentru înaintarea scopului Asociațiunii și administrarea averii ;
- d) decide despre primirea membrilor onorari și corespondenți și în cas de recurs (§. 14) despre primirea membrilor eschiși de comitetul central ;
- e) examinează rațiociniul anual al casei și dă, eventual refuză absolutoriul ;
- f) statorcesce bugetul Asociațiunii pe anul viitor și împuternicesce comitetul central cu executarea lui ;
- g) decide suma premiilor și stipendiilor pentru diferitele specialități de știință, arte și industrie ;
- h) fixază suma de remunerațiune pentru funcționari ;
- i) decide asupra propunerilor făcute de comitetul central ;
- l) decide asupra propunerilor venite dela despărțeminte și dela membrii Asociațiunii, dacă acelea au fost prezentate comitetului central cel puțin cu 8 zile înainte de adunarea generală, în care cas comitetul este dator a-și da părerea asupra lor ;
- m) ia act, fără desbatere și fără votare, de răspunsul președintelui la interpelațiunile făcute din partea membrilor prezenți, dacă acelea s'au notificat președintelui în scris, cel puțin cu 3 zile înainte de adunarea generală ;

- n) la propunerea preşedintelui admite cetirea disertaţiunilor, dacă acelea s'au prezentat preşedintelui spre censurare cel puţin cu 8 zile înainte de adunarea generală ;
- o) fiescă locul proximei adunări generale ordinare, eventual însărcinează şi cu acesta comitetul central şi ia măsuri pentru verificarea proceselor sale verbale ;
- p) aprobă regulamentele făcute de comitetul central relativ la toate lucrările şi instituţiunile Asociaţiunei.

§. 18.

Adunarea generală poate să facă modificări în statute, însă numai prin $\frac{2}{3}$ din voturile membrilor prezenţi, şi modificările votate numai atunci vor avea valoare dacă vor câştiga aprobare. Scopul şi caracterul Asociaţiunii nu vor pute deveni obiectul debaterilor şi al concluserilor adunărilor sub nici o condiţiune.

§. 19.

Conclusele adunărilor generale numai atunci vor avea putere legală, dacă adunarea va fi convocată cel puţin cu 15 zile înainte prin diarele române.

§. 20.

Adunarea generală decide de regulă prin majoritatea voturilor membrilor prezenţi, iar dacă voturile sunt împărţite în număr egal, decide votul preşedintelui.

§. 21.

Comitetul central va ţine de regulă în totă luna o şedinţă ordinară, în casuri urgente şi mai multe.

Şedinţa se convocă şi se conduce de preşedintele Asociaţiunei, în lipsa acestuia de vice-preşedinte, iar lipsind ambii, de cel mai bătrân după etate dintre membrii prezenţi ai comitetului.

§. 22.

Decisuni valide se pot lua în comitet numai dacă la şedinţă participă afară de preşedintele cel puţin şese membri. Comitetul decide cu majoritatea voturilor.

§. 23.

Drepturile şi datorinţele comitetului central sunt :

- a) Primesce, eventual respinge şi eschide membri fondatori, pe viaţă, ordinari şi ajutători ;
- b) esaminează prealabil raţiociniul cassarului şi-l înaintază la adunarea generală spre rezolvire finală ;
- c) pregătesce preliminarul de budget şi-l înaintază la adunarea generală spre aprobare ;

**Comitetul
central.**

- d)* organizază și supraveghează instituturile înființate de Asociațiune, stabilește statutele și regulamentele acelor instituturi și îngrijesc de stricta observare a acelor;
- e)* organizază despărțimintele și agenturile Asociațiunii și stabilește regulamentul intern al acelor;
- f)* stabilește regulamentele și normativele referitoare la afacerile sale interne;
- g)* administrează averea Asociațiunii și îngrijesc de sporirea ei prin câștigarea de membri noi, de donațiuni și prin aranjarea de loterii, de expozițiuni, de colecte și alte mijloace potrivite;
- h)* numesc pe timp nedeterminat pe acei funcționari ai Asociațiunii, a căror alegere nu este rezervată adunării generale;
- i)* acordă funcționarilor concediile, care trec peste 8 zile;
- l)* exerciază dreptul de disciplină asupra funcționarilor;
- m)* primesc și cenzurază însuși, sau prin alții, operatele științifice, ce i-se trimit;
- n)* îngrijesc de încasarea venitelor Asociațiunii și în scopul acesta numesc colectanți în deosebitele ținuturi;
- o)* controlează activitatea funcționarilor;
- p)* execută conclusele adunării generale;
- r)* fixează timpul adunării generale;
- s)* decide convocarea adunării generale extraordinare;
- t)* exerciază toate drepturile, care nu sunt rezervate pentru adunarea generală;
- u)* în fine raportază adunării generale despre activitatea sa.

§. 24.

Funcționarii.

Funcționarii Asociațiunii sunt:

1. Președintele.
2. Vice-președintele.
3. Secretariul I.
4. Secretariul II.
5. Cassariul.
6. Bibliotecariul.
7. Archivariul.
8. Controlorul.
9. Economul.

Președintele, vice-președintele și secretarul I. se aleg de adunarea generală dintre membrii Asociațiunii, pe ceilalți funcționari îi numesc comitetul central.

Comitetul central după trebuință poate îmbina mai multe posturi, afară de posturile de cassariu și de controlor, cari nu pot fi încredințate aceleiași persoane.

§. 25.

Funcțiunile se îndeplinesc gratuit. Adunarea generală însă poate stabili la propunerea comitetului central remunerațiunii pentru funcționari.

§. 26.

Drepturile și datorințele președintelui sunt :

Președintele.

- a) a convoca și conduce adunarea generală și ședințele comitetului central ;
- b) a reprezenta Asociațiunea în afară, nu poate lua însă angajamente în numele Asociațiunii, fără învoirea comitetului central ;
- c) a îngriji pentru executarea concluzelor adunării generale și ale comitetului central și a dispune scontrarea casei din timp în timp ;
- d) agendele președintelui în comitetul central se normeză prin Regulamentul afacerilor interne ale comitetului. (§. 23, f).

§. 27.

Vice-președintele suplinesce pe președintele Asociațiunii în toate drepturile și datorințele lui, când acesta este împedecat a funcționa.

Vice-președintele.

§. 28.

Secretariul I. este directorul cancelariei Asociațiunii, studiază situațiunea generală și ținând cont de spiritul timpului, de puterea și necesitățile culturale ale poporului român, la timp potrivit inițiază dezvoltarea și prosperarea scopurilor Asociațiunii făcând propuneri la comitet, este referentul cauzelor științifice-literare, preste tot el conduce activitatea literară științifică a Asociațiunii, presintă propunerile și motiunile pentru executarea lucrării literare și științifice și poartă grije de corespondența în afară cu societățile literare științifice, în fine el redacteză organul de publicitate al Asociațiunii.

Secretariul I.

§. 29.

Secretariul II. substitue pe secretariul I. când acesta este împedecat, conservă sigilele Asociațiunii, raporteză în ședințele comitetului asupra esibilitelor intrate și neimpărțite altor referenți, redacteză și subscie procesele verbale ale ședințelor comitetului, concipiéză expedițiunile atât cele presidiale cât și cele ce sunt a se face pe baza concluzelor comitetului, precum și rapórtele către adunarea generală, supraveghiază mundarea și expedarea lor, precum și purtarea în ordine a registrelor Asociațiunii, poartă evidență despre comisiumi și din când în când le prezentéză președintelui spre orientare.

Secretariul II.

§. 30.

Cassariul.

Cassariul compune și ține în evidență registrul membrilor Asociațiunii, grijesce de încassarea și înregistrarea exactă a taxelor de membri, conform cu regulamentul special statorit în această privință, de înregistrarea și administrarea corectă a averii întregi a Asociațiunii și a obiectelor și a documentelor de valoare încredințate cassei, de acoperirea cheltuielilor preliminate și asemnate, de corespondența cassei Asociațiunii sub supravegherea prezidiului, de facerea și prezentarea la comitet a încheierilor de 3 luni și a încheierilor anuale, de prezentarea de propuneri pentru investiții și elocări de capitale și de executarea lor la însărcinările primite de la comitet, de pregătirea rațiociniului și a proiectului de buget, menite a fi prezentate adunării generale; păstrează una dintre cheile cassei și este referentul ordinar în afacerile financiare.

Cassariul are să depună și cauțiune în suma ce va stabili comitetul central.

§. 31.

Controlorul.

Controlorul contrasignază rațiociniul, păstrează a doua cheie a cassei și este în solidum răspunzător cu cassariul.

§. 32.

Bibliotecariul.

Bibliotecariul poartă grije de biblioteca Asociațiunii și de colecțiunile științifice, ce stau în legătură cu această bibliotecă, după un normativ special pentru bibliotecă. În special înregistrează, aduce la cunoștință în ședințele comitetului și ține în evidență toate opurile și documentele literare și științifice, broșurile și gazetele, cumpărate sau dăruite sau venite în schimb, păstrează publicațiunile Asociațiunii și grijesce pentru vânzarea lor, având a administra sumele încassate la casă cu document pe calea prezidiului.

Face propuneri pentru eventuala procurare de opuri noi literare și științifice, grijesce de aceste procurări, având a prezenta rațiociniul documentat despre sumele puse la dispozițiunea lui pentru acest scop, poartă consemnare exactă despre cărțile împrumutate la persoane străine și poartă corespondența cu librării pentru publicațiunile de procurat.

§. 33.

Arhivarul.

Arhivarul este custodele arhivei Asociațiunii.

§. 34.

Economul.

Economul administrează realitățile Asociațiunii, grijesce de conservarea lor, face propuneri la comitet referitor la investi-

ținuți nouă, grijesce de închirierea și exarendarea realităților, de adaptarea și conservarea localităților, mobilierului, colecțiilor și altor instalațiuni.

§. 35.

Reședința cancelariei este Sibiiul.

Reședința.

§. 36.

Membrii Asociațiunii cu privire la deosebitelile ținuturi se grupază în despărțăminte, în fruntea cărora va fi un comitet, iar în fruntea comunelor din despărțăminte, câte o agentură.

**Despărțăminte
te și
agenturile.**

§. 37.

Chemarea despărțămintelor este a conlucra la ajungerea scopului Asociațiunii, intrând în mai deapropo atingere cu poporul și respândind la acesta învățătura în toate direcțiunile :

- a) prin colecțiuni de produse literare folositoare de tot felul;
- b) prin stăruința, ca pre lângă școlile populare să se înființeze și susțină școle de pomărit și vierit, de grădini și alte economii de model etc. în măsura mijloacelor disponibile;
- c) prin disertațiuni populare și învățături despre economie, industrie și comerț;
- d) prin îngrijirea ca să se îndemne poporul a îmbrățișa deosebitelile ramuri de industrie și de comerț;
- e) prin indemnarea poporului la înființarea de însoțiri folositoare pentru membrii lor, provădute cu statute speciale, cari se vor înainta la autoritățile competente pentru aprobare.

§. 38.

Numărul și întinderea despărțămintelor, se stătoresce de comitetul central.

§. 39.

Membrii al unui atare despărțământ este fie-care membru fondator, pe vieță, ordinar, ajutor și onorar al Asociațiunii, cu domiciliul pe teritoriul despărțământului.

§. 40.

Despărțămintele își îndeplinesc afacerile prin adunările cercuale (§. 41—42), prin comitetele cercuale (§. 43—45), și prin agenturile comunale (§. 46—47).

Fiind ele numai părți integrante ale Asociațiunii (§. 15) se înțelege de sine, că toate acțiunile lor trebuie să fie controlate și aprobate de comitetul central, că avere proprie nu pot avea, ci tot ce intră la cassa lor, au să transpună la cassa centrală.

Pentru trebuințele despărțămintelor însă, la propunerea adunării cercuale (§. 42 p. 6), se vor asemna din partea comitetului central 20% din sumele încasate prin ele pe sēma Asociațiunii

**Organismul
despărțăminte-
lor și agen-
turilor comu-
nale.**

în fie-care an sub ori-ce titlu, afară de taxele încassate dela membrii fondatori, și pe viêtă, cari în sensul §. 7 au să între întregi la fond.

Economiile fie-cărui an rămân la fondul Asociațiunei și nu se mai pot pune pentru alt an la dispozițiunea despărțământului.

§. 41.

**Adunarea
cercuală.**

Despărțământul va ține în fie-care an câte o adunare cercuală, în cas de necesitate și mai multe, la care pot participa cu vot decisiv toți membrii enumărați în §. 39.

Presidiul îl poartă directorul despărțământului, în absența acestuia vice-președintele comitetului cercual, eventual cel mai în etate dintre membrii comitetului cercual, iar când comitetul central va exmite delegat în scopul acesta, delegatul comitetului central.

Ivindu-se împedecarea președintelui numai în ziua sau chiar sub durata adunării cercuale, membrii prezenți își aleg președinte din sinul lor.

Conclusele se iau cu majoritatea voturilor celor prezenți, și se pot pune în lucrare numai după aprobarea lor din partea comitetului central.

Fiind voturile egale, dirimă votul președintelui.

Locul și ziua adunării îl fixază comitetul cercual.

Convocarea se publică prin diarele române și deodată cu publicarea se insinuă la respectiva autoritate politică.

Procesul verbal se transpune prin comitetul cercual la comitetul central spre aprobare și păstrare în archiva centrală, iar pentru archiva despărțământului se păstrează în copie.

§. 42.

Agendele adunării cercuale sunt:

1. Alegerea directorului despărțământului și a comitetului cercual.
2. Executarea concluseror comitetului central.
3. Acuirare de membri noi pentru Asociațiune și încasarea taxelor de membri.
4. Consultare asupra măsurilor necesare pentru prosperarea Asociațiunei prin mijlocele indicate în §. 37.
5. Revisuirea rațiociniului comitetului cercual și, provăduț cu opiniunea sa, înaintarea lui la comitetul central spre aprobare și darea absolutoriului.
6. Stabilirea budgetului anual pentru trebuințele despărțământului, între marginile indicate în §. 40 și subșternerea lui la comitetul central spre aprobare.
7. Facerea de propunerii la comitetul central, privitoare la înaintarea scopului Asociațiunei.

§. 43.

În fruntea fie-cărui despărțământ stă un comitet ales pe trei ani de însuși despărțământul în adunarea cercuală și întărit de comitetul central, căruia îi este nemijlocit subordonat.

Comitetul stă: din directorul despărțământului, ca președinte și din patru membrii aleși, apoi din toți membrii fondatori și pe viêtă ai Asociațiunii, domiciliați pe teritoriul despărțământului.

Membrii onorari și ajutători nu pot fi membri ai comitetului.

Comitetul își alege din sinul seu un vice-președinte, carele substitue pe președintele, când acela este împedecat, iar când și vice-președintele este împedecat, presidză cel mai în etate dintre membrii prezenți.

Alege mai departe pe durată de trei ani din sinul său, sau și dintre alți membrii ai despărțământului (§. 39) un cassar, un controlor și un notar.

Postul de controlor cu cel de notar se pot îmbina într'o persoană.

§. 44.

Comitetul ține ședințe după necesitate.

Ședința o convocă președintele, ear fiind acesta împedecat sau la provocarea alor doi membrii din comitet, nevoind el a convoca, o convocă vice-președintele, eventual cel mai în etate din membrii comitetului (§. 43).

Conclusele se iau cu majoritatea voturilor celor prezenți și sunt valide numai dacă la ședință participă pe lângă președintele cel puțin doi membrii. Fiind voturile egale, dirimă votul președintelui.

Conclusele se pot pune în lucrare numai după aprobarea lor din partea comitetului central.

Procesul verbal al fie-cărei ședințe în termen de cel mult 8 zile dela ținerea ședinței se transpune la comitetul central pentru aprobare și păstrare în archiva centrală, iar pentru archiva despărțământului se păstrează în copie.

§. 45.

Agendele comitetului cercual sunt:

1. A lucra cu tot zelul pentru înaintarea scopului Asociațiunii pe teritoriul despărțământului: prin înmulțirea membrilor, prin încassarea cotisațiunilor și contribuțiilor de tot felul pe sēma fondului Asociațiunii, prin crearea, susținerea și aplicarea mijloacelor cuprinse în §. 2 și prin executarea celor indigitate în §. 37 al statutelor.

2. A executa conclusele adunării cercuale aprobate prin comitetul central, precum și dispozițiunile comitetului central.

3. A înființa prin comunele din despărțământ agenți și a supraveghia activitatea lor.

4. A înființa prin comunele din despărțământ biblioteci populare și a le prevedea cu lectură acomodată pentru popor.

5. A revizui rațiociniul anual al cassariului său și provăduț cu observările sale a-l înainta la adunarea cercuală spre mai departe afacere.

6. A face proiectul de buget anual pentru trebuințele despărțământului între marginile indicate în §. 40 și a-l înainta la adunarea cercuală pentru pertractare.

7. A face propuneri la comitetul central și la adunarea cercuală, privitoare la înaintarea scopului Asociațiunei.

8. A fixa locul și timpul adunării cercuale, a o convoca și deodată cu publicarea convocării a o insinua la respectiva autoritate politică.

9. A raporta la adunarea cercuală despre tot ce s'a petrecut în afacerile Asociațiunei în raionul despărțământului în cursul unui an.

10. A înainta la comitetul central procesele verbale ale adunării cercuale și pe ale sale.

§. 46.

Agentura comunală.

În fie-care comună, în care se află patru membrii cel puțin, de ori-ce categorie ai Asociațiunei, se poate înființa o agentură, în scopul de a servi drept organ al Asociațiunei, în nemijlocită atingere cu populațiunea respectivei comune.

Agentura se constituie sub presidiul unui delegat al comitetului cercual, alegându-și un președinte, un cassar și un notar pe timp nedeterminat, pe cari însă comitetul cercual îi poate schimba, când cere trebuința.

§. 47.

Chiemarea agenturei este:

a stăruî pentru înmulțirea membrilor și altor venite ale Asociațiunei în comună,

a încassa banii dela cei-ce îi vor răspunde la dînsa și a-i administra fără întârziere la comitetul cercual,

a duce în îndeplinire dispozițiunile comitetului cercual,

a griji de foile, cărțile, eventual biblioteka populară și cu un cuvânt de toate obiectele primite dela comitetul cercual pentru întrebuințarea lor în comună, ținându-le totdeauna în stare bună,

a înainta în fie-care an socoteli la comitetul cercual despre banii încasați, și în fine

din când în când a face comitetului cercual propuneri în interesul Asociațiunei.

§. 48.

Asociațiunea se va privi de desființată când membrii ei fundatori, pe viêtă și ordinari ar scăde la un număr numai de 12 înși. În acest cas, eventual și în cazul de desființare contemplat în §. 49, averea ei va trece ca moștenire la Metropolia română gr. cath. din Blaj și la cea română gr. ort. din Sibiu în părți egale.

Disolvarea.

Averea și obiectele cu destinațiune specială sê vor administra și mai departe conform voinței fundatorului.

Conclusul referitor la disolvare, înainte de a se pune în lucrare se înainteză la ministrul regesc ung. de interne.

§. 49.

În cazul când Asociațiunea nu va observa sfera sa de activitate cu privire la scopul și procedura precisată în aceste statute, încât prin continuarea funcționării ei s'ar periclita statul sau interesele materiale ale membrilor ei, guvernul regesc va pute suspende îndată activitatea ei și conform rezultatului investigațiunei, ce se va ordona după suspendere, o pôte disolva definitiv, eventual o pôte îndatora la cea mai strictă observare a statutelor, sub pedépsa desființării.

**Controlul
statului.**

43281 szám

1897.

Látta a magyar királyi belügyminister.

Budapesten, 1897 évi augusztus hó 13-án.

Perczel s. k.

PROPUNERE

pentru ridicarea unei case naționale și pentru înființarea unui internat de băieți în Sibiiu.

I. Casa națională.

A) Expunerea motivelor.

Istoricul. În raportul prezentat adunării generale din Lugoș despre mișcarea noastră literară am constatat între altele, că până când popoarele conlocuitoare din patrie desvoaltă o activitate intensivă pe terenul istoriei lor naționale, pân' atunci noi Românii, poate cei mai interesați în cauză, am devenit cu totul nepăsători pentru trecutul nostru pe acest pământ și chiar și pentru importanța și stările noastre etnice de astăzi; am constatat, că studii istorice și etnografice numai străinii, și între aceștia rar amicii noștri, mai fac în patria noastră străveche, încât monumentele falnice ale trecutului nostru, produsele muncii noastre naționale, portul nostru și icoana vetrei românesci numai în muzee și colecțiuni străine le mai găsim, după cum și isvoarele istoriei noastre naționale tot numai în mâni străine a trebuit să le căutăm.

În firul acestor constatări raportul nostru a accentuat necesitatea unei acțiuni serioase pe acest teren și a indicat, că Asociațiunea ar fi chemată și în pozițiune de a ne da un mijloc eficace pentru sanarea acestor stări, prin înființarea unui *Museu național al Românilor ciscarpatini*.

Această idee, ventilată de altmintrelea în sinul Asociațiunii deja înainte cu mulți ani, a aflat la adunarea generală din Lugoș o primire cât se poate de călduroasă. Comisiunea exmisă pentru examinarea raportului general al comitetului central, în raportul seu — semnat de Alexandru Mocsonyi și Dr. Vasile Hossu — remarcând acest lucru, a dis între aplausele Adunării generale:

„... De sigur veți saluta cu cea mai mare bucurie... idea de a pune basă unui muzeu național al Românilor ciscarpatini... Credem a vorbi în numele DVoastre, când dăm asigurare Comitetului central, că adunarea generală va întâmpina în totdeauna cu cea mai viuă bucurie și va sprijini fără preget toate propunerile acele, pe cari le-ar înainta comitetul în direcțiunea aceasta“. (V. „Trans.“ XXVII, p. of., pag. CXIV).

Într'aceea Comitetul central la 28 Septembrie 1896 a cumpărat un intravilan situat în nemijlocita apropiere a caselor Asociațiunii din Sibiiu și la 4 Februarie a. c. a exmis o comisiune pentru înaintarea unei propuneri cu privire la menițiunea ce este a se da intravilanului cumpărat.

Încă înainte de ce această comisiune s'ar fi întrunit, organul Asociațiunii, revista „Transilvania“, în Nr. I pro 1897, revenind la cele în-

tâmplate în adunarea generală din Lugoș, a ventilat propunerea, că pe intravilanul de sub întrebare să se ridice Muzeul istoric și etnografic al Românilor din patrie și în legătură cu acesta mai multe localități pentru biblioteca Asociațiunii și pentru alte trebuințe ale acesteia și ale celorlalte societăți române din Sibiiu. Acest articol al „Transilvaniei“ a fost retipărit și trimis sub plic separat tuturor foilor românesci, precum și la un număr mare de instituțiuni și persoane de frunte ale Românilor din patrie, cu provocarea de a desbata și sprijini proiectul „Casei naționale“. Întreaga noastră presă a reprodus acest articol și în mare parte l'a însoțit cu apretieri cât se poate de simpatice.

Comisiunea vădând această primire călduroasă și convingându-se că nici o singură voce nu s'a ridicat în contra acestui proiect, după-ce s'a întrunit în mai multe rânduri a primit de basă expunerile publicate în „Transilvania“ și după-ce a debătut toate detaliurile chestiunii, a stabilit un proiect amănunțit, care la 1/13 Maiu a. c. a fost primit și de Comitetul central și pe a cărui basă s'a decis a înainta acestei adunări generale propunerea de a ridica o casă națională în Sibiiu. *)

Considerațiuni generale. „Pietatea popoarelor civilizate pentru trecutul lor și pentru operele lucrării lor naționale a adus cu sine, că toate națiunile culte între cele dintâiu așezăminte culturale au ridicat adăposturi, — modeste ori falnice, după-cum permiteau puterile lor, — pentru scutirea de perire a clenodiilor lor naționale și pentru înlesnirea înaintării lor culturale.

„Cu înaintarea civilizațiunii aceste așezăminte s'au bucurat pretutindenea de o îngrijire deosebită atât din partea statului cât și a societății, astfel încât astăzi de abia mai există stat modern și națiune cultă, care să nu aibă muzee, biblioteci, atenee, teatre și alte asemenea așezăminte naționale.

„Numai noi Români de sub Coroana sft. Stefan facem în această privință o regretabilă și tristă excepțiune, care deși își are explicațiunea în greaua situațiune din trecut a poporului nostru și în împrejurarea, că nisuițele sale culturale nu se bucură ca ale altor popoare de sprijinul puternic al statului, totuși în vederea progreselor mari, ce le-am făcut în deceniile din urmă pe toate terenele, astăzi nu se mai poate scusa.

---

*) La acest loc nu putem lăsa fără amintire, că în ultimul moment, d'abia câte-va zile înainte de adunarea generală, s'au găsit doue foi românesci, cari, — deși la timpul seu provocate a se ocupa cu proiectul casei naționale, au reprodus atunci articolul „Transilvaniei“ fără nici o singură observare în contra proiectului, — acum au luat poziție contrară. În cadrul acestui raport nu încapă nici o polemie și astfel la acest loc nu putem reflecta la observările contrare; credem însă că din următoarea expunere de motive Adunarea generală se va convinge fără greutate, că toate argumentările foilor din chestiune sunt lipsite de ori-ce basă și îndreptățire.

„Generațiunea noastră, care dispune astăzi de atâtea forțe intelectuale și materiale, nu poate privi indiferentă la lucrarea uriașă, ce o desvoaltă pe acest teren popoarele conlocuitoare (în parte de asemenea fără ori-ce sprijin din partea statului), ci atât față cu memoria acelor mari bărbați, cari au pus bazele culturii noastre naționale, cât și față cu reputațiunea poporului român ca element de cultură, trebuie să-și țină de datorie de onoare de a păstra generațiunilor viitoare comorile trecutului și rodul muncii noastre culturale“.*)

Este adevărat, că instituțiunile și societățile culturale din regatul român au întemeiat, susțin și îmbogățesc pe de ce merge numeroase și valoroase colecțiuni și muzee, cari își estind activitatea lor și asupra ramurei ciscarpatine a poporului român, și recunoaștem bucuros, că mai ales pe terenul culegerii isvoarelor și monumentelor istoriei noastre s'a dezvoltat acolo, și se desvoaltă și astăzi o lucrare valoroasă și importantă pentru întreg neamul românesc și în special și pentru Românii de dincoace.

Această împrejurare însă nu ne poate dispensa dela împlinirea datoriilor naționale, ce le avem și noi în aceeași măsură ca Românii din alte țări, — cu atât mai vârtos nu, pentru-că aici la noi sunt de săvârșit o mulțime de lucrări, ce numai noi le putem îndeplini, nu însă și cetățenii unui stat străin.

Nu este lucru nici patriotic, nici realizabil, de a duce preste frontieră tot ce avem noi scump și de valoare, și nu poate fi nici rațional, ca monumentele noastre naționale să fie adăpostite în orașe îndepărtate, unde la nici un cas nu li se va pute atribui acea importanță și valoare, ce li-o atribuim noi, și unde noi, cari le-am scîi apreția, numai rar ne vom pute folosi de ele.

Despre importanța, atât culturală cât și practică a muzeului național ne vom pute convinge mai bine, dacă vom considera și apreția pe rând toate fazele chiemării ce o are o asemenea instituțiune.

1. *Muzeul istoric.* „Suntem popor autohton în această patrie; avem un trecut bimilenar pe pământul, unde locuim, și o istorie națională, care deși caracterisată prin secolii de sclăvie, este bogată în momente falnice, ce trebuie să întărească în noi credința într'un frumos viitor și în o măreață menire națională a poporului român. În special istoria secolului din urmă, în care cade redeșteptarea noastră națională și începuturile culturii noastre, va rămâne pentru timpuri îndelungate una dintre epocele cele mai strălucite în vieța poporului nostru.

„Mai ales noi, generațiunea de astăzi, avem să dăm istoriei naționale și tuturor monumentelor sale o îngrijire deosebită, pentru-că chiar în timpurile noastre s'au ivit și se propagă curente puternice, cari, deși străine de științe, totuși cu un mare aparat științific au început a ne

*) Pasagiile provădute cu semnul citațiunii („“) le reproducem din raportul comisiunii, semnat de membrii comitetului central Dr. A. Brote, P. Cosma, L. Simonescu, I. St. Șuluțiu și de secretarul I. Dr. C. Diaconovich.

contesta întreg trecutul, precum și importanța noastră etnică actuală. În fața acestor curente neajunsul mare și mult simțit, că izvoarele istoriei noastre a trebuit să le luăm până acum tot numai din mâni străine, ar deveni un adevărat pericol, încât nu ne poate fi permis a lăsa și pe viitor la discrețiunea și în sarcina străinilor de a păstra posterității monumentele istoriei noastre naționale.

„Necesitatea acestei acțiuni este pe cât de mare, pe atât de urgentă, căci o mulțime de lucrări importante, cari s'ar pute face astăzi, până-când mai sunt în viață martorii oculari ai evenimentelor mari ale secolului nostru, preste 2--3 decenii nu se vor mai pute realiza. Actele și documentele, precum și literatura referitoare la luptele noastre politice, bisericesci și culturale, începuturile așezămintelor noastre naționale, sunt tot atâtea monumente prețioase pentru istoria neamului românesc și trebuie adunate și păstrate până nu se pierd și nu se vor da uitării“.

În raportul nostru despre mișcarea literară din țeară am arătat starea deplorabilă, în care se află literatura noastră istorică și indiferența publicului nostru cult pentru tot ce privesce istoria noastră națională; am accentuat la acel loc importanța deosebită a studiilor istorice pentru dezvoltarea și conservarea individualității noastre naționale și am desfășurat cu toată insistența necesitatea unei acțiuni cât mai intensive pentru sanarea acelor neajunsuri, cari periclitează cele mai vitale interese naționale ale poporului român.

Pericolul denaturării și falsificării istoriei noastre naționale, la care se lucrează în timpul mai nou cu un aparat puternic și cu sistem bineprecizat, iar de altă parte depresiunea ce caracterizează astăzi viața noastră națională, ne impune mai ales acum datoria de a cultiva istoria poporului nostru cu o îngrijire scrupuloasă și neadormită, ca de o parte să putem apăra și susține în fața lumii culte curățenia trecutului nostru, iar de altă parte să regenerăm viața noastră națională prin dezvoltarea și întărirea conștiinței noastre naționale.

În această direcțiune înființarea muzeului istoric fără îndoială ne va pute face servicii dintre cele mai importante, căci această instituțiune nu numai că va înlesni studiarea și cultivarea istoriei, prin documentele și colecțiunile prețioase ce va avea să le adăpostească, ci reamintindu-ne neconținut momentele falnice și însuflețitoare ale trecutului nostru, va întări în noi sentimentul național, încrederea în viitorul și menirea poporului român și prin aceasta va da cel mai puternic avânt vieții noastre naționale și dezvoltării noastre culturale.

Este o datorie sfântă a generațiunii de astăzi, atât față de sine însași, cât și mai ales față de cei ce ne vor urma, de a aduna monumentele unui trecut glorios, documentele începuturilor noastre naționale și reliquiile figurilor mari ale istoriei noastre și a le păstra la sigur adăpost pentru generațiunile viitoare.

2. *Museul etnografic.* „Este lucru recunoscut de lumea cultă, că din punct de vedere etnografic poporul nostru este unul dintre cele mai interesante elemente, și știm, că și institutele etnografice și etnologice străine dau o deosebită atențiune colecțiunilor românești. Și în această privință însă tot numai factori străini au lucrat și ne-au prezentat lumii după-cum le-a venit lor la socoteală. Noi înșine, deși interesați în prima linie, atât cu reputațiunea noastră națională cât și cu interesele noastre economice, nici o încercare n'am făcut pe acest teren; și dacă un străin, captivat de produsele artistice ale muncii poporului nostru, ar veni la noi, la cea mai veche și mai de frunte societate culturală română, ori la ori-care altă instituțiune românească, și ne-ar cere să-l punem în curent cu industria noastră de casă, ar trebui să-l trimitem la așezăminte străine, ca să afle acolo cum trăiesce și muncesce poporul nostru.

„Asemenea stări numai măgulitoare nu sunt pentru noi și trebuie să întărească pozițiunea acelor, cari caută a ne presenta ca pe un element etnic lipsit de ori-ce valoare culturală și economică.

„Și pe acest teren este timpul suprem de a intra în acțiune. Amintim numai împrejurarea, că există ținuturi întregi, unde poporul nostru s'a lăpădat de pitorescul seu port străvechiu și unde în urma influenței nivelisătoare a stărilor economice moderne, casa țeranului român a început a-și pierde însușirile și particularitățile sale naționale și de abia se mai deosebesce de casele neromânești“.

Ne este încă tuturor în memorie acțiunea începută de curând în Tirol, la inițiativa Archiducelui Franz Ferdinand de Este, pentru conservarea și reintroducerea vechilor porturi naționale. Pentru noi această chestiune de sigur nu are mai puțină importanță decât pentru Tirolieni, și ca aceștia fără îndoială avem și noi motive ponderoase de a cultiva acest mijloc „spre a nutri în țeranul nostru calitățile lui tradiționale, religiositatea, fidelitatea și bravura lui, onestitatea lui și simțul mândriei stării sale“. Căci și la Români „se leagă de portul lor amintiri atât de glorioase, încât el formează pentru fie-care țeran o haină de onoare, care-i va da vază ori și unde și a cărei lăpădare ar fi în detrimentul lui.“ Conservarea portului național vedem că se cultivă cu atențiune deosebită, ba și prin instituțiuni speciale (cum sunt „Volkstrachten-Verein“ în Germania) la popoarele cele mai culte, cu toate că acestea nici pe departe nu sunt atât de amenințate în individualitatea lor națională ca noi Românii și astfel nu au motive atât de serioase ca noi pentru conservarea portului național care la toate popoarele este o puternică expresiune a caracterului lor național.

Museul etnografic va avea chiemarea de a suplini ce am întrelăsat până acum în această direcțiune.

La acest loc trebuie să atragem atențiunea Adunării generale și la importanța națională și economică a industriei noastre de casă,

pentru a cărei înaintare muzeul etnografic ar pute deveni un factor de însemnătate primordială. Intr'un studiu de mare valoare, publicat de Dl Dr. D. P. Barcianu în „Foaia Pedagogică“ (dela 1 și 15 Iuliu a. c.) se espun foloasele mari ale unui asemenea Museu foarte nimerit, și se arată că:

a) ar face cu puțință valorarea mai bună a produselor noastre industriale de casă;

b) ar contribui a conserva modele alese în originalitatea lor și ne-ar scuti de stricarea gustului prin produse industriale netrebnice, colportate de șarlatani, și de corcirea portului național și a acareturilor din casă;

c) ne-ar face cu puțință să punem lucrul de mână în școalele noastre de fete pe basă națională, originală;

d) ar ridica valoarea noastră morală în ochii celor de alte neamuri din țeară și din străinătate;

e) ar face să crească încrederea în puterile noastre proprii și în aptitudinile noastre,

f) ar face să crească prin vânzare capitalul nostru economic național, și

g) toate aceste ar fi de un neprețuit efect *educativ* nu numai asupra tinerimii ce umblă la școală, ci asupra poporului nostru întreg, pentru-că schimbarea în portul național al sătenilor nu e numai o simplă schimbare de haine, ci e totodată și începutul unei schimbări în obiceiuri, în moravuri, în tigna vieții familiare și, în cele din urmă, în ale vieții naționale și sociale.

3. *Biblioteca și localitățile Asociațiunii.* Avem o singură bibliotecă publică românească în țeara întregă: biblioteca Asociațiunii, care îmbogățindu-se în anii din urmă prin lăsămintele Barițiu, Mangiuca, Moga, etc. și prin cumperări deși modeste, dar continue, numără astăzi preste 15,000 volume și broșuri și nu mai încape în localitățile ce până acum le ocupă. În cadrul întocmirilor sale de astăzi, biblioteca noastră nu este asigurată, nu poate fi nici desvoltată, nici folosită de publicul mare în mod corespunzător trebuințelor acestuia. Dându-i-se însă condițiunile desvoltării: o îngrijire conștiințioasă, localități potrivite și întocmirile necesare pentru a pute sta neîntrerupt la dispoziția publicului, negreșit că această bibliotecă în scurt timp ar primi numeroase și valoroase donațiuni atât în cărți cât și în documente, și, adăugând sporirea inventarului prin cumpărări, preste câte-va decenii ar pute ajunge la o netăgăduită importanță culturală.

Însemnătatea unei mari biblioteci publice naționale credem că nu are lipsă de a fi în special demonstrată; este lucru notoric, că fără de o asemenea instituțiune nici nu ne putem gândi la un progres serios și pe deplin mulțămitor al activității noastre literare. Căci deși școalele medii și seminariile noastre dispun de mai multe biblioteci valoroase,

aceste toate formează avere particulară, neaccesibilă pentru o mare parte a publicului, și în fine sunt întocmite și arangiate în mod unilateral pentru trebuințele speciale ale respectivelor instituțiuni proprietare. Un bun comun va pute fi pentru întreg poporul nostru numai o mare bibliotecă publică, întocmită pentru toate trebuințele noastre naționale culturale.

Că o asemenea bibliotecă nu s'a putut forma până acum la noi, și că preste tot nu avem nici o singură bibliotecă românească, care s'ar îmbogăți an de an măcar numai cu colecțiunea completă a operelor românesce tipărite aici la noi în țeară, este a se atribui fără îndoială împrejurării, că ni-au lipsit cu totul localitățile și întocmirile absolut necesare pentru o asemenea instituțiune, din care cauză nenumerate scrieri și documente s'au pierdut și nimicit. În această privință — până acum câți-va ani — nici biblioteca Asociațiunii n'a făcut excepțiune.

Între asemenea împrejurări nu e de mirare, că autorii și editorii de cărți românesce, ca și alți proprietari de publicațiuni și documente, au întrelăsat a contribui la sporirea inventarului bibliotecilor noastre, ba cunoaștem casuri concrete, că literați români au început a depune colecțiunile lor de cărți, ziare și documente, la bibliotecile maghiare din țeară, pentru că donațiunile făcute de ei bibliotecilor românesce dispăruseră fără urmă, și astfel în cas de trebuință nici ei, nici alții nu s'au mai putut folosi de ele.

O colecțiune completă a presei noastre periodice, care ar fi o adevărată comoară pentru istoria seclului present, nu există în întreaga țeară. Astăzi această colecțiune probabil s'ar mai pute procura, dar preste 10—20 ani completarea ei va deveni o imposibilitate. Tot astfel stăm și cu actele și documentele referitoare la înființarea instituțiilor noastre naționale-culturale.

Aceste observări fugitive arată destul de evident, cât de mare și cât de urgentă este necesitatea de a da unicei noastre biblioteci publice condițiunile unei dezvoltări cât mai perfecte.

Statutele nouă ale Asociațiunii au lărgit cercul nostru de activitate în măsură foarte considerabilă și prevăd o organizațiune nouă și extinsă atât cu privire la administrarea societății, cât și la viitoarea ei activitate științifică și literară.

Localitățile, de cari dispunem astăzi, au devenit cu totul insuficiente chiar pentru trebuințele noastre de până-acum, încât nici corpul funcționarilor nostri, nici comitetul central nu mai dispune de locul necesar pentru îndeplinirea neconturbată a agendelor sale. Cu atât mai puțin se vor pute adăposti aici secțiunile literare și celelalte instituțiuni prevăzute de statutele nouă, cari nici nu se vor pute pune în lucrare, până când nu ne vom fi îngrijit ca să le putem pune la dispoziție cel puțin patru păreți, între cari să-și poată vedé de lucrările lor.

4. *Casa reuniunilor.* Imprejurarea că Musa română atât aici în Sibiiu, cât și în alte orașe locuite de Români, nu are nici cel mai modest adăpost și este necesitățile a se refugia în crișme și șuri, a îndemnat Comitetul central, să combine cu ridicarea Museului istoric și etnografic încă și întocmirea unor localități pentru trebuințele societăților românesci culturale și artistice din Sibiiu, ca astfel să avem cel puțin într'un singur centru. — și Sibiiul fără îndoială este cel mai de frunte dintre focularele vieții românesci din țeară, — o localitate proprie, unde să ne putem aduna neconturbați, și fără a fi avisați la bunăvoința străinilor, pentru a ne lumina, pentru a admira arta română și pentru a serba serbătorile noastre.

Afară de aceste considerațiuni au mai militat pentru o asemenea largire a zidirii proiectate încă și alte motive destul de considerabile.

Suștinerea și adaptarea Museului, a bibliotecii și a localităților proprii ale Asociațiunii, fără îndoială vor fi împreunate cu anumite cheltuieli, cari ușor s'ar pute acoperi din taxele ce societățile noastre le plătesc astăzi drept chirie pentru adăpostirea și convenirile lor. Din venitul ce pe astă cale ar încurge la casa națională în scurt timp s'ar pute amortisa acel capital, ce se recere pentru largirea zidirii în modul proiectat, și astfel acele localități nu numai că ar rămâne Asociațiunii pentru totdeauna fără nici o jertfă materială, ci cu taxele de închiriere ce vor încurge după amortisarea capitalului investit, se vor pute acoperi toate cheltuielile susținerii și îmbogățirii museului și a bibliotecii. Cu suma ce societățile românesci din Sibiiu o plătesc astăzi drept chirie (pentru localitățile lor, pentru baluri, concerte, probe, reprezentațiuni și conveniri), s'ar pute amortisa în decurs de 15—20 ani un capital de cel puțin 20—25,000 florini, iar această sumă, considerând că mai multe dintre localitățile neapărat necesare pentru trebuințele proprii ale Asociațiunii, se vor pute folosi și de celelalte societăți, — este pe deplin suficientă pentru acoperirea acelei părți a cheltuielilor de zidire, care s'ar cere în special pentru largirea edificiului cu localitățile societăților românesci. Astfel această parte a întreprinderii, unica, va fi chiar *lucrativă*.

Am insistat mai pe larg asupra acestui obiect, deoarece-ce o foaie românească, care a aflat de cuviincios a lua poziție, în ultimul moment, în contra proiectului casei naționale, a învinuit pe Sibieni, cu multă animosități dar puțină dreptate, că caută „să exploateze în favorul lor toate puterile materiale și culturale ale națiunii“.

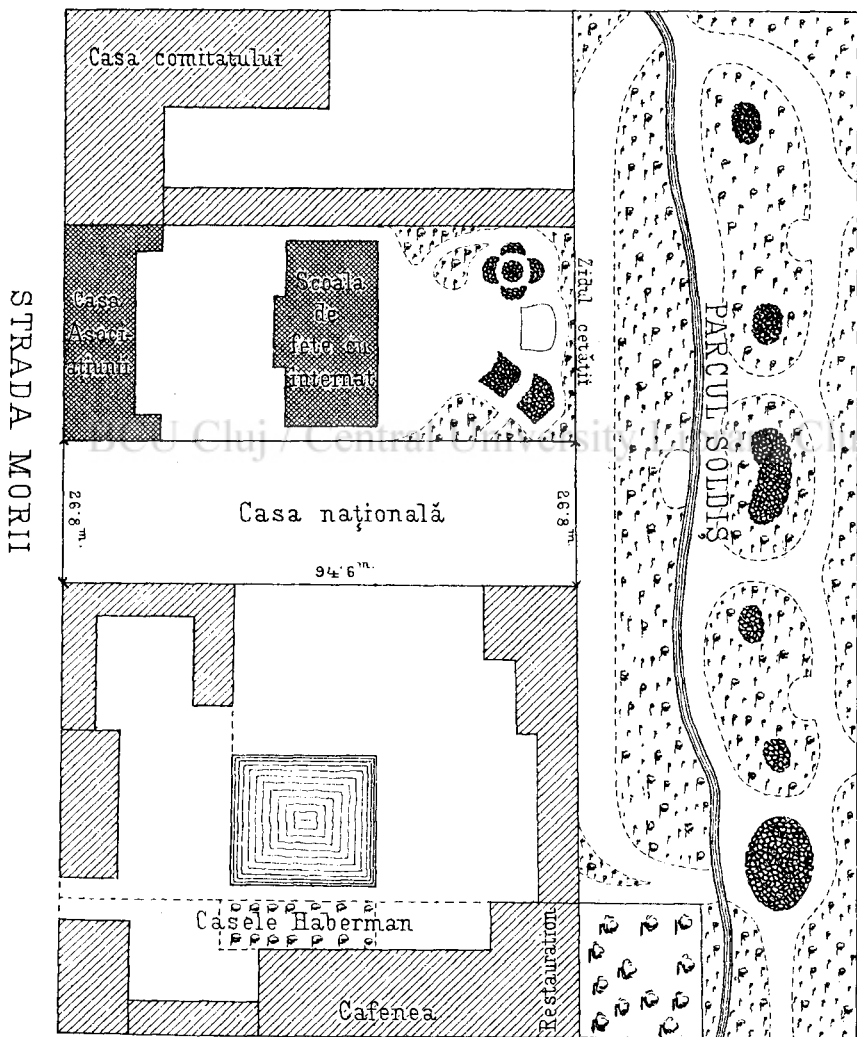
O altă împrejurare, care a trebuit luată în considerare, a fost faptul, că ținerea adunărilor generale în diferitele părți ale țării, după-cum vor ști toți cei inițiați în afacere, întimpină an de an noue greutăți, și astfel în timp apropiat va trebui să ținem dacă nu toate, de sigur cele mai multe adunări generale în Sibiiu. În vederea acestei împrejurări Asociațiunea are să se îngrijească, ca cel puțin la sediul ei să se poată întruni în casa sa proprie, întocmită în toată privința conform trebuințelor noastre culturale și sociale.

CASA NAȚIONALĂ

PLAN DE SITUAȚIUNE.

Intravilan al fondului
catedralei gr. orient.

STRADA MACELARILOR

Mesura - 1 : 1428 .

Intocmirea casei naționale. Casa națională, ca să poată corespunde tuturor scopurilor ce le-am semnalat, va trebui să cuprindă :

1. Circa 4 sale, împreunate prin un coridor spațios, pentru muzeul istoric, care să cuprindă și colecțiunile de documente. Partea arheologică a muzeului istoric și anume obiectele mai mari, de piatră, metal, etc., s'ar pute așeza în subsol.

2. Circa 4 camere, împreunate asemenea prin un coridor larg, pentru muzeul etnografic.

3. Localitățile proprii ale Asociațiunii, anume :

a) o sală mai mare pentru bibliotecă și în legătură cu aceasta un mic birou al bibliotecarului, precum și o cameră laterală pentru cei-ce vor avea să facă lucrări mai mari în bibliotecă, apoi pentru aranjarea materialului de cărți, documente, etc.;

b) birourile Asociațiunii și al redacțiunii revistei „Transilvania“.

c) o sală de ședințe, care să o poată folosi și alte societăți.

4. Localități corespunzătoare pentru societățile române, (casina română, reuniunile de căutări, reuniunea de agricultură, etc.) și în legătură cu aceste o sală mare cu scenă, întocmită astfel, ca să poată servi pentru prelegeri, concerte, reprezentațiuni teatrale și totodată și pentru conveniri sociale.

5. Locuința servitorilor, etc. eventual bucătărie în subsol.

Casa națională va avea să cuprindă deci cel puțin 20 încăperi, între cari o sală mare și coridoare largi, și astfel va fi lipsă de un edificiu mare, cu subsol, parter și încă două etagiuri, care aproximativ va recere spese de clădire în suma de circa fl. 100,000.—

Competența Asociațiunii de a ridica casa națională. Din cele expuse până aci Adunarea generală a putut cunoaște în detaliu scopurile ce se urmăresc cu înființarea casei naționale, și întocmirile ce se recer pentru realizarea lor. Remâne acum să cercetăm dacă întemeierea acestei instituțiuni cade în competența Asociațiunii și dacă realizarea ei este astăzi indicată și oportună.

La întrebarea primă ni-se dă un răspuns hotărât în statutele Asociațiunii, cari — în §. 2. — arată că :

„Scopul Asociațiunii este: înaintarea culturii poporului român și anume prin inițiere de studii și scrutări și editare de publicațiuni literare, științifice și artistice; înființare de biblioteci populare, muzee și alte colecțiuni; acordare de premii și stipendii pentru diferitele specialități de știință, artă și industrie; expozițiuni, producțiuni și conferințe publice; înființare, eventual ajutorare de școli și internate; organizare de secțiuni științifice și designare de referenți literari în aceste secțiuni; și în fine prin ori-ce alte întreprinderi legale, cari vor pute contribui la prosperarea literaturii și culturii atât spirituale cât și economice a Românilor din patrie“.

Deci nu încapă nici o îndoială, că Asociațiunea nu este numai îndreptățită și chieată de a realiza proiectul casei naționale, ci în sensul dispozițiilor celor mai principale ale statutelor sale este chiar datoare a înființa instituțiunii cu menirea ce am arătat că o are casa națională.

Astfel nu încapă discuțiune decât cel mult asupra întrebării, dacă realizarea proiectului casei naționale este ori nu astăzi indicată de situațiunea și de împrejurările noastre, ori dacă ar fi mai oportun a amâna întemeierea acestei instituțiunii pe alte timpuri, când nu vor mai reclama alte trebuințe mai urgente și vitale activitatea și mijloacele Asociațiunii.

După argumentele numeroase și serioase, ce le-am înșirat pentru a documenta, că este timpul suprem și în special o datorie sfântă a generațiunii noastre, de a lua sub scutul și îngrijirea ei acele interese vitale ale existenței noastre naționale, cari am arătat că astăzi sunt periclitate, — am pute crede că și această parte a chestiunii este deja rezolvită. Deoarece-ce însă acum, în presara adunării generale, s'au găsit voci, ce e drept isolate, cari deși recunosc însemnătatea instituțiunii proiectate, susțin că avem „alte trebuințe mult mai mari și mai urgente decât Casa națională“, este datoria noastră de a supune și această parte a chestiunii unei apretieri mai aprofundate.

Fără îndoială este drept, că avem „o mie și o sută de trebuințe“, dar trebuie să susținem totodată, că este nu numai greu, ci chiar imposibil de a statorî pentru îndeplinirea lor o atare ordine serială, după care ar fi mai rațional a ne ocupa pe rând și în totdeauna exclusiv numai de câte una dintre aceste trebuințe. Poporul român este un organism viu, care ca ori-ce altă ființă organică, nu poate fi perfecționat pe rând în singuraticile sale organe, ci numai prin o dezvoltare paralelă, armonică și treptată a întreg organismului seu. Credem deci că este cu totul greșit acel punct de vedere, care susține, că deși interesele, ce casa națională are să le ocrotească, sunt dintre cele mai importante pentru viața și conservarea noastră națională, totuși nu ne putem gândi la realizarea unei asemenea instituțiunii, până când nu am satisfăcut cu desăvîrșire altor trebuințe afirmativ și mai urgente.

Cu atât mai puțin putem accepta o asemenea argumentare atunci, când cade în greșala mare de a pretinde dela o instituțiune ca Asociațiunea noastră, ca în loc de a desvolta activitate pe un teren, unde ar pute obține rezultate reale, să-și risipească puterile pe alt teren, unde i lipsesc cu desăvîrșire condițiunile prealabile și posibilitatea unei lucrări spornice. Și nu alta decât o asemenea problemă ni-se impune atunci, când se pretinde ca să intrăm în luptă directă cu puterea statului și cu marea propagandă de maghiarisare, ce cu mijloace uriașe lucrează în această țară. Pentru conservarea romanității și a individualității noastre naționale Asociațiunea nu poate lucra decât pe cale indirectă, prin întărirea conștiinței, sentimentului

nostru național, și prin înaintarea culturii noastre naționale, și în această privință nu ne îndoim nici un moment, că Muzeul istoric și etnografic al Românilor din patrie, precum și celelalte așezăminte ale casei naționale vor pute realiza rezultate cu mult mai mari, decât acele 5—6 școli românesce, ce le-am pute înființa și susține în Selagiu, Satmar, ori în alte părți, dintr'un capital de fl. 100.000.

Nu încapă nici o îndoială că înființarea de școli, de biblioteci și de alte asemenea instituțiuni românesce în toate acele ținuturi, unde elementul nostru este espus pericolului de a fi desnaționalizat, este o chestiune de importanță vitală pentru noi. Dar o asemenea problemă mare Asociațiunea cu mijloacele modeste. de cari dispune, și cu organizațiunea ei de societate privată culturală nici când nu o va pute realiza. Problema aceasta aparține societății mari române, și în special cercurilor noastre culte, cari sunt chemate a conduce poporul și a mijloci înaintarea lui culturală-națională; Asociațiunea nu poate desvolta în această direcțiune altă lucrare, decât să influențeze prin desvoltarea conștiinței și mândriei naționale a elementelor conducătoare, ca aceste să-și îndeplinească datoriile lor naționale. Căci precum rezultatele instrucțiunii nu depind în primul rând dela individualitatea școlarilor, ci dela hărnicia învățătorului, astfel și înaintarea culturală a unui popor numai prin mijlocirea conducătorilor sei se poate realiza. Și în această direcțiune va ave să influențeze casa națională.

Unde să se înființeze Casa națională? Deși nu poate fi nimic mai natural, decât că Asociațiunea să-și ridice în acel loc un adăpost, unde își are sediul, trebuie să ne ocupăm totuși mai de aproape cu această chestiune, după-ce în timpul mai nou s'a pus deadreptul întrebarea, că „oare corespunde trebuințelor și intereselor noastre culturale, că toate instituțiunile Asociațiunii să le concentrăm într'un singur oraș, în Sibiu?”

Vom raspunde numai încât această întrebare atinge proiectul casei naționale.

Abstragând cu totul dela localitățile ce ar ave să servească pentru trebuințele Asociațiunii și ale celorlalte societăți românesce, credem că nu încapă nici o îndoială, că atât Muzeul istoric și etnografic, cât și biblioteka Asociațiunii, vor pute corespunde chemării lor mai perfect în acel loc, unde vor pute fi cercetate și folosite de cercurile cele mai largi.

Asemene instituțiuni trebuie deci ridicate în acel centru principal, în care se întrunesc mai des, și în numer mai mare, publicul român din toate ținuturile țării. Ce e drept Sibiul nici pe departe nu întrunesc însușirile unui centru ideal al Românilor din patrie; — de asemenea foculare noi astăzi nu dispunem și nu le vom ave nici preste timp îndelungat; — relativ înse acest oraș este fără îndoială centrul principal al vieții românesce în această țeară.

Aici își are sediul Asociațiunea și comitetul ei central, aici vor avea să se întrunească secțiunile literare prevăzute în statutele nouă și tot aici se țin, și se vor ține mai ales în viitor, cele mai multe adunări generale. Sibiiul este sediul Metropoliei ortodoxe, unde se întrunesc în fie-care an numeroși deputați sinodali din întreg Ardealul și tot la trei ani membrii congresului național-bisericesc din toată țeara. Aici se țin ședințele consistoriului arhidieceșan și metropolitan și ale comitetului fundațiunii Gozșdu. Aici există un institut teologic și pedagogic, în care se cualifică preoțimea și învățătorimea a uneia dintre bisericile noastre naționale, pentru întreagă Transilvania. Sibiiul este sediul Comitetului și locul adunărilor generale ale fondurilor grănițeresci, ale celor mai mari institute financiare și comerciale românești, cari adună an de an public numeros din țeara întreagă. La școalele medii din Sibiiu studiază mai mulți tineri români, decât în ori-care alt oraș, și instituțiunile create de „Albina“ : Masa studențior și proiectatul internat de băieți, fără îndoială vor contribui la o nouă înmulțire a numărului lor. Aici avem cea mai de frunte școală de fete cu eleve din toate părțile locuite de Români, aici cele mai multe și cele mai valoroase societăți culturale, aici se redigează cele mai multe foi românești și tot aici este și centrul vieții noastre politice, care deasemene întrunesc foarte des un număr mare de Români din toate comitatele noastre. Dacă vom mai considera că căile de comunicație ce s'au deschis de curând spre Făgăraș și Vințul de jos și cari în scurt timp ne vor pune în legătură directă și cu regatul român, nu ne vom pute îndoi, că acest centru al vieții noastre naționale va deveni în viitor încă și mai accesibil pentru cercuri tot mai largi.

Nu avem alt oraș în țeara întreagă, care ar întruni neconținut atâta Români din atâte ținuturi diferite, și astfel Museele proiectate și biblioteca noastră nici unde nu ar pute fi înființate la loc mai potrivit, decât chiar în Sibiiu, unde aceste instituțiuni ar sta afară de aceea sub controla nemijlocită și permanentă a organelor conducătoare ale Asociațiunii, cari fără îndoială sunt factorii cei mai competenți pentru administrarea și dezvoltarea așezămintelor proiectate.

B) Propunerea comitetului central.

Cu cele înșirate pân' aci am terminat expunerea motivelor, de cari a fost condus comitetul central când a decis a înainta adunării generale propunerea de a înființa în Sibiiu o casă națională. De asemenea am expus în detaliu și scopurile și întocmirile acestui așezământ, ca membrii Asociațiunii în deplină cunoștință de cauză să poată decide în mod definitiv asupra propunerii comitetului central, care este următoarea:

A.

Pe partea de câtră parc a intravilanului Asociațiunii din Sibiiu, strada Morii Nr. 6, se va ridica o casă națională, care va cuprinde:

1. *Un muzeu istoric al Românilor din patrie, împreună cu colecțiuni arheologice și numismatice, și cu o arhivă pentru păstrarea documentelor de interes pentru istoria română.*

2. *Un muzeu etnografic, întocmit cu deosebită considerare la păstrarea motivelor naționale în port și industrie rom. de casă și la dezvoltarea acestor ram al muncii naționale.*

3. *Biblioteca Asociațiunii, provădită cu toate condițiunile de dezvoltare, ce se recer pentru o mare bibliotecă publică națională.*

4. *Birourile Asociațiunii.*

5. *O sală mare, care să poată servi pentru prelegeri publice, concerte, reprezentațiuni dramatice și conveniri sociale.*

6. *Localități corespunzătoare pentru trebuințele societăților române din Sibiiu.*

Pentru elaborarea unui plan de clădire al Casei naționale Asociațiunea va face apel public la arhitecții români și va publica pentru orientare un plan de situațiune și o schiță exactă a intravilanului.

Cu privire la finanțarea acestui proiect comitetul central va înainta propunere specială în legătură cu propunerea referitoare la înființarea unui internat de băieți în Sibiiu.

II. Internatul de băieți.

Adunarea generală a institutului de credit și de economii „Albina“, ținută în Sibiiu la 27 Martie a. c., a luat între altele următorul concludus:

„Institutul „Albina“ din incidentul iubileului seu de 25 ani inițiază crearea unui fond pentru înființarea unui internat de băieți, cari frecuează școalele medii din Sibiiu, în care, parte gratuit, parte pentru o taxă moderată, să se poată întreține cel puțin 100 de tineri. În acest scop votează din profitul anului 1896 o sumă de fl. 20,000. Acest fond se va administra gratuit la institut sub titlul „Fondul internatului de băieți“, până când Asociațiunea transilvană sau altă reuniune românească, va fi în stare să înființeze internatul în Sibiiu, când apoi cu rezervele convenite se va preda Asociațiunii, eventual altei reuniuni în întreaga sumă, la care va fi crescut pân' atunci. Dacă însă nici Asociațiunea nici altă reuniune nu va înființa internatul până la finea anului 1907, institutul își rezervă dreptul a reveni asupra fondului, dar fără alterarea destinațiunii sale culturale. Casa din Sibiiu, Berggasse Nr. 28 (prot. cărții fund. Nr. 2137) trece în proprietatea acestui fond în prețul cumpărării de fl. 8000.—, iar restul fondului se va plasa în scrisuri fonciare de ale institutului“.

Comitetul central înștiințat despre acest concludus la 11 Maiu a. c. sub Nr. 10,565, în ședința sa din 13 Maiu anul c. a exmis o comisiune pentru studierea chestiunii și prezentarea unui proiect de concludus Pe baza raportului acestei comisiuni ddto 29 Iunie 1897, comitetul a decis: „a notifica institutului „Albina“, că primesce cu mulțămită suma oferită pentru înființarea unui internat de băieți și că își va ține de datorință patriotică și națională de a conlucra din toate puterile ca internatul să fie instalat în termenul fixat de cătră marinimosii acționari ai numitului institut. In ce privește procurarea mijloacelor materiale, ce lipsesc încă pentru ridicarea internatului, comitetul având în vedere împrejurarea, că Asociațiunea se va angaja la o mare operațiune financiară în scopul zidirei unei case naționale, decide că ambe aceste operațiuni să se cumuleze“.

Pe această basă comitetul central înaintează următoarea propunere:

B.

„Primirea donațiunii de 20.000 fl., oferită de institutul de credit și de economii „Albina“ pentru ridicarea unui internat de băieți în Sibiiu, se aprobă“.

Ce privește procurarea mijloacelor necesare pentru ridicarea acestui așezământ, comitetul înaintează propunere specială în legătură cu punerea referitoare la înființarea casei naționale.

III. Finanțarea ambelor proiecte.

Referitor la procurarea mijloacelor materiale, ce se vor recere pentru ridicarea casei naționale și a internatului de băieți, inițiat de institutul „Albina“, comitetul central înaintează următoarea propunere:

C.

Sumele necesare pentru acoperirea cheltuelilor înființării Casei naționale și a internatului de băieți în Sibiu se vor acoperi:

I. Pentru ambele așezăminte:

- a) din fondurile Asociațiunii, cari, fără alterarea destinațiunii lor, în sensul literelor fundamentale și al statutelor se pot investi în realități;
- b) din venitul unei loterii de bani;
- c) din colecte și donațiuni speciale.

II. În special se va folosi:

- d) pentru ridicarea internatului de băieți: fondul creat de institutul „Albina“;
- e) pentru Casa națională: contribuiriile fundatorilor, adecă ale acelor persoane și corporațiuni, cari vor dona pentru trebuințele acestui așezământ cel puțin fl. 1000.— și al căror nume în semn de recunoștință se va eternisa în marmor în interiorul Casei naționale.

Din ședințele Comitetului central, ținute în Sibiu la 1/13 Maiu și 12 Iulie 1897.

Nr. 470—1897.

PROCES VERBAL

din ședința comitetului „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Sibiu la 23 August 1897.

Președinte: Dr. Ilarion Pușcariu, v.-preș. Asociațiunii.

Membri prezenți: Z. Boiu, Dr. A. Brote, Dr. C. Diaconovich, I. Papiu, L. Simonescu, I. St. Șuluțiu și N. Togan, bibliotecar.

Secretar: Dr. C. Diaconovich.

154./465.

Comitele suprem din comitatul Sibiiului comunică cu data 16 August 1897, Nr. 799, că ministeriul regesc de interne, ne mai având observări față de *statutele modificate* ale Asociațiunii, cu data 13 August 1897, Nr. 43281, le-a provădūt cu clausula de prezentare. Statutele se restituie într'un exemplar pe lângă observarea, că al doilea exemplar s'a reținut la ministeriu, iar al treilea la archiva comitatului.

Spre scire, având a se raporta adunării generale. Totodată se dispune ca statutele să se tipărească în „Transilvania“ și separat în 1000 exemplare, iar pentru trebuințele despărțemintelor față de autoritățile statului se vor tipări 300 exemplare și în limba maghiară.

155./468.

Domnul *George Bogdan-Duică*, profesor în Bucuresci, în urma strămutării domiciliului seu în România, abdice cu data 8 August a. c. st. v., de membru suplent în comitetul central al Asociațiunii.

Spre scire. Abdicerea se înaintează adunării generale pentru întregirea locului vacant.

156./469.

Cassarul Asociațiunii cere cu data 23 August a. c., să se asemeze 20 fl. reclamați pe calea execuției de perceptoratul de dare din Szilágy-Somlyó, ca pretensiune de 10% după *donățiunea* de 200 fl. dela

fericitul preot gr. cat. în Pria, Vasiliu *Marincașiu*, fiind a-se cere restituirea sumei după rezolvirea favorabilă a recursului înaintat în acest obiect.

Se asemnează.

157.

Verificarea acestui proces verbal

Se încredințează Dlor: Z. Boiu, Dr. A. Brote și

I. Papiu.

Ședința se încheie.

D. u. s.

Dr. **Il. Pușcariu** m. p.,
v.-președinte.

Dr. **C. Diaconovich** m. p.,
secretar I.

S'a verificat. Sibiiu, 25 August 1897.

I. Papiu m. p.

Z. Boiu m. p.

Dr. A. Brote m. p.

Nr. 525—1897.

PROCES VERBAL

din ședința I a adunării generale ordinare a XXXVI a „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“ ținută în Mediaș la 27 August 1897.

Președinte: Ioan M. Moldovan.

Secretar: Dr. V. Bologa.

1.

Premergând celebrarea oficiului divin în ambele biserici române din Mediaș, președintele Asociațiunii I. M. Moldovan *deschide adunarea generală* la 11 oare a. m. între viile aplause ale numărului public asistent.

Cuvântul presidial de deschidere se ia spre scire și se decide a se publica în organul Asociațiunii.

2.

Se presentă *raportul general* despre activitatea comitetului central al Asociațiunii în ultimul an de gestiune 1896, cu aclusele sale.

Raportul general, fiind tipărit și publicat cu 8 zile înainte de adunare, la propunerea dlui George Pop de Basesci,

Se privesce cetit și se predă pentru examinare comisiei, ce se va numi la ordinea zilei.

3.

Pentru combinație cu privire la *alegerea comisiunilor*
Se suspende ședința pe 5 minute.

4.

După redeschiderea ședinței

Se numesc următoarele comisiuni:

a) pentru examinarea raportului general despre activitatea comitetului central pro 1896, dnii: George Pop de Basesci, mare proprietar în Basesci; Dr. Liviu Leményi, referent școlar în Sibiiu și Gavriil Precup, profesor gimnasial în Blaj;

b) pentru studiarea raportului înaintat de comitetul central cu privire la ridicarea unui muzeu național etnografic și istoric și a unui internat de băieți, cari frecventează școalele medii în Sibiiu, în sensul donațiunii de fl. 20,000, votată Asociațiunii de institutul de credit și economii „Albina“, dnii: Nicolau Maneguț, protopop în Mureș-Oșorheiu, Nicolau Ivan, asesor consistorial în Sibiiu, Dr. Isidor Marcu, profesor seminarial în Blaj; Petru Tisu, avocat în Panciova; Rubin Pațița, avocat în Alba-Iulia; Vasile Zehan, avocat în Dicio-Sân-Martin și Dr. Elie Dăian, publicist în Sibiiu;

c) pentru examinarea rațiociniului Asociațiunii pro 1896 și proiectul de budget pro 1898, dnii: Nicolau Garoiu, avocat în Zernești; Ioan Simionaș, pres. sedr. orf. în Deva și Iuliu Bardosy, inspector regesc de școale i/p. în Sibiiu;

d) pentru incassarea taxelor și înscriere de membri noi, dnii: Ioan Moldovan, protopop, Romul Mircea, protopop și Dr. Ioan Ivan, avocat în Mediaș.

5.

Se prezintă raportul comitetului central dto 23 August a. c. Nr. 465 cu rescriptul ministerial, prin care s'au provădūt cu clausula de prezentare *statutele modificate* ale Asociațiunii la 13 August a. c. sub Nr. 43281 și s'au restituit într'un exemplar pentru întrebuințare.

Raportul se ia spre scire și se enunță, că statutele modificate întră în vigoare dela data adunării generale presente.

6.

Pentru întregirea locurilor vacante din sinul comitetului central, la propunerea dlui Dr. Isidor Marcu,

Se numește comisie de candidare în persoanele dlor: Basiliu Rațiu, vicariu în Făgăraș; Dr. Augustin Bunea, secr. consistor. în Blaj și Dr. Ioan Ivan, adv. în Mediaș.

7.

Domnul *Ioan Pop-Reteganul*, învățător pens. în Reteag, insinuă verbal trei manuscrise ale sale, colecțiuni de povești, poezii populare ș. a. din folkloristica poporului român, cu rugarea să se tipărească pe sepele Asociațiunii și să se distribuie cu prețuri moderate în sinul poporului, iar dînsului să i-se voteze o mică remunerație.

Dl Nicolau Ivan face contrapropunere: să se predee cererea comitetului central ca să censureze elaboratele în sfera sa de competență și să vină cu raport la proxima adunare generală.

Dl Simion Căluțiu, avocat în Dicio-Sân-Mărtin, propune să se predee cererea comisiunii exmise pentru raportul comitetului referitor la muzeul național, etnografic și istoric.

Presidiul dă informațiuni, că în sensul statutelor cererea dlui Ioan Pop Reteganul nu poate forma obiect pentru ordinea zilei, nefiind insinuată cu 8 zile înainte.

Informațiunile presidiului se iau spre scire, pe tentelui se recomandă să înainteze elaboratele sale comitetului central.

8.

Se prezintă *disertațiunile* insinuate în termenul deschis:

- a) „Despre bunătatea și foloasele fărinei cernute cu ciurelul și cu sita rară și despre zidirea morilor fără iaz“ de Axentie Severu.
- b) „Ceva despre Pinteza Viteazul“ de Ioan Pop Reteganul.
- c) „Date istorice, etnografice și statistice despre Români în genere și despre Macedo-Români în specie“ (după Jireček), de Vasile Popescu, preot în Jucul de jos.

Se iau spre scire. Prima disertație și partea I din a doua se cetesc și se ascultă cu plăcere, rămânând a se continua în ședința proximă la ordinea zilei.

9.

Se cetesc *telegramele* de felicitare sosite dela: Românii Lugojeni; Popovici ș. a. din Bogșa montană; Dr. Tripon, Bistrița; Redacția „Tribunei“ și „Foaia poporului“, Sibiiu; I. German, pentru despărțământul

Blaj; Virgil Onițiu, Brașov; Dr. Banfi ș. a., Bucium-Șasa; Podoabă pentru despărțământul Cluj; Românii din Cluj; Dr. Pop, direct. desp. Năsăud; Vasiliu Ignat, Demetriu Negrean, Ioan Cutean, Paul Papp, Dr. Const. Popovici, Dr. Gavriil Cosma, în numele inteligenței române din Beiuș, invită adunarea generală pe anul viitor 1898 în Beiuș pe ziua 27 August.

Ioan Floriția ș. a. țărani și meșteșugari din Bistrița salută adunarea generală și se declară solidari cu inteligența română din Bistrița, care a decis să se invite adunarea generală pentru anul viitor în Bistrița.

Spre plăcută scire, iar fixarea locului pentru viitoarea adunare generală se va pune la ordinea zilei în ședința proximă, conform programei.

10.

Raportul comisiunii pentru încassarea taxelor și înscriere de membri noi

Se amână pe ședința proximă, care se anunță pe mâine la 10 oare a. m.

Ședința se închee.

D. u. s.

I. M. Moldovan m. p.,
președinte.

Dr. V. Bologa m. p.
secretar II.

Nr. 525—1897.

PROCES VERBAL

din ședința a II, a adunării generale ordinare a XXXVI, a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Mediaș la 28 August 1897.

Președinte: Ioan M. Moldovan.

Secretar: Dr. V. Bologa.

Ședința se deschide la 10 oare a. m.

11.

Se cetesce *procesul verbal* din ședința I a adunării generale prezente.

Se verifică.

12.

Se cetesc *telegramele de felicitare* sosite dela: Pletos, Domide ș. a., Năsăud; Dr. Popescu, Uilăcan ș. a., Reghinul săsesc; Românii Selăgeni, Șimleul Silvaniei; Mihaiu, Dr. Draia ș. a., Orăștie; Membrii Aso-

ciațiunii din Deva și jur; Patriciu Barbu ș. a., Lipik, Mihai Domide ș. a., Sângeorgiul român; Daniel Klein, Bacău; Românii din Șomcuta mare; Dr. Georgiu, Mociu; Pentru Românii din Arad: Oncu, Mangra, ș. a.; Truția, pentru Asociațiunea națională Aradană; Redacțiunea „Telegrafului Român“ din Sibiiu; Petra Petric ș. a., din Görgény Szt. Imre.

Spre plăcută scire.

13.

Se presentă hârtia Domnului *Stroe S. Belloescu* din Săcele lângă Brașov, de present profesor în Bêrlad (România), dto 15 August 1897, prin care dăruiesce Asociațiunii 20,000 franci ca să se înființeze o fundațiune întru amintirea părinților sei: Stana și Stroe Belloiu din Săcele, și venitele fundațiunii să le folosească Asociațiunea spre scopurile sale culturale.

Spre plăcută scire cu însuflețire și mare mulțămită din partea adunării generale, ceea-ce se dispune a se notifica marinimosului donator.

14.

La ordinea zilei raportul comisiunii exmise pentru încassarea taxelor și *inscrierea membrilor noi*. Referentul comisiunii dl Ioan Moldovan, protopop în Mediaș, cetesce consemnarea membrilor vechi și noi, cari au achitat taxa prescrisă în decursul adunării presente, în sumă totală fl. 411.50.

Spre plăcută scire. Relativ la declararea membrilor noi ai Asociațiunii se dispune a se procede conform statutelor modificate (§. 23 pct. a).

15.

În legătură cu punctul precedent dl Parteniu Cosma, insinuă membru fundator al Asociațiunii pe dl *Teodor Pop*, avocat în Baia de Criș, și depune taxa prescrisă de 200 fl.

Spre plăcută scire.

16.

Președintele anunță, că dl Dr. Creinicean, medic din Oravița, a insinuat la presidiu membru pe viață al Asociațiunii pe dl *Ioan Muntean*, proprietar din Agârbiciu, și va solvi ulterior taxa de 100 fl.

Spre plăcută scire, fiind a se declara membru îndată ce va achita taxa prescrisă.

17.

Pentru-ca să se poată satisface §-lui 23, pct. a) din statute, relativ la primirea membrilor noi ai Asociațiunii,

Se suspende ședința pe câteva minute.

18.

După redeschiderea ședinței președintele enunță, că *membrii noi* ai Asociațiunii, insinuați la comitetul central dela adunarea generală din 1896 ținută în Lugos până la cea presentă, precum și cei înscriși în decursul acestei adunări, conform listelor prezentate, s'au primit de comitetul central fără excepțiune în sinul membrilor Asociațiunii și prin urmare întră imediat în drepturile provădute în statute.

Spre scire.

19.

La ordinea ȃilei *raportul comisiunii exmise pentru examinarea raportului general* despre activitatea comitetului central pe anul 1896. Referent dl Gavriil Precup, profesor.

Pe basa referadei adunarea generală decide:

I. Se ia spre scire în general raportul despre activitatea comitetului central pro 1896.

II. Se însărcinează comitetul central ca, aflând mijloacele necesare, în viitor să stăruie a se duce în deplinire concludul adunării generale din 1896, Nr. prot. 12, p. VII, relativ la publicarea de premii pentru tractate populare din domeniul dreptului public, administrativ și privat al statului.

III. Chestiunea fixării termenului permanent pentru adunarea generală ordinară a Asociațiunii, fiind normată prin §. 23, lit. *r)* din statute, se privesce rezolvită.

IV. Se ia spre scire renunțarea secretarului II-lea, Dr. V. Bologa, din acel post și se încredințează comitetului întregirea postului în sensul statutelor §. 23 p. *h)*.

V. Se ia spre scire consemnarea stipendiștilor Asociațiunii cu acea dorință, ca la conferirea stipendiilor și ajutoarelor comitetul central să fie cu posibilă considerare la întreg teritoriul Asociațiunii.

VI. Se ia spre scire raportul (capit. II.) despre școala civilă de fete cu internat și drept de publicitate a Asociațiunii, pro 1896/7, cu observarea ca, ținându-se cont de relațiile noastre sociale, comitetul central să stăruiască să se dee cât de multă atențiune economiei de casă.

VII. Se iau spre scire cu bucurie și mulțămită donațiunile făcute Asociațiunii în decursul anului de gestiune și anume:

a) 20,000 fl. dela institutul de credit și economii „Albina“ din Sibiiu, pentru înființarea unui internat de băieți;

b) 1000 fl. dela același institut de credit, pentru școala civilă de fete a Asociațiunii;

c) 400 fl. din vinderea biografiei lui Avram Iancu, dăruită Asociațiunii de dl Iosif St. Șuluțiu, pentru ca să se înființeze o fundațiune în memoria lui Avram Iancu;

d) 50 fl. dela dl cavaler Alexandru Goian, din Zadova (Bucovina), pentru școala civilă de fete a Asociațiunii.

VIII. Se ia spre scire raportul (capit. V.) despre numărul membrilor Asociațiunii, constatându-se cu mulțămire sporirea numărului membrilor, pelângă dorința, ca atât comitetul central cât și mai ales despărțemintele să lucre într'acolo să se sporească membrii Asociațiunii în proporție corăspundătoare cu numărul nostru.

IX. Se exprimă prin ridicare condolența adunării generale pentru pierderea membrilor Asociațiunii repositați dela ultima adunare generală încoace și anume:

Membri fondatori: Dr. Grigoriu Silași, prof. univ. în Cluj; Alexandru Bohățiel, căpitan în pens. în Cluj; Ioan Gherman, preot în Sâmbotelek; Iosif Crișan, adv. în Abrud.

Membri pe viață: Ioan Hannia, prot. și director sem. în Sibiiu; Georgiu Șandor, propr. Cuiășd.

Membri ordinari: Zacharia Bran, protopop în Sâncel; Dr. A. P. Alexi, profesor în Nășeud; Atanasia Șandor, în Cuiășd; Dimitrie Dragoș, proprietar în Ferihaz; Ioan Șandru în Sighișoara; Flaviu St. Șuluțiu în Vidraseu.

X. Se ia spre scire raportul (cap. VI.) despre biblioteca Asociațiunii, îndemnându-se și la acest loc membrii Asociațiunii, ca să vină în ajutor comitetului central la completarea colecțiunii de reviste și diare române, din trecut și present, atât de prețioase pentru istoria noastră culturală.

XI. Se ia spre scire raportul (capit. VII) despre producțiunea noastră literară și activitatea literară a Asociațiunii pro 1896/7, și se primesce propunerea comitetului central cu privire la activitatea viitoare a Asociațiunii în interesul înaintării literaturii noastre naționale, autorisându-se comitetul central a sprijini și pe viitor în primul rând opere de agromonomie, de istorie națională și de materii înrudite.

XII. Se însărcinează comitetul central cu privire la activitatea despărțemintelor Asociațiunii, să iee pe viitor toate mijloacele posibile, ca să funcționeze neîmpedecate, în sensul statutelor modificate, și să îngrijască de organisarea lor pe întregul teritor al Asociațiunii. Iar pentru viitor să se constate la fie-care adunare generală, cari despărțeminte sunt reprezentate prin delegați și anume prin cine.

XIII. Se decide să se întregească locul devenit vacant în sînul comitetului central pe restul periodului 1895—1898, prin reposarea fericitului Ioan Hannia, profesor și director seminarial în Sibiiu, fost membru ordinar al comitetului.

XIV. Se ia spre scire abdicerea dlui Dr. Amos Frâncu, avocat în Sibiiu, de membru ordinar al comitetului central, și abdicerea dlui George Bogdan Duică, profesor în Bucuresci, de membru suplent al comitetului central, și se decide a se întregi locurile vacante, conform programei pentru ordinea de ți.

20.

Același referent presentă referada comisunii asupra raportului special al comitetului, dto 17 Iulie 1897 Nr. 350, cu privire la propunerea dlui Gavriil Pop, canonic în Blaj, de a se lua dispoziții ca să se *ajutore*

pe viitor și școalele noastre populare din mijloacele Asociațiunii și propune: să se primească opiniunea comitetului central, cumcă Asociațiunea nu poate da o subvențiune permanentă școalelor confesionale, ar fi însă de dorit ca despărțemintele în cercul lor de activitate, dacă vor dispune de mijloace, să provadă în budgetul lor și ajutorarea școalelor noastre populare lipsite.

Față de propunerea comisiunii dl Dr. Augustin Bunea, secretar consistorial în Blaj, face următoarea contrapropunere:

Comitetul Asociațiunii să ajutoreze școalele confesionale amenințate prin lipsa de venit, sau dacă școalele confesionale nu-i convin, să întemeieze însuși școale cu caracterul Asociațiunii în părțile, unde lipsa de școale se simte.

După desbatere pro și contra se procede la votare prin ridicarea mâinii.

La votare contrapropunerea întrunesc 38 de voturi, propunerea comisiunii de asemenea 38 de voturi.

Împărțindu-se voturile în număr egal, conform §. 20 din statute, decide votul președintelui, alăturându-se la contrapropunerea dnului Dr. A. Bunea.

Prin urmare propunerea comisiunii cade și

Se enunță drept conclud: **Comitetul Asociațiunii** să ajutoreze școalele confesionale amenințate prin lipsa de venit, sau să întemeieze însuși școale cu caracterul Asociațiunii în părțile, unde lipsa de școale se simte.

Fiind timpul înaintat ședința se încheie la 2 oare, anunțându-se proxima ședință pe după amiază la 4 oare.

D. u. s.

I. M. Moldovan m. p.,
președinte.

Dr. V. Bologa m. p.,
secretar II.

S'a verificat. Sibiiu, 8 Septembre, 1897.

Dr. II. Pușcariu m. p. **I. St. Șuluțiu** m. p. **Z. Boiu** m. p. **I. Papiu** m. p.
P. Cosma m. p. **Dr. Ilie Beu** m. p. **Cornel Aiser** m. p. **Nic. Togan** m. p.
I. B. Boiu m. p. **Iuliu Bardoși** m. p. **Dr. Nic. Vecerdea** m. p. **Dr. Stefan Morar** m. p. **Dr. Lemény** m. p. **I. Popa** m. p.

Nr. 525—1897.

PROCES VERBAL

din ședința a III, a adunării generale ordinare a XXXVI, a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Mediaș la 28 August 1897.

Președinte: Ioan M. Moldovan.

Secretar: Dr. V. Bologna.

Ședința se deschide la 4 oare p. m.

21.

Comisiunea exmisă pentru examinarea *rațiociniului* Asociațiunii pro 1896, și a *budgetului pro 1898*, raportează prin referentul seu dl Nicolau Garoiu, avocat în Zernesci, și constată, că rațiociniul pro 1896 s'a aflat în deplină ordine și consonanță cu documentele și registrele casei.

Pe baza referadei comisiunii financiare

Adunarea generală decide:

a) se ia spre scire raportul comitetului central pro 1896, referitor la rațiociniul pe același an;

b) se aprobă cumpărarea casei de sub nr. 6, strada Morii, din vecinătatea edificiilor Asociațiunii, cu 22.000 fl. și contragerea împrumutului de numita sumă în acel scop;

c) se aprobă rațiociniile Asociațiunii pe lângă observarea, că în urma unei greșeli de peană la inventariul Asociațiunii, titlul XIV „Lăsământul Filep“, s'a contat saldul casei cu fl. 1450 în loc de fl. 14500, din ce a rezultat o diferență de fl. 13050, ceea-ce rectificându-se, suma totală a fondurilor este: fl. 173,593. 48 cr. și Lei 85000; și se dă absolutoriul recerut comitetului central pentru anul 1896;

d) se aprobă proiectul de budget prezentat pro 1898, încredințându-se comitetul cu executarea lui.

22.

La ordinea zilei raportul comisiunii de șapte, exmisă pentru studierea raportului special, dto 1/13 Mai și 12 Iulie 1897, Nr. 177 și 297, înaintat de comitetul central cu privire la ridicarea unui *museu național etnografic și istoric și a unui internat de băieți* în Sibiiu, în sensul donațiunii de 20,000 fl., votată Asociațiunii de „Albina“. Referent dl Dr. E. Dăian, publicist în Sibiiu.

Referentul comisiei, după desfășurarea motivării, în consonanță cu raportul comitetului central prezintă următoarele propuneri:

A. Pe partea de câtră parc a intravilanului Asociațiunii din Sibiu, strada Morii Nr. 6, se va ridica o casă națională, care va cuprinde:

1. Un muzeu istoric al Românilor din patrie, împreună cu colecțiuni arheologice și numismatice și cu o arhivă pentru păstrarea documentelor de interes pentru istoria română.

2. Un muzeu etnografic, întocmit cu deosebită considerare la păstrarea motivelor naționale în port și industria română de casă și la dezvoltarea acestui ram al muncii naționale.

3. Biblioteca Asociațiunii, provădută cu toate condițiunile de dezvoltare, ce se recer pentru o mare bibliotecă publică națională.

4. Birourile Asociațiunii.

5. O sală mare, care să poată servi pentru prelegeri publice, concerte, reprezentațiuni dramatice și conveniri sociale.

6. Localități corespunzătoare pentru trebuințele societăților române din Sibiu.

Pentru elaborarea unui plan de clădire al Casei naționale Asociațiunea va face apel public la arhitecții români și va publica pentru orientare un plan de situațiune și o schiță exactă a intravilanului.

B. Primirea donațiunii de 20,000 fl., oferită Asociațiunii de institutul de credit și de economii „Albina“ pentru ridicarea unui internat de băieți în Sibiu, se aprobă și se exprimă mulțămintă marinosului donator.

C. Sumele necesare pentru acoperirea cheltuelilor înființării Casei naționale și a internatului de băieți în Sibiu, se vor acoperi:

I. Pentru ambele aședăminte:

- a) din venitul unei loterii de bani;
- b) din colecte și donațiuni speciale;

II. În special se va folosi:

c) pentru ridicarea internatului de băieți: fondul creat de institutul „Albina“;

d) pentru Casa națională: contribuiriile fundatorilor, adecă ale acelor persoane și corporațiuni, cari vor dona pentru trebuințele acestui aședământ cel puțin fl. 1000.— și al căror nume în semn de recunoscintă se va eternisa în marmor în interiorul Casei naționale.

Față de propunerea comisiei dl Dr. Augustin Bunea, secretar consistorial în Blaj, face contrapropunere:

Să nu se înființeze nici muzeul proiectat, nici internatul de băieți, ci comitetul central să se pună în legătură cu direcțiunile gimnasiilor noastre și să ajutoreze museele acestora; iar pentru internat să se pună în conțelegere cu direcțiunea „Albinei“ pentru explicarea rezervelor cuprinse în hârtia sa cu privire la internat și pentru-ca la timpul seu,

când vor permite mijloacele Asociațiunii, internatul de băieți să se ridice în Cluj, unde este mai mare trebuință ca în Sibiiu.

Asupra acestor propuneri s'a deschis o desbatere vie și îndelungată, în decursul căreia:

Dl Dr. Nicolae Șerban, deputat dietal, propune: să se amâne deciziunea în merit relativ la Casa națională și internatul de băieți până la proxima adunare generală, până când și chestiunea înființării acestor așezăminte se va pute desbata mai amănunțit în opinia publicului român.

După încheierea desbaterii, se pune la vot propunerea de amânare, care nu se primesce.

În urma acesteia se cere votare nominală, ceea-ce se admite și punându-se la vot contrapropunerea dlui Dr. A. Bunea, se enunță, că dacă nu se primesce contrapropunerea se va considera primită propunerea comisiunii. Premergând aceasta se procede la votare precum urmează:

Votanți: 81.

Pentru contrapropunerea dlui Dr. A. Bunea votează membrii:

C. A. Domșa, preot în Blaj; Dr. A. Bunea, secretar consistorial în Blaj; Ioan German, profesor gimn. în Blaj; Iacob Macaveiu, protopop în Dicio-Sân-Martin; Dr. Victor Smigelsky, profesor seminarial în Blaj; Dr. Vasile Hossu, profesor semin. în Blaj; Gavriil Precup, prof. gimn. în Blaj; Simeon Căluțiu, adv. în D. S. Mărtin; Dr. Isidor Marcu, prof. semin. în Blaj; Basiliu Rațiu, vicar în Făgăraș; Stefan Câmpian, protopop în Ibașfalău; Valeriu Suci, profesor în Blaj; Eugen Bian, proprietar în Făget; Stefan Pop, vicenotar consistorial în Blaj; Nicolau Popescu, profesor gimn. în Blaj; Dr. Iacob Radu, profesor semin. în Blaj; Laurențiu Pascu, funcț. consist. în Blaj; Miron Dascăl, preot în Cetatea de Baltă; Iosif Lita, preot în Iclod; Ioan Rațiu, profesor în Blaj; Silvestru Nestor, profesor gimn. în Blaj; Ioan Moldovan, protop. în Mediaș; Iuniu Brut Micu, cancelist. consist. în Blaj; Gregoriu Ordace, proprietar în Blaj; Ioan Negruțiu, profesor preparand. în Blaj; Victor Muntean, adjunct inginer în Mediaș; Ioan Pop Reteganul, învățător pens. în Reteag; Vasile Hossu, protopop în M.-Oșorheiu; Dr. Alexandru Codarcea, medic în Blaj; Sofron Stan, contabil în Blaj; Vasile Stoian, preot în Ațel; Teodor Vandor, prefect la internatul „Văncean“ în Blaj; Vasile Smigelsky, preot în Sâncel; Ioan Fodor, profesor gimn. în Blaj. — În total 34 voturi.

Contra votează membrii:

George Pop de Basesci, proprietar în Basesci; Ioan Simionăș, președintele sedriei orfanale în Deva; Ioan Papiu, protopop în Sibiiu; Dr. Elie Dăian, publicist în Sibiiu; Atanasiu Cimponeriu, jude de tablă pens. în Budapesta; Nicolau Maneguț, protopop în Mureș-Oșorheiu; Zacharia Boiu, asesor consistorial în Sibiiu; Maria Cosma, soție de director de bancă în Sibiiu; Eugenia Vecerde, soție de avocat în

Sibiiu; Parteniu Cosma, director de bancă în Sibiiu; Nicolau Ivan, asesor consistorial în Sibiiu; Onoriu Tilea, inginer în Sibiiu; Nicolau Garoiu, avocat în Zernești; Dr. Ilarion Pușcariu, vicariu arhiepiscopesc în Sibiiu; Demetriu Moldovan, protop. în Sighișoara; Dr. Vasile Bologa, profesor în Sibiiu; Dr. Liviu Lemény, referent școlar în Sibiiu; Dr. Nicolau Vecerdea, avocat în Sibiiu; Nicolau Todoran, protopop în Cetatea de baltă; Nicolau Hențiu, notar în Săliște; Romul Mircea, protopop în Mediaș; Iuliu Bardosy, inspector regesc de școale pens. în Sibiiu; Anton Pop, proprietar în Bucerdea vinoasă; Nicolau Bobeș, secretar de bancă în Cluj; Ioan Baptist Boiu, profesor gimn. în Brașov; Cornel Aiser, funcționar de bancă în Sibiiu; Vasile Zéhan, avocat în D. S. Martin; Constantin Costin, profesor gimn. în Brad; Dr. Stefan Morariu, avocat în Cluj; Petru Tisu, avocat în Panciova; Avram Acelenescu, notar în Gales; Nicolau Doctor, preot în Hașfalău; Zacharia Ganea, preot, în Ferihaz; Dr. Corneliu Diaconovich, secretar de bancă în Sibiiu; Valeriu Milea, notar în Tilișca; Pompiliu Piso, proprietar în Săcărîmb; Dr. Iuliu Grecu, medic în Reșinari; Dr. George Miclea, avocat în Alibunar; Nicolau Togan, preot în Sibiiu; Ioan Neagoe, preot în Panciova; Ioan Popa, avocat în Sibiiu; Dionisiu Roman, cand. de adv. în Mediaș; Dr. Emanoil Elefterescu, medic din Maier; Filon Necșa, învățător în Mediaș; Dr. Ioan David, candidat de adv. în Abrud. — În total: 45 voturi.

S'au abținut dela votare membrii: Gregoriu Maior, publicist în Brașov și Dr. Nicolae Șerban, deputat dietal din Voila.

Terminându-se votarea președintele constată, că propunerea dlui Dr. A. Bunea a întrunit 34 voturi, contra propunerii sunt 45 voturi, prin urmare enunță primită propunerea comisiunii în textul următor:

A. Pe partea de câtră parc a intravilanului Asociațiunii din Sibiiu, strada Morii nr. 6, se va ridica o Casă națională, care va cuprinde:

1. Un muzeu istoric al Românilor din patrie împreunat cu colecțiuni arheologice și numismatice și cu o arhivă pentru păstrarea documentelor de interes pentru istoria română.

2. Un muzeu etnografic, întocmit cu deosebită considerare la păstrarea motivelor naționale în port și industria română de casă și la dezvoltarea acestui ram al muncii naționale.

3. Biblioteca Asociațiunii, provădută cu toate condițiunile de dezvoltare, ce se recer pentru o mare bibliotecă publică națională.

4. Birourile Asociațiunii.

5. O sală mare, care să poată servi pentru prelegeri publice, conferențe, reprezentațiuni dramatice și conveniri sociale.

6. Localități corespunzătoare pentru trebuințele societăților române din Sibiiu.

Pentru elaborarea unui plan de clădire al Casei naționale Asociațiunea va face apel public la arhitecții români și va publica pentru orientare un plan de situațiune și o schiță exactă a intravilanului.

B. Primirea donațiunii de 20,000 fl., oferită Asociațiunii de institutul de credit și de economii „Albina“ pentru ridicarea unui internat de băieți în Sibiiu, se aproabă și se exprimă mulțămită marimimosului donator.

C. Sumele necesare pentru acoperirea cheltulilor înființării Casei naționale și a internatului de băieți în Sibiiu se vor acoperi:

I. Pentru ambele aședăminte:

a) din venitul unei loterii de bani;

b) din colecte și donațiuni speciale;

II. În special se va folisi:

c) pentru ridicarea internatului de băieți: fondul creat de institutul „Albina“;

d) pentru Casa națională: contribuiriile fundatorilor, adecă ale acelor persoane și corporațiuni, cari vor dona pentru trebuințele acestui aședământ cel puțin 1000 fl., al căror nume în semn de recunoscință se va eternisa în marmor în interiorul Casei naționale.

23.

Disertațiunile însinuate, fiind timpul înaintat

Se iau dela ordinea dălei, remânând să se publice în organul Asociațiunii.

24.

Comisiunea exmisă pentru candidare la *întregirea locurilor vacante din sinul comitetului central*, prin referentul seu dl Dr. Augustin Bunea propune, iar adunarea generală

Alege în comitetul central pe restul periodului 1895—1898 pe dnii: Coriolan Bredicean, avocat în Lugoș și Dr. Demetriu Ciuta, avocat în Bistrița, membri ordinari; iar dl Dr. Ilie Beu, medic în Sibiiu, membru suplent.

25.

La ordinea zilei fixarea *locului pentru viitoarea adunare generală* a Asociațiunii. Învitări s'au făcut din partea inteligenței române din Beiuș și Bistrița.

Se decide să se țină în Beiuș.

26.

Se cetesc *telegramele de felicitare* sosite dela: Dr. Gustav Weigand, profesor de universitate în Lipsca, Ciachigârbău; Ardelean, Sofia Simonescu, în numele oaspeților români dela stabilimentul de băi din Buziaș.

Spre scire.

27.

Verificarea proceselor verbale din ședința a II și III-a a prezentei adunări generale

Se încredințează comisiunii, ce se va compune din acei membri ai Asociațiunii, cari sunt cu locuința în Sibiiu și au participat la adunare.

28.

Președintele încheie ședința, dând expresiune dorinței, ca desbaterile vii de astăzi să nu ne divizeze, ci să rămânem pururea una, în viitor ca în trecut, pentru prosperitatea Asociațiunii.

Domnul Nicolae Garoiu mulțămesc peședintelui în numele membrilor Asociațiunii, pentru bunul tact, cu care a condus desbaterile adunării generale și-i urează multe zile și sănătate.

D. u. s.

I. M. Moldovan m. p.,
președinte.

Dr. V. Bologa m. p.,
secretar II.

S'a verificat. Sibiiu, 8 Septembrie 1897.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p. **I. St. Șuluțiu** m. p. **Z. Boiu** m. p. **I. Papiu** m. p.
P. Cosma m. p. **Dr. I. Beu** m. p. **Cornel Aiser** m. p. **I. B. Boiu** m. p.
Iuliu Bardoși m. p. **Dr. N. Vecerdea** m. p. **Dr. Lemény** m. p. **Dr. Stefan**
Morariu m. p. **I. Popa** m. p. **N. Togan** m. p.

Nr. 555—1897.

PROCES VERBAL

din ședința comitetului „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Mediaș la 28 August 1897.

Președinte: Ioan M. Moldovan, președ. Asociațiunii.

Membri prezenți: Dr. Ilarion Pușcariu, v.-președintele Asociațiunii, Z. Boiu, Dr. A. Brote, P. Cosma, Dr. C. Diaconovich, I. Papiu, L. Simonescu, I. St. Șuluțiu și O. Tilea.

Secretar: Dr. V. Bologa.

158./516.

Se presentă *lista membrilor noi* ai Asociațiunii, cari s'au înscris la comitetul central și s'au provădit cu document de legitimare dela ultima adunare generală încoace, precum și lista membrilor noi, cari s'au înscris la adunarea generală ținută în Mediaș la 27 și 28 August 1897 și anume dnii:

I. Înscriși la comitet:

Membri pe viață.

Despărțământul Năsăud: „Fortuna“, institut de credit și economii în Rodna veche; Simion Reiter în Rodna veche.

Despărțământul Abrud: Dr. Enea Draia, avocat în Abrud; Ana Adamovici în Bucium-Poeni, câte 101 fl.

Despărțământul Șimleu: Ioan Pop, proprietar în Domnin 100 fl.

Despărțământul Seliște: Mihail Itu, silvicultor în Seliște.

Mihail Beșan, notar public în Lugoș.

Membri ordinari.

Despărțământul Năsăud: Ioan Marcu, învățător în Sângeorgiu; Alexandru Halița, profesor în Năsăud; Dr. Mateiu Ileni, medic cercual în Rodna veche; Ioan Constantin, inv. în Ilva mare; Virgiliu Sotropa, prof. Năsăud; Stefan Utalie, inv. în Sângeorgiu; Dr. Valeriu Rusu, prof. Năsăud, câte 6 fl.; Mihail Domide, învățător pensionat în Sângeorgiu; Ioan Ciurdărean, preot în Lușca, câte 5 fl.

Despărțământul Abrud: George Radulescu, publicist în Bucium, Samuil David, comerciant în Abrud; Petru Popovici, preot în Abrud-Sat; Eva Adamovici, preoteasă în Bucium-Poeni; Nicolae David în Bucium; Dr. Stefan Banfi, medic în Bucium-Șasa; Nicolae Jurca I. Simion, proprietar în B.-Poeni; Simeon Lupu, propriet. în B.-Poeni; Ioan Jurca a Ursului, propriet. în B.-Poeni; Ioan Jurca I. Simion, propriet. în B.-Poeni; Nicolae Lupu I. George, proprietar în B.-Poeni; Alexandru Macaveiu iun., propriet. în B.-Șasa; Ariton Popa, preot în Bucium-Șasa câte 6 fl.; Nicolae Macaveiu în Vihna (?) 5 fl.

Despărțământul Mediaș: Filon Necșa, învățător în Mediaș; Alexandru Suci, învățător în Mediaș; Ioan Fodorean, preot în Moșna; Atanasie Popovici, comerciant în Mediaș; Vasile Isailă, preot în Biertan, câte 5 fl.

Despărțământul Șimleu: Petru Pop, preot în Babța; Vasile Mureșan în Recea; Clemente Pop, preot în Recea; Ioan Lengyel, preot în Corni; Lazar Jernea, protopop în Supurul de jos, câte 5 fl.; Demetriu Baican, notar în Boiu; Gavriil Lazar de Purcareț, protopop în Sanisleu; Dr. Georgiu Pop, avocat în Zelau, câte 6 fl.

Despărțământul Bran: Ioan Moșoiu, paroch în Simon-Bran; Ioan Cențu, paroch în Șirnea; Ilariu Reit, paroch în Poarta; Iosif Runcean, paroch în Măgura; Nicolau Popovici, comerciant, în Bran; Ioan Enescu, învățător în Peștera; Alexe Chițu în Poarta, câte 6 fl.

Despărțământul Sibiu: Letiția Bologa, soție de prof.; Maria Câmpean; Eugenia Moga n. Trif, prof.; Eugenia Iovescu, prof.; Maria Cioban, prof.; Victoria Joandrea, inv.; Maria Gârbacea; Petru Simtion, paroch gr. or; Dumitru Câmpean, archiv. cons.; Ioan Vătășan, oficial la „Albina”; Nicolau Șuluțiu, oficial la „Albina”; Ioan Gârbacea, librar; Ilie Bădilă; Ioan Maftciu; Vasile Dan, cand. de adv. câte 5 fl. toți din Sibiu.

Despărțământul Sebeș: Ioan Florian, notar în Laz; George Oprița, faur în Sas-Sebeș; Dimitrie Munthiu, notar în Reci, câte 6 fl.; Rafila Onițiu, veduvă de comer. în Sas-Sebeș; Vasile Aldea, notar în Lancrăm, câte 5 fl.

Despărțământul Blaj: Ioan Radu în Uifalău; Dr. Alexandru Codarcea, medic în Blaj; Valeriu Suci, prof. în Blaj; Aurel Trifan, croitor în Blaj; Stefan Oltean, mäsariu în Blaj; Teodor Vador, teol. abs. în Blaj; Ioan Raț, profesor în Blaj, câte 6 fl.; George Pop, preot în Mihalt; Ioan Horșa, adm. prot. în Bia; Eugen Bian, notar în Făget, câte 5 fl.

Despărțământul Seliște: Dionisiu Juga, notar în Rod; Petru Juga sen., preot în Tilișca; Ioan Iosof, preot în Tilișca; Ilie Floaș, comerciant în Tilișca; Vasile Iuga, comerciant în Tilișca; Ilie Topârcean, notar în Apoldul mic, câte 5 fl.

Despărțământul Cohalm: George Repede, paroch în Homorod; Ieronim Buzea, capelan în Stena; Ioan Bănuțiu, învățător în Cohalm; câte 6 fl.; George Spornic, paroch în Cohalm; Ioan Grancea propr. în Jibert; Ioan Bercan, preot în Merchiașa; Ioan Bărsan, inv. în Bogata olt. câte 5 fl.

Despărțământul Reghin: Ioan Tamaș, cancelist în Reghin 10 fl.

Despărțământul M.-Ludoș: Vasile Orășan, preot în Sân-Iacob 6 fl.

Afară de despărțeminte: Georgiu Șuta, protopop în Kis-Majtény 5 fl.

Despărțământul Orăștiei: Augustin Berian, forestier în Orăștie; Nicolae Micu, propr. în Cugir; Ioan Vulcu, comerc. în Orăștie, câte 6 fl.

Despărțământul Hațeg: Maria Suciș n. Susman în Sălașul inf. 6 fl.

Despărțământul Cluj: Nicolau Căciulă, contabil în Cluj; Alexandru Filip, contabil în Cluj; Augustin Giurgiu, controlor în Cluj; Ioan Luca, învățător în Calata mare; Ioan Lehene, preot în Dretea; Dr. Aurel Marinceș, adv. în Huedin; Mihai Marinceș, cassar în Huedin; Alexandru Sava, preot în Bedeciu; Iosif Stănescu, preot în Gyerő-Oșorheiu, câte 6 fl.

Despărțământul M.-Oșorheiu: Andreiu Pop, referent la sedria orfan. în Mureș-Oșorheiu; Vasiliu Salteleski, preot în Bardăș, câte 6 fl.

Despărțământul Brad: Petru Rimbaș, comptabil de bancă în Brad, 5 fl.; Constantin Pop, preot în Baia de Criș, 6 fl.

II. Înscriși la adunarea generală din Mediaș:

a) **Membri fondatori**: Dl Ioan M. Moldovan, preposit capitar în Blaj și dl Teodor Pop, avocat în Baia de Criș câte 200 fl.;

b) **Membri ordinari**: Ioana Racoția, Șeica mare 5 fl.; Filip Docolin, preot în Micăsasa, 6 fl.; Ioan Baciș proprietar în Șiola, 5 fl.; Ioan Nartea, comerc. în Șeica mare 5 fl.; Dr. Emanoil Doctor, medic în Viena, 5 fl.; „Steaua“ institut de economii și credit, în T. Petrovoselo, 6 fl.; Dr. Iuliu Grecu, medic în Reșinari, 6 fl.; Onisim Bontoiu în Brașov; Victor Muntean, adj. inginer în Mediaș; Nicolau Oancea, prof. în Brașov, câte 5 fl. Institutul „Concordia“ în Uzdin (c. Torontal), 6 fl.; Dr. George Miclea, adv. în Alibunar; Pompiliu Piso, proprietar în Săcărîmb; Nicolau Cristea, asesor consistoraial în Sibiiu, câte 5 fl.

Se declară membri ai Asociațiunii, având a se provedé cu diplome, și întră imediat în drepturile normate în statute, ceea-ce se anunță în plenul adunării generale presente, pentru orientarea membrilor.

159.

Verificarea acestui proces verbal

Se încredințează dlor: P. Cosma, I. St. Șuluțiu și L. Simonescu.

Ședința se încheie.

D. u. s.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
vice-președinte.

Dr. Vasile Bologa m. p.,
secretar II.

S'a verificat. Sibiiu, 12 Septembrie 1897.

I. St. Șuluțiu m. p.

L. Simonescu m. p.

P. Cosma m. p.